FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

21. SEPTEMBER 1984
NUMMER: 40
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Güney'in cenaze töreninde komünist partileri, sosyalist partiler, ünlü sanatçılar, hemen tüm Türk ve Kürt örgütleri üst düzeyde temsil edildiler

Türkiye halkı bir yiğidini, Sinema bir ustasını yitirdi: Yılmaz Güney öldü...

Yılmaz Güney sonunda kansere yenik düştü ve 9 Eylül Pazartesi günü yerel saatle 5.20'de yaşamını yitirdi. Ölüm haberi tüm haber ajansları ve televizyonlar tarafından geniş olarak duyuruldu. Türkiye tekelci basını ise bu acı haberi bir kez daha anti-komünizm aracı olarak kullandı. Güney'in cenaze töreni Evren-Özal rejimine sert bir yanıt niteliğindeydi. Bir çok komünist partisi, sosyalist partiler törende üst düzeyde temsil edildiler. Tüm Türk ve Kürt örgütleri ve 5 bini aşkın Türkiyeli göçmen işçi de devrimci sinema sanatçısı Güney'i son yolculuğunda uğurlama ödevlerini yerine getirdiler. Yılmaz Güney, Paris'in ünlü Pére Lachaise Mezarlığı'nda toprağa verildi. Pére Lachaise başta Paris Komüncüleri olmak üzere Fransa'nın en iyi evlatlarının gömüldüğü mezarlık. Güney'in mezarı başında Server Tanilli bir konuşma yaptı. Yaptığı konuşmada, "onca zulme karşı amansız bir kavga veren yurdunun insanlarının, çilekeş halkının gönlünde yatacaksın" diyen Tanilli, resimde

Foto: Türkiye Postası: özel

Gerici Arap rejimleriyle sarmaş dolaş nereye gidiliyor?

Evren-Özal rejimi ile gerici Arap rejimleri arasında son yıllarda olağandışı yoğunlaşan ekonomik ve siyasal ilişkiler, kamuoyuna "gerici Arap rejimleriyle sarmaş dolaş nereye gidiliyor?" sorusunu sorduruyor. Ancak sağlıklı bir yanıt üretilemiyor. Oysa kapalı kapılar ardından sızan kimi bilgiler değerli ipuçları sunuyor. Besbelli ki Ortadoğu'da Reagan güdümünde ilan edilmemiş askeri paktlar tezgahlanıyor ve Türkiye ateşin göbeğine sürükleniyor. Ortaklaşa silah üretimi anlaşmaları, Araplara mülk edinme

yatacaksın" diyen Tanilli, resimde görüldüğü gibi cenaze kortejinde Güney'in eşi Fatoş Güney'le birlikte yürüdü

Yazısı 4. sayfada

hakkı tanınması gibi anlaşmalar hep bu bütünün parçaları...

Yazısı 10. sayfada

Foto: Türkiye

Yazar Aziz Nesin duruşmada YÖK hakkında suç duyurusunda bulundu

Dilekçe Davası'nda aydınlar ödün vermiyor

Kenan Evren'e ve Meclis Başkanı Karaduman'a demokrasi isteyen bir dilekçe verdikleri için haklarında dava açılan 56 aydının duruşması devam ediyor. 14 Eylül günü yapılan ikinci duruşmada, sorgusu yapılan yazar Yalçın Küçük, Kenan Evren'in kendilerine **"vatan haini"** dediğini hatırlatarak, **"Cumhurbaşkanını mahkemeye vermek istiyoruz ama, anayasa buna olanak tanımıyor"** dedi.

Yazısı 5. sayfada

Yabancılar yasası

Ahmet KARDAM

Resmi kayıtlara göre, Federal Almanya'da Türküyle, Kürdüyle, kadınıyla, erkeğiyle, yaşlısıyla, genciyle, işçisiyle, öğrencisiyle, sendikacısıyla, öğretmeniyle ve politik sığınmacısıyla toplam 1,5 milyon Türkiyeli insan yaşıyor. 4,5 milyonluk yabancılar kitlesi içinde en kalabalık grubu oluşturan bunlardır. Şimdi, bütün bu yabancıların ve özellikle de Türkiyelilerin uzunca bir süre kaderlerini belirleyecek bir dört yol ağzına geliyoruz. Bu yol kavşağında hangi yola sapılacağını önümüzdeki kıştan önce Federal Parlamento'ya gelecek olan yeni yabancılar yasası belirleyecektir.

Bu yasa etrafındaki tartışmalar 1983 Mart'ından bu yana şiddetini artırarak sürüyor. Konu önümüzdeki günlerde daha da alevlenecek. **"Seyirci"** değil **"taraf"** olduğumuz bu mücadelede tümüyle yenik düşmemek istiyorsak üç noktayı çok iyi anlamamız gerekir.

Birinci olarak, konu yalnızca Federal Almanya'daki yabancıları ilgilendiren bir mesele değildir. Federal Parlamento'dan çıkacak yeni yabancılar yasası, yalnızca bu ülkede yaşayanlarımızı değil, yabancı işçi çalıştıran bütün öteki Batı Avrupa ülkelerinde yaşayanlarımızın da kaderlerini önemli ölçüde etkileyecektir. Büyüyen işsizlikle birlikte bütün Batı Avrupa ülkelerinde yabancıların haklarına ve özgürlüklerine yönelen saldırılarda Federal Almanya başı çekiyor, yolu açıyor, cesaret veriyor, örnek oluyor.

İkinci önemli nokta, bu mücadelede tek başımıza koruyabileceğimiz ve kazanabileceğimiz hiçbir şeyin olmadığını görebilmektir. Bütün toplumu ilgilendiren temel sorunların dışında, onlardan ayrı, tek başına bir **"yabancılar sorunu"** yoktur ve olamaz. Bunu ispat etmek için fazla söze gerek yok. Amerikan atom füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine kimler **"evet"** dedi, kimler **"hayır"** dedi? İşsizliğin azaltılması için 35 saatlik iş haftasına geçilmesine kimler **"evet"** diyor, kimler **"hayır"** diyor? **"Füze değil, işyeri istiyoruz"** diyenler kim, karşı çıkanlar kim? Ve son olarak, yabancıların temel hak ve özgürlüklerinin daha da sınırlandırılmasını **"isteyenler"** kim, yabancılara eşit haklar tanınmasını **"savunanlar"** kim?

Hangi soruyu ele alırsak alalım, aralarındaki bütün farklılıklara rağmen aynı partilerin, örgütlerin ve kişilerin oluşturdukları iki cephe buluyoruz. Bir yanda tekeller, işveren örgütleri ve NATO için de Reagan yönetiminin savaşçı politikasının peşinden sürüklenen Kohl, Strauss ve Genscher... Öte yanda ise Yeşiller, Komünistler, Sosyal Demokratlar'ın önemli bir kesimi, sendikalar, barış girişimleri, ilerici ve demokrat bilim adamları, sanatçılar, yazarlar...

Peki, Türk ve Kürt 1,5 milyonluk emekçi kitlesi olarak biz hangi cephedeyiz? Bu soruya net bir yanıt vermedikçe ve doğru cephedeki yerimizi almadıkça kaderimizi Zimmermann'ın Strauss'un, Kohl'un ve bunlardan para dilenen Evren ve Özal'ın ellerine teslim etmekten başka yapacak birşeyimiz yok demektir.

Üçüncü önemli nokta, bir şeye yalnızca **"karşı"** çıkmakla fazla birşey elde edilemeyeceğini görebilmektir. Kohl hükümetinin hazırlattığı yabancılar yasasına karşıyız. Bugün uygulanmakta olan yasaya da karşıyız. Peki, nasıl bir yasadan yanayız?

Federal Almanya'daki Türk ve Kürt emekçilerini temsil eden örgütler bugüne kadar biraraya gelerek ortak bir **"alternatif görüş"** ortaya koyamadılar. Ama bu şart da değil. Yeşiller Partisi'nin parlamentoya sunduğu ve bu sayımızın 12. sayfasında özetini sunduğumuz yasa önerisi, hem bütün yabancıların hem de bütün ilerici Alman kamuoyunun desteğini kazanmıştır. Sosyal Demokrat Partisi'nin bu konudaki görüşlerine gelince: Bunlar, Yeşillerin yasa önerisinden ne temel anlayış bakımından tümüyle farklıdır, ne de daha ileri. Parlamento içinde değil ama dışında önemli bir başka güç olan Alman Komünist Partisi ise, bu yılın başında toplanan 7. Kongresinde, yabancılara **"her alanda eşit haklar"** istediğini bir kez daha ilan etmiştir ve Yeşiller'in yasa önerisini olumlu bulmaktadır. Şimdi bizim için yapılacak tek şey, bu **"alternatif yasa"**-yı olanca gücümüzle desteklemektir.

Peki ama, bu Yeşiller'in hazırladığı yasa tasarısı parlamentodan geçer mi? Hayır geçmez. Ama önemli olan bu değildir. Önemli olan, bütün öteki ilerici ve demokrat güçlerle birlikte, ne istediğimizi bilerek Zimmermann'ın yasa tasarısına karşı dikilebilmek ve Kohl hükümetinin almak istediği bütün yabancı düşmanı önlemleri, gücümüzün yettiği her noktada engelleyebilmektir. Bu konuda elde edilecek her başarı, yalnızca yabancıların değil bütün barış ve demokrasi güçlerinin ortak zaferi olacaktır.

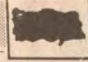

F.Almanya'da hükümetin, yabancıların ve demokratların gündemi: Yabancılar Yasası

Federal Alman hükümetinin hazırlattığı yeni yabancılar yasası önümüzdeki aylarda Federal Parlamento'ya geliyor. Bu ülkede yaşayan bütün yabancıların temel hak ve özgürlüklerini yok edercesine sınırlandırmayı amaçlayan bu yasanın parlamentodan geçmesini engellemek üzere, Alman ve yabancı bütün ilerici güçler seferber oldular. Frankfurter Appel Koordinasyon Komitesi'nin bu amaçla düzenlediği 15 günlük "uzun yürüyüş" ay sonunda başlıyor.

Yazısı 7. sayfada

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Satılık çocuklar

Çanakkale'de yerel gazetede bir ilan, iri iri harflerle, 1984 Türkiyesi'nden bir manzara çiziyor. Satılık arsa, satılık villa, satılık oto ilanlarının arasında: **"Kalp hastası eşim Vesile Gönce'yi ameliyat ettirebilmek için maddi durumum yerinde olmadığından üç kızımdan birini satıyorum. Isteyenlerin Intepe bucağında Erdoğan Gönce'ye başvurmaları rica olunur."** Erdoğan Gönce'nin üç kızından büyüğü buyıl okula başlayacak yedi yaşındaki Ayten; ortancası beş yaşındaki Aysel ve en küçüğü yedi aylık Kader... Bir tek Kader anlamıyor olup bitenleri. Oysa belki de asıl **"mal"** o... Erdoğan Gönce ve hasta eşi, **"Ilanı gazeteye belki halimize acıyan olur diye verdik. Çocuk hiç satılır mı?"** diyorlar ama gerekli olan kalp ameliyatının bir buçuk milyon Lira'ya malolacağını, bu parayı bulamadıklarını, çaresiz olduklarını da hemen ekliyorlar. Son günlerde tüm ilgili kurumlar, Türkiye'de çocuk terketme ve evlatlık verme olaylarının görülmemiş oranda arttığını belirtirlerken, şimdi de çaresizlikten çocuklar satılığa çıkarılıyor.

Gel de şimdi ünlü Bektaşi fıkrasını hatırlama. Hani baba erenlerden biri ırmak kıyısına oturmuş, çamurdan insan heykelcikleri yapıp yapıp bir kenera koyuyormuş. Geçen ham sofulardan biri gürlemiş, **"Bre zındık, demiş, bilmez misin ki insan sureti yapmak Allah'tan başkasına yasaktır..."** Baba erenler omuz silkmiş, çelebice gülmüş:

– Boş ver, demiş, rızkını vermedikten sonra yap yap bırak...

Allah bir yastıkta kocatsın!

Türk Sermaye Iş adını alması daha uygun olacak Türk-Iş'in son dönemlerde ipliği iyice pazara çıkan Genel Başkanı Şevket Yılmaz'la Türkiye Işveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, Türk Metal Sendikası ile MESS (Metal Sanayicileri Sendikası) arasında bağıtlanan toplu sözleşmeyi tam bir nikah töreni havasında imzaladılar. Ne kadar baba işveren ve ilgili bakan varsa hemen hepsi törene davetliydiler. Törenin yapılacağı yer, sermaye kesiminin gönderdiği çiçeklerden, çelenklerden tam bir bahçe ya da zengin nikahı görünümündeydi. Gelinle damadın arasından ise su sızmıyordu. Bu nikahtan nasıl bir hilkat garibesi doğacağını merak eden işçilerin dokuz ay on gün beklemelerine bile gerek kalmadı. Sermayenin haşarı, uçarı oğlu "dünden razı" gelinin hatırını çoktan sorduğundan, gelin Yılmaz nikah masasına otururken zaten karnı burnundaydı. Kimi kötü niyetliler dedikodu yapadursunlar, Türk-Iş Genel Başkanı'nın sermayeden çoktan gebe kaldığının en açık belirtileri, o kadar yağıp gürledikten sonra, kamu işletmelerinde hükümetin zorladığı yüzde 30 ücret zammı sınırı içinde kalınması, kıdem tazminatlarının uçup gitmesine seyirci olmak ve tükürdüğünü yalayıp emeklilik yaşının 55'e çıkarılmasını da sessiz sedasız sineye çekmekti. Bizce yukarıdaki fotoğrafın anlamı budur. Ancak sökemediğimiz bir nokta var: Acep bu nikah kıyılırken, nikah memuru nasıl sordu: Örneğin "Kızım Şevket, sen bu narin damadı efendiliğe kabul ediyor, hayatın boyunca onun ve onun gibilerin dümen

Bebeleri de koydular mapus damına...

Bakacak kimseleri olmayan çocuklar mahkum anaları ya da babalarıyla birlikte hapishanelerde yaşarlar Türkiye'de. 6 yaşındaki Kenan Gök de altıncı yaşına Muş Cezaevi'nde girmiş. Evi hapishane; bahçesi, hapishane avlusu olmuş. Ama sokakları, kırları seviyor. "Annemi bıraksınlar da evimize dönelim" **diyor. Bebeleri de koydun mu demir parmaklığın ardına, ne güzel, ne rahat idare edecekler Evren'ler, Özal'lar şu bizim Türkiye'yi!**

Bayat, bozuk ekmeğe hücum...

Asgari ücretin ancak günde 12 ekmek almaya yettiği Türkiye'de, kalabalık emekçi aile-

boyunca onun ve onun gibilerin dümen suyunda gitmeyi kabul ediyor musun?" filan diye mi sordu dersiniz? En iyisi kendisine sormak. Tabii sorgu sual günü geldiğinde sorgu için sıraya girecek işçilerden fırsat kalırsa...

Asgari ücretin ancak günde 12 ekmek almaya yettiği Türkiye'de, kalabalık emekçi ailelerinin tek ve ana gıdası ekmek. Ama gün geliyor ekmeğe bile para yetişmiyor. Adana'da, sebze ve meyve halinin hemen yanında oluşturulan Ucuz Ekmek Pazarı'nda bayat, bozuk, lokantadan veya okullardan toplanmış ekmekler yarı fiyatına satılıyor ve kapış kapış gidiyor. Yoksul emekçiler dört gözle ekmek arabalarını bekliyor ve bozuk, bayat ekmekleri yarı fiyatına alabilmek için birbirlerini çiğniyorlar.

Bu da kaçak işçi adayları kuyruğu

Özal, **"kuyrukları yok ettik"** diye övüne dursun, gıda, yakacak vs. gibi maddeler önünde, bunları alacak para bulunmadığından kimseler kuyruk olamıyor artık ama, yeni kuyruklar uzadıkça uzuyor. Iş ve Işçi Bulma Kurumu önündeki bitmez tükenmez kuyruklar, hastane kapılarındaki, çeşme başlarındaki, ucuz et satan Et ve Balık Kurumu'nun, bozuk ve bayat ekmeği yarı fiyatına satan fırınların, kendilerini satmak isteyen kadınlara **"vesika"** veren dairelerin önündeki kuyruklar uzarken, Özal tipi kuyruklardan biri de yurt dışına turist pasaportuyla çıkarak kaçak çalışma kuyruğu... Fotoğrafta, Gaziantep Pasaport Şube Müdürlüğü'nün kapısındaki **"kaçak çalışma hayali"** kuyruğu görülüyor. Haftada ortalama 600 kişi, işsizliğin, pahalılığın cana tak dediği Türkiye'den çıkabilmek ve bazan hayatlarına dahi malolan acılı bir serüvene atılabilmek için kuyruk oluyorlar.

Bunlar da "küçük" ortadirekler...

Yasalar 16 yaşını doldurmamış küçüklerin ağır ve tehlikeli işlerde çalışamayacağını, 13-18 yaş grubundakilerin ise ancak belli saatlerde, sağlık muayenesiyle ve tüzüğe göre çalışabileceklerini söylüyor ama, çalıştırılmaları yasak olan 12 yaşından küçükler iş kazasında ölebiliyorlar bile. Geçenlerde Istanbul'da 7 küçük işçinin bir atölyede çıkan yangında can verdiği hala hatırlarda... Işte Trabzon Sanayi Sitesi'nde bir lastik tamircisinin çırağı olarak çalışan Resul Özkan. 2 yıldır, ailesinin geçim sıkıntısını hafifletmek için, haftada 1500 Lira'ya (12 Mark) günde 12 saat çalışıyor. Sigortanın adını bile duymamış. Pazarları izin yapıyor. **"Hiç doktora gitmedim hayatımda"** ve **"Her türlü lastiği tamir edebilirim"** diye çocuksu bir sevinçle övünüyor. Bir başkası Mehmet Bektaş, şimdi 15 yaşında. Ama cılız mı cılız, 10 yaşında var yok sanırsınız. **"Ailem ortadirek, çalışmak zorundayım abi"** diyor. Onun haftalığı da 1500 Lira, yani 30 ekmek parası.

Yılda 1324 işçi "kaza kurbanı !"

Iş kazalarında dünya birinciliğini kimselere kaptırmayan Türkiye'de, geçen yıl meydana gelen 145 bin iş kazası sonucu, 1324 işçinin öldüğü, 2760 işçinin de sakat kaldığı açıklandı. Iş kazalarının oransal dağılımında yapı ve maden çıkarma dalları yine başta geliyor.

ŞU "BİZİM" AVRUPA

Batı Avrupa'nın herhangi bir kentinden, kasabasından ...

Türkiye, Trakya'sıyla, Anadolu'suyla rengarenk bir halklar meşheridir. Türk, Kürt, Arap, Abaza, Çerkes, Pomak, Gürcü, Yahudi, Rum, Ermeni, Süryani, Laz, Dürzi, Acem, Azeri ve hatırlayamadığımız niceleri bu yaşlı topraklar üzerinde yaşayageliyorlar, yaşayagelecekler... Işte bu çok renklilik çok kültürlülük hemen tüm özelliklerini koruyarak Batı Avrupa'ya bir kaç milyonluk göçmenlerini salınca bu harikulade tabloya bir de Batı Avrupa halklarının kültürleri, gelenekleri, görenekleri, yaşam biçimleri etkide bulundu ve ortaya "Şu bizim Avrupa" çıktı. Bu sayıda biz de "Şu Bizim Avrupa" köşesine bir fotoğraf paçalı sunalım dedik...

Sunduklarımızdan daha ilginçlerini herhangi bir Batı Avrupa kentinde, köyünde her zaman gözlemek olanaklı...

Federal Almanya gezisinde protestolarla karşılandı ve "uğurlandı"

Özal, işçi haklarını değil, Leopard tanklarını konuştu

Turgut Özal'ın, 50. kuruluş yıldönümünü kutlayan Alman Yakın ve Ortadoğu Derneği'nin davetlisi olarak çıktığı Federal Almanya gezisi, bunun resmi bir ziyaret olmadığının belirtilmesine rağmen askeri törenler ve resmi karşılamalarla geçti. Özal'ın Federal Almanya'yı ziyareti sırasında Türk ve Kürt göçmen işçileri Alman ilerici ve demokrat güçleriyle birlikte Frankfurt, Bonn ve Hamburg'da yoğun protesto eylemleri düzenlediler.

Almanya'da bayram günlerinde de yayınlanan Türkiye gazeteleri, **"gurbetçilerin gözü Özal'da"**, **"Sorunlarımız artık çözülüyor"**, **"Başbakan gurbetçilere teminat verdi"** gibi tantanalı başlıklarla, Özal'ın, Almanya ziyaretini, bu ülkede yaşayan Türkiyeli emekçilerin gitgide ağırlaşan sorunları konusunda ağırlık koyacağı, ziyaretin asıl amacının bu olduğu görünümü yaratmak istedilerse de işin aslı çok geçmeden ortaya çıktı. Özal, Almanya'da yaşayan 1 milyon 700 Türkiyelinin çeşitli sorunlarını konuşmaya ve ortak çözümler aramaya değil, Kohl hükümeti ile, Federal Almanya'nın Ortadoğu'ya açılan köprüsü olmak ve Alman sermayesine Türkiye'de kolaylıklar göstermek karşılığında Almanya'nın Ortak Pazar'da ve Avrupa Konseyi'nde Türkiye'ye arka çıkmasını sağlamaya ve Alman sermayesini Türkiye'de yatırımlara teşvike gelmişti.

5 Eylül Çarşamba günü Bonn'da yapılan görüşmelerde Türkiyeli emekçilerin sorunları değil, başlıca Federal Almanya'nın, Türkiye'de kurmayı ve Ortadoğu ülkelerine de ihraç etmeyi planladığı **Leopard Tankları Projesi**, Alman KWU firmasına nükleer santral ihalesinde öncelik tanınması ve 1986'da yürürlüğe girmesi gereken serbest dolaşım hakkından Türkiye'nin vazgeçmesi gibi konular gündeme geldi. Daha sonra Özal'ın, Federal Alman işadamları ve yatırımcıları ile yaptığı toplantı sırasında sık sık tekrarlanan **"Türkiye Ortadoğu'ya bir köprüdür"** sözlerinde ifadesini bulan görüş, Kohl-Özal görüşmelerinde de önemli yer tuttu. ABD ve Federal Alman gericiliği, gerek siyasal, gerekse askeri ve ekonomik alanda, Ortadoğu'ya ve özellikle de gerici Arap rejimlerine Türkiye ekseninden uzanmak niyetindeydiler. Leopard Tankları Projesi, bu niyetin başlıca somutlanmalarından biriydi. Bu konuda taraflar bir ilke anlaşmasına varabildiler. Nükleer santral ihalesinde, Alman KWU firmasına öncelik verilmesi yolundaki talep, Özal'ın olumlu cevabı, ancak konuya ilişkin yeni teknik istemleriyle, tam sonuca bağlanamadan kalırken, Almanya'nın, Türkiye'ye satmayı planladığı Airbus yolcu uçaklarının alımı konusunda da yeşil ışık yakıldı. Ve nihayet en önemli konulardan birinde, Türkiyeli işçilerin 1986'dan itibaren Ortak Pazar ülkelerinde ve asıl Federal Almanya'da serbest dolaşımları konusunda da Özal, Almanya'ya kolaylık gösterdi. Bu konunun AET Ortaklık Konseyi'nin işi olduğunu belirtti ve konuyu en az 1988'e ertelemeyi kabul etti.

Altı yaş sınırıyla "kendi iç işleridir" diyerek ilgilenmeyen Özal, serbest dolaşımda Federal Almanya'ya "anlayış" gösterdi. Özal'ın Federal Almanya gezisi Türk, Kürt ve Alman ilericilerinin Frankfurt, Bonn ve Hamburg'daki yoğun protestolarına sahne oldu.

İşine gelmeyen soruları demagoji ve yalanla cevaplamaya alışık olan Özal, şu günlerde Federal Almanya'daki Türkiyeli işçileri en fazla ilgilendiren 6 yaş sınırı konusunda ve yeni yabancılar yasası konusunda, **"Bunlar Federal Almanya'nın kendi iç sorunlarıdır"** demekle yetindi. Türkiyeli işçilere tek tavsiyesi ise **para biriktirmeleri** oldu.

Perşembe günü Bonn'da yaptığı basın toplantısından, koyunların tümünü kurda kaptırdıktan sonra, sürü sahibi suratına bir kase yoğurdu çalınca, **"Oh, bu işten yüzümün akıyla çıktım"** diyen çobanın yüzakının bir benzeri ile çıkan Özal, daha önce **"Basın toplantısında canınızı sıkabilirler"** denmesine karşılık, toplantının hiç de kötü geçmediği düşüncesindeydi. Basın toplantısında soruların ağırlığı Türkiye'de demokrasi ve insan hakları oldu. Özal son derece yüzeyden ve demagojik cevaplarla sık sık 1980 öncesini hatırlatarak sürdürdüğü toplantıda topu sıkıyönetime, yasalara, anayasaya atarak işin içinden çıkmaya çalıştı. Ancak zaman zaman sinirlendiği de gözlendi. Özellikle, **Aydınlar Dilekçesi** ile ilgili soruyu cevaplarken iyice bocaladı. **"Bu dilekçenin bile demokrasinin belirtisi olduğunu"** geveledi, Almanya'nın çeşitli kentlerinde aleyhine yapılan gösterileri **"yerli teröristlere"** ve onlarla çalışan Türkiye'den kaçmış **"vatan hainleri"**ne yükledi.

Çeşitli sorunlarına çözüm bekleyen 1 milyon 700 binlik Türkiyeli kitlesi ve Türkiye'nin genel çıkarları açısından Özal'ın Federal Almanya gezisi tam bir sıfırdı. Buna karşılık, milyarlarca dolarlık ortaklıklar, Alman sermayesine ve Alman silah sanayiine Türkiye'nin kapılarının açılması gibi konularda **milyarlık kararlar** alındı. Bir de Özal, Kohl'den, çok ihtiyacı olan uluslararası siyasal destek açısından da yardım istiyordu. Türkiyeli işçiler **"belası"**ndan en rahat biçimde kurtulması ve Alman sermayesine kapıları ardına kadar açması karşılığında Kohl, uluslararası forumlarda diğer Avrupa hükümetlerini de etkileyerek Türkiye'de demokratik hakların yerle bir edilmesini, baskı ve terör rejimini, faşizmi görmezlikten gelecek.

Olayın basit bir vurgun olmadığı ve üst katlara uzandığı anlaşıldı ve...

OYA BAYDAR **Yorum**

Takke düştü ama...

SAVAŞI kazanmak için düşmanı tanımak gerek. Türkiye demokrasi güçleri Evren-Özal faşizmine karşı verilen savaşta yenilgiye uğrarlarsa, bu, içlerinden bir bölümünün **"teşhis hatası"**na düşmeleri yüzünden olacak. Tıpta teşhis hatası hastayı öldürür. Toplumsal savaşımda teşhis hatası yenilgiye yada -eninde sonunda aynı kapıya çıkan- savaşı bırakmaya, savaştan kaçmaya götürür. Tıpta teşhis hatasının nedeni hekimin cehaleti, konusunda yeterince uzman olmayışıdır. Toplumsal-siyasal konularda teşhis hatasına sınıfsal konumlar, sınıf uzlaşmaları ve egemen sınıfın ekonomik ve siyasal olduğu kadar ideolojik de olan ağırlığı ve baskıları yol açar.

TÜRKİYE'de bugün demokrasi savaşımına darbe vuran, faşizm karşısındaki güçleri zayıf düşüren ve birliklerini engelleyen, demokrasi güçlerinin demokrasi cephesini oluşturmalarının önüne set çeken teşhis hatası ANAP konusunda ortaya çıkıyor. Bırakalım 12 Eylül rejiminin kalemşörlerini bir yana, gerçekten demokrasiden yana olan demokrasi güçlerinin parçası sayılan aydınlar, yazarlar arasında bile ANAP'ı 12 Eylül rejiminden ayırma ve Özal'da demokrasiyi kurma niyetleri vehmetme eğilimi oldukça yaygın. Burjuva muhalefeti sağdan veya soldan Özal'a karşı çıkarken, ANAP'ın faşizmin ayrılmaz parçası ve ayağı olduğunu görmezlikten gelip, askersel faşizmi **"ehven-i şer"** saymayı sürdürüyor. Son Ağrı yerel seçimlerinde SODEP adayının, bölgedeki güçlü aday MHP'li olduğu için, o kazanmasın diye ANAP'ı destekleme eğilimi bunun küçük bir örneği. Bir zamanların burunlarından kıl aldırmayan sıkı **"solcu"**ları, şimdi ortalığı boş bulmanın da rahatlığıyla, komünizmi, sosyalizmi, Lenin'i, Marks'ı hatta toplumsal yasaları inkar etmekte birbirleriyle yarışırlarken, dergilerinde, yazılarında, sohbetlerinde ANAP'a demokrasiyi nasıl geliştirebileceği konusunda akıl öğretiyor; Özal'ın **"demokratik özlemlerine"** engel olan şer kuvvetlerinin geri gelmemesi için eleştirilerde insaflı olunmasını istiyorlar. Geniş yığınlar ise, 6 Kasım seçimlerinde faşizmin simgesi olarak gördükleri askere karşı **"ehven-i şer"** olarak iktidara getirdikleri Özal'ı -eski ağırlıkta olmasa bile büyük ölçüdeyine aynı nedenle desteklemeyi sürdürüyorlar. Özal ve ANAP'ın demokrasiye köprü olabileceği yanılgısını besliyorlar.

TOPLUMU ve aydınlardan burjuva muhalefetinin geniş kesimlerine kadar, potansiyel anti-faşist güçlerin büyük bölümünü saran bu son derece tehlikeli teşhis hatası öncelikle, ANAP'ın ve Türkiye'deki faşizmin niteliği ve özellikleri konusunda yanılgıya düşen güçlerin sınıfsal konumlarından kaynaklanıyor. Bu güçler, Türkiye'nin oldukça karmaşık tarihsel-toplumsal özelliklerinin sonucu olarak, tutarlı antifaşist ve demokratik konumlara geçemiyorlar. Yine kendi sınıfsal yapılarının bir sonucu olarak da, demokrasi savaşımının başarısının zorunlu koşulunun demokrasinin en tutarlı savunucuları olan işçi sınıfı, onun siyasal güç ve ideolojisiyle ortak savaşım olduğunu göremiyorlar. Daha doğrusu, görseler bile, işçi sınıfından, onun siyasal hareket ve ideolojisinden, burjuvazinin faşizan kanadından ve bizzat faşizmin kendisinden korktuklarından daha fazla korkuyorlar. Kimilerinde ise bu teşhis hatası faşizm olgusunun ve faşist siyasal örgütlenmelerin koşullara göre çok değişik biçimler kazanabileceğini

Gümrük vurgununda yangın bacayı sarınca yayın yasağı kondu

Sonunda dananın kuyruğu... kopmadan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı gümrük vurgunu ve **"devamı"** ile ilgili haberlerin yayınlanması yasaklandı. Böylece son yıllarda halk kitlelerinin, burjuvazinin, onunla bütünleşmiş bürokrasinin içyüzünü gözleyebilmesine olanak veren bir olay ne yazık ki faşist sansürün sisleri ardına gömüldü.

Olay başlangıçta 12-13 Temmuz gecesi gümrük memurlarının, sınırı geçmek üzere iken yakalanan bir kaçakçı otobüsünün zula yerlerinde bulunan Türk Lirası ve dövizlerin önemli bir bölümüne el koymalarından ibaret, **sıradan bir vurgun** olayı idi. Topu topu 125 milyon liralık bir vurgun sözkonusu idi ve **bir kaçakçı çetesinden** (Volkan Turizm adı altında faaliyet gösteren ve daha çok Kapalıçarşı'nın altın kaçakçısı kuyumcularıyla bağlı bir otobüs firmasınadan) **bir başka kaçakçı çetesine** (Jandarma albaylığından emekli, MIT askeri kanadından, Genel Kurmay Seferberlik Tetkik Kurulu - yani MIT'in askeri kanadı- görevlisi, Gümrük Muhafaza Başmüdürü **Haluk Aydın** ve ekibine) geçmişti paralar. Bu yönüyle hiç de önem taşımıyordu.

Ancak, konuyu bilmeyenler için şaşırtıcı gelişmeler gözlenmeye başladı. Kapıkule vurgununun soruşturması, bir yandan kaçakçılık ve vurgunculuğun özellikle Maliye ve Gümrük Tekel Bakanlığı üst bürokrasisini nasıl sardığı gözler önüne seriyor, bir yandan da **çok yüksek tepelerde** etekleri tutuşanların karşı operasyonlarına yol açıyordu.

Eski AP'li olduğunu pek de çekince duymaksızın açıklayan Gümrük, Tekel ve Maliye Bakanı **Vural Arıkan,** birden yıllar boyu Türkiye ile Avrupa arasındaki uyuşturucu ticaretinin önemli bir kesimini elinde tutan **Nurcu** liderlerin hedefi haline geliyordu. Bu tatlı kâr alanını MSP'li Nurcu biraderlerin elinden kapmak için taa MC hükümetleri döneminden beri savaşım veren MHP'liler ise bu durumda faşist örgütlerle bağı olmayan Vural Arıkan'a adeta sahip çıkıyorlardı. ANAP'ın MHP'lilerinden Veysel Atasoy ile Halil Şıvgın rüşvet ve vurgun olaylarının üstüne gidilmesini istiyorlardı. ANAP Genel Sekreteri Mustafa Taşer tarafından kamuoyuna yansıtılan bu yönelimler, ANAP'ın gerçek 2. adamı, MSP'nin Konya eski Belediye Başkanı Mehmet Keçeciler tarafından -şimdilik- engelleniyordu.

VURAL ARIKAN
Bir şeylere, bir yerlere oynuyor ama...

Keçeciler konunun Özal'ın Federal Almanya gezisi bitene kadar alevlendirilmemesi konusunda, partisindeki **"düşman kardeş"** MHP'lileri ikna ediyordu. Aynı günlerde Özal'la birlikte Federal Almanya'da bulunan bir başka MHP'li bakan, **Mesut Yılmaz** da aynı yönde eğilim belirtince Şıvgın-Taşer-Atasoy üçlüsü için yapılacak pek bir şey kalmamıştı.

Ancak 1983 yılı Istanbul vergi şampiyonları arasında 34. sırada yer alan, **ENKA Holding**'in hukuk danışmanlığından, doğru ANAP'ın sorumlu noktalarına ve oradan da Maliye'nin başına gelen **Vural Arıkan** için bu kadarlık bir **uyarı** dozu yeterli değildi. Nitekim bakan, biraz da tekellerin hükümetteki dolaysız temsilcisi olmanın verdiği güvenle, Eylül ayının ilk günlerinde gümrük vurgunlarına şu ya da bu biçimde bulaşıp parmaklarını yaladıklarına artık kuşku kalmayan **Edirne Valisi Enver Hızlan** ile **Istanbul**'un yıllardır değişmeyen valisi **Nevzat Ayaz**'ın istifa etmeleri gerektiğini gazetecilerin önünde açıklıyor ve **"Kapıkule'deki üç baştan biri"** olarak nitelediği Vali Muavini'nin görevden alınmasını zar zor sağlayabiliyordu.

Arıkan'ın açıklamalarında İçişleri Bakanı ve Özal'ın bacanağı **Ali Tanrıyar** hakkında **"Bizim İçişleri Bakanı'na sorun. Anlamaz... Bu konuları okumaya zahmet de etmez"** ya da **"Kapıkule vurgunu tahkikatı sürerken bizim İçişleri Bakanı'nın ne hikmetse Dışişlerine bile haber vermeden Sri Lanka'ya, bilmem ne konferansına gitmesindeki hikmeti bana sormayınız"** demesiyle olay birden ANAP hükümetinin iç sorununa dönüşüyordu.

Sorunun bu yönünü çözmek için Özal'ın bizzat müdahalesi gerekti. Olayın gelişimini gören Turgut Özal, iki gün önce Çankaya'da, Kenan Evren ile görüşmesine rağmen dilini tutmamakta kararlı görünen Vural Arıkan'ı taa Federal Almanya'lardan arayarak, ertesi günü yapacağını açıkladığı basın toplantısında konuşmaması için ikna (!) ediyordu. Oysa bakan, bu basın toplantısı için **"Çok önemli açıklamalar yapacağım. Belki bazı vali ve yüksek memurlar bu basın toplantımdan sonra istifa etmek mecburiyetini hissedebilirler"** demişti. Basın toplantısı Özal'ın önerileri çerçevesinde gerçekleşti. Bakan gelen gazetecilere masal anlattı. Ama basın toplantısına **Ercüment Konukman** gibi Özal'ın, **Halil Şıvgın** ve **Veysel Atasoy** gibi MHP'nin mutemed adamlarının, **mutad olmadığı** halde gözlemci olarak katıldıkları da gözden kaçmıyordu. Nitekim Vural Arıkan da **"bu kuşatma ve susturma operasyonu"**nu resmen yalanlama yoluna gitmedi ve gazetecilerin sorularını kendine özgü alaycı üslupla yanıtlayarak geçiştirme yolunu seçti.

Özal, sadece Arıkan'ın istenmedik açıklamalar yapmasına engel oldu. Ancak Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı konuyla ilgili haber yasağı getirerek olayın tümünü kapalı kapılar ardındaki pazarlıklarla çözümlemek için **burjuvazinin en tepelerine** olanak sağladı. Bundan sonrası ne yazık ki kamuoyu önünde yazılıp çizilmeyecek ve her şey kapalı kapılar ardında cereyan edecek. Ancak **leşin** kokusunu önlemenin de pek mümkün olmayacağı gözüküyor.

---

gütlenmelerin koşullarına göre çok değişik biçimler kazanabileceğini görememekten kaynaklanıyor.

ÖRNEĞİN faşist saydığı MHP adayı kazanmasın diye ANAP adayını desteklemeyi göze alan Ağrı SODEP örgütünün gözünde 1984 Türkiyesi'nde faşizm hala ve sadece MHP ile özdeş. Özal'ın demokrasiye geçiş çabalarının baltalanmamasını isteyen **"demokrat"** yazar için faşizm sadece askeri diktatörlük yani omzu kalabalıklar demek. Bir başkasına göre **"İçinde dört siyasal eğilimi barındıran ANAP"** faşist olmak bir yana böyle bir tehlikeli eğilimle bile karşı karşıya değil... Eninde sonunda ANAP olgusunu yanlış değerlendirmeye varan tüm bu görüşler Ispanya'daki Franko faşizminin Portekiz'deki Salazar faşizminden, Şili'deki Pinochet faşizminin, Yunanistan'daki Albaylar Cuntası'ndan, Uruguay'daki faşizmin Brezilya'daki faşizan rejimden, daha eskiye gidilecek olursa bir Hitler Nazizmi'nin Italya'daki faşizmden biçimsel farkları olduğunu hatırlamak istemiyorlar. Oysa 20. Yüzyılın belası faşizm, bazen asker üniformasının, bazen papaz cübbesinin, bazen profesör giysisinin, bazen Şikago okulu ve Friedmann'ın iyi öğrencisi bir teknokratın, bazense bunların birliğinin altında gizlenebiliyor. Faşist siyasal örgütlenmeler, faşist partiler ülkelerin durumuna, toplumsal, tarihsel koşullarına göre değişik biçimlenmeler gösterebiliyor.

EĞER Türkiye'yi aydınlığa çıkarmak, baskıya, teröre, demokrasi düşmanlığına vatan satıcılığına son vermek istiyorsak, tüm demokrasi güçlerinin, teşhis hatalarından çabuk kurtulmaları; Evren ve Özal'ın ve artlarındaki güç ve yapıların Türkiye faşizminin iki ayağı olduğunu iyi kavramaları ve takkesi çoktan düşmüş olan ANAP ve Özal'dan **"demokrasi"** beklemenin **"ölü gözünden yaş"** beklemek olacağını tüm açıklığıyla kavramaları gerek.

---

21 Komünist Partisi, Evren'e kınama mesajı yolladılar

Dünya komünist ve işçi partilerinin teorik yayın organı **"Barış ve Sosyalizm Sorunları"** dergisindeki 21 komünist ve işçi partisi temsilcisi ayrı ayrı Kenan Evren'e birer telgraf çekerek, aydınlara yapılan baskıyı protesto ettiler. Aralarında Şili, Vietnam, Uruguay ve Brezilya komünist partisi temsilcilerinin de yer aldığı 21 parti temsilcisinin Evren'e çektiği telgrafta, Türkiye'de düşünceyi açıklama ve örgütlenme özgürlüğüne konan yasakların derhal kaldırılması, keyfi tutuklamaların, işkencelerin, idamların durdurulması, genel af çıkartılması ve tüm sendikal özgürlüklerin geri verilmesi istenerek, **"aydınlara karşı bu barbarca baskı ve davaların durdurulmasına girişimde bulunmak, Cumhurbaşkanı olarak sizin sorumluluğunuzdur"** denildi.

DSF, Baştürk'ün hâlâ hapiste tutulmasını protesto etti

206 milyon üyeli Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) Adalet Bakanı Nejat Eldem'e bir telgraf çekerek, Abdullah Baştürk'ün hapiste tutulmasını protesto etti. DSF'nin çektiği telgrafta, **"DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün serbest bırakılmamasını şiddetle protesto ediyoruz"** denildi ve **"derhal serbest bırakılması"** istendi.

DSF, ayrıca uluslararası kuruluşlara birer mesaj göndererek Baştürk'ün tutukluluk halinin devam ettiğini duyurdu ve bu kuruluşlardan Baştürk'ün serbest bırakılması için girişimde bulunmalarını istedi. DSF'in mesajında, **"Baştürk'ün 6 aylık başka bir hapis cezası bahanesiyle içerde tutulacağını haber aldık. Baştürk'ün serbest bırakılmasını şiddetle talep ediyoruz"** denildi.

Cenaze töreninde komünist partileri, ünlü sanatçılar, politikacılar, tüm Kürt ve Türk örgütleri "üst düzeyde" temsil edildiler

Yılmaz Güney, Paris'te toprağa verildi

● **Fransa Kültür Bakanı Jack Lang, yayınladığı mesajda, "Yılmaz Güney'in ölümü beni derinden sarstı. Ülkemizin dostu olan Yılmaz Güney, uluslararası sinemanın en ön sıralarında yer alıyordu. Cesur bir yaratıcı olarak yaşamını ezilenlerin savunmasına adamıştı. 1981'de Fransız hükümeti adına kendisine yaptığımız misafir olma çağrısını kabul ederek bize onur vermişti" dedi.**

Yılmaz Güney 9 Eylül Pazartesi günü saat 5'i 20 geçe, kaldırıldığı Paris International Üniversite Hastahanesi'nde yaşama gözlerini yumdu. Yakalandığı kanser hastalığından kurtulamayan Güney'in ölüm haberi, dünyanın belli başlı bütün haber ajansları ve gazeteleri tarafından birinci haber olarak duyuruldu. Fransız televizyonunun 1. Kanalı Güney'le ilgili olarak 1,5 saatlik bir dökümanter program sundu.

Yılmaz Güney'in ölümü Türkiye'de ve bütün dünyada ilerici ve demokrat çevrelerde büyük üzüntü yarattı. Fransa Kültür Bakanı **Jack Lang** yayınladığı mesajda, **"Yılmaz Güney'in ölümü beni derinden sarstı. Ülkemizin dostu olan Yılmaz Güney, uluslararası sinemanın en ön sıralarında yer alıyordu. Cesur bir yaratıcı olarak yaşamını ezilenlerin savunmasına adamıştı. Oyuncu, yazar, sinemacı olarak bizzat kendisi hapiste yatmanın acılarını tanıdı. 1981'de Fransız hükümeti adına kendisine yaptığımız misafirimiz olma çağrısını kabul ederek bize onur vermişti"** derken, Fransız Komünist Partisi Politik Büro üyesi **Maxime Gremetz** de yayınladığı mesajda duyduğu acıyı dile getirerek şunları söyledi:

"Tanınmış sinema sanatçısı Yılmaz Güney'in erken ölümünü büyük bir acı ile öğrendim. O sanatını özgürlükler için verdiği savaşımdan hiç ayırmamış ve kendini halkının hizmetine adamıştı. Çeşitli karşılaşmalarımız neticesinde, onun insancıl, militan niteliklerini tanıma olanağını buldum. Yılmaz Güney'de Türkiye insanlarının kararlı bir savunucusunu yitirdik. Bu sanatçının anısı önünde saygı ile eğilir, Türkiye demokratlarına, Fransız komünistlerinin kendileriyle dayanışma içinde olduklarını bildiririm."

Ünlü Yunanlı müzik sanatçısı **Teodorakis** de gazetemize verdiği özel demeçte, **"Büyük sinema yöneticisi Yılmaz Güney'in ölümünü derin bir üzüntüyle öğrendim. Bu ölüm, bütün ilerici hareket ve çağdaş sanat için büyük bir kayıptır. Onun eseri, halkının özgürlük, demokrasi ve insan hakları için savaşımını yansıtıyordu. Bu yönelim, onun cunta tarafından mahkum edilmesine ve yurdundan ayrılmak zorunda kalmasına neden oldu. Tüm Yunan halkıyla birlikte, Türkiye halkının bu güç günlerinde askersel rejime karşı savaşımını tüm yüreğimle destekliyorum"** dedi.

Yurt dışında bulunan Türkiyeli yazarlar ve sanatçılardan **Dursun Akçam, Tülay German, Melike Demirağ, Ufuk Adalı, Emekçi, Nihat Behram, Izzet Akay, Zamani, Erdem Buri, Fuat Saka, Şanar Yurdatapan, Ali Asker, Ömer Polat, Şivan, Demir Özlü, Mahmut Baksi, Hüseyin Erdem, Nizamettin Ariç, Sümeyra, Doğan Özgüden, Nazım Alfatlı, Tektaş Ağaoğlu, Server Tanilli** 32 sendikacıyla birlikte ortak bir bildiri yayınlayarak, **"Bir sanat ustası, bir sinema dehası, bir eylem adamı, bir halk kahramanı, Türkiye ve Kürdistan halklarının yiğit evladı, dostumuz, arkadaşımız, yoldaşımız, ustamız Yılmaz Güney'imiz bizleri acılar içinde bırakarak aramızdan ayrıldı. O bir kahramandır, o bir mitostur, halkların yüreğinde sönmeyen sevgi dolu bir ateştir"** dediler. **Türkiye Komünist Partisi'nin Sesi Radyosu** da, 11 Eylül günü yaptığı yayında Güney için **"Kürt ve Türk halklarının acılarını, çilelerini, savaşlarını, dirençlerini sinemaya büyük bir güçle aktarabilmiş ender sanatçılardan biridir. İçinden çıktığı halkının gönlünde, yurdumuzun onur defterinde hep yaşayacaktır"** dedi.

Yılmaz Güney kurucuları arasında bulunduğu ve Güney'in vasiyetiyle cenazesini kaldırma görevini üstlenen Paris'teki Kürt Enstitüsü'nün Başkanı **Kerdal Nazan** da gazetemize verdiği özel demeçte, **"Sanatını özgürlük mücadelesi yolunda bir silah olarak kullanan, şöhretine rağmen ezilen halkını ve emekçileri unutmayan bu büyük insanın ölümü Kürt ulusu için, Türkiye halkları için ve sanat dünyası için çok büyük bir kayıptır"** dedi.

Görkemli cenaze töreni

Cenaze töreninin yapıldığı 13 Eylül günü, törenden önce dostlarının, sanat ve politik savaş arkadaşlarının onunla vedalaşmasını sağlamak amacıyla Yılmaz Güney'in tabutu Paris'teki Kürt Enstitüsü'nde düzenlenen özel bir katafalka kondu. Burada yaklaşık 2 bin kişi Güney'in tabutu önünden geçerek son saygı ödevlerini yerine getirdiler.

Kürt Enstitüsü'ndeki bu törenin ardından düzenlenen cenaze töreni 5 bin kişinin katılmasıyla Türkiye'deki faşist rejime karşı dev bir gösteriye dönüştü. Türk ve Kürt ilerici ve sol partilerin, politik akımların temsilcileri, üyeleri ve yandaşları, Fransa'daki Türkiyeli göçmen işçi örgütleri, Türkiyeli sanatçılar, sendikacılar ve politik sığınmacıların yanısıra, törene komünist, sosyalist partilerin üst yöneticileri, dünyaca ünlü sanatçılar ve bazı ülkelerin resmen gönderdikleri temsilcileri de katıldılar. Törene katılma olanağı bulamayan sanatçı ve politikacılar ise mesaj gönderdiler. Bu arada bir çiçek bahçesine dönen cenaze kortejinde Türkiye'den gönderilen çelenkler özellikle dikkati çekti. Böylece Yılmaz Güney'in cenaze töreni belki de hiçbir Türkiyeli sanatçının ölümünde görülmemiş düzeyde uluslararası bir katılıma tanık olundu.

Cenaze töreni, Güney'in toprağa verildiği ve ünlü Paris Komüncüleri'nin ve Fransa'nın en iyi evlatlarının gömüldüğü tarihi **Pere Lachaise** mezarlığında son buldu. Burada yazar ve bilimadamı Profesör **Server Tanilli** bu sayfada tam met-

Yılmaz Güney'in Paris'te düzenlenen cenaze töreni 5 bin kişinin katılımıyla Türkiye'deki faşist rejime karşı dev bir gösteriye dönüştü (yukarıda). Soldaki fotoğrafta ise cenaze töreninde bir konuşma yapan 1980 öncesinde Türkiye'de faşistlerin kurşunlarına hedef olup, tekerlekli sandalyeye mahkum edilen yazar ve bilim adamı Profesör Server Tanilli Güney'in eşi Fatoş Güney'le birlikte görülüyor. Türk ve

1980 öncesinde Türkiye'de faşistlerin kurşunlarına hedef olup, tekerlekli sandalyeye mahkum edilen yazar ve bilim adamı Profesör Server Tanilli Güney'in eşi Fatoş Güney'le birlikte görülüyor. Türk ve Kürt ilerici ve sol partilerin, politik akımların temsilcilerinin, Türkiyeli sanatçı, sendikacı ve politik sığınmacıların yanısıra komünist ve sosyalist partilerin üst düzeydeki yöneticilerinin katıldığı cenaze töreninde Türkiye'den gönderilen çelenkler de dikkati çekti. **Foto: Türkiye Postası-özel**

Yılmaz Güney'i uğurlarken...

SERVER TANİLLİ

Arkadaşlar, dostlar, yoldaşlar,

Sinemamızın bir büyük ustasını, -doğrusunu söyliyelim- en büyük ustasını, Yılmaz Güney'i kaybettik. Ve buraya, onu son yolculuğuna uğurlamak için toplanmış bulunuyoruz. Hepimiz adına ona "elvedâ" demenin görevini de ben üstlenmiş bulunuyorum. Yaşamımın en acı anlarını yaşayarak yapacağım bunu. Şu önemli dakikalarda, Yılmaz Güney üstüne söylenmesi gereken birkaç önemli nokta var ki, belirtmem gerekir; siz beklersiniz benden, o da bekler.

Sinema, -malûm- güç bir sanattır. Ama onu, uygarlık yolunda en temel sorunlarını çözememiş, üstelik ilkel bir kapitalizmin bataklığına ve emperyalizmin pençesine düşüp kıvranan bizim gibi ülkelerde yapmak çok daha güçtür. Bizim gibi ülkelerde bilim adamının, şairin, romancının, ressamın önünde engeller vardır; ama sinema sanatçısının önünde çok daha korkunç engeller vardır. Mali ve teknik önlemleriyle, en başta da özgürlük ve sanat düşmanı iktidarların **"sansür"**üyle, düzen, sinemacının karşısına gelip dikilir. Bunları yenmek, her babayiğidin kârı değildir. Yılmaz Güney de, sanatını halkının ve yurdunun gerçeklerine adamış her namuslu sinemacı gibi, bütün bu engellerle boğuşup durdu.

Ama Yılmaz Güney, sadece bu değildir. Onu, ülkesinin büyük sinemacısı yapan, giderek o sinemanın uluslararası temsilciliğine yükselten, tek kelimeyle Yılmaz Güney'i Yılmaz Güney yapan, başka şeydir.

Nedir?

Gerçekliğe bakış biçimi, yani yöntemi. Bu yöntem, onda, sinemacılığa başladığı anda berraklığa kavuşmuş değildi elbette; Türkiye'nin siyasal ve sosyal gelişmeleriyle atbaşı olarak -ve özellikle 1960'lı yıllarla beraber- gelişti ve yetkinleşti.

Gerçekten, 27 Mayıs'la birlikte, ülkemizde -görece de olsa- demokratik bir hava esmeye başlamış; on yıllık Demokrat Parti döneminde dile getirilmeyen, getirilemeyen sorunlar gündeme getirilmiştir. **"Sol"** akımların da yaygınlaşmaya başladığı bir ortamda, sosyal sorunları sergilemek, sinemacılara da çekici gelmeye başlamıştır. Bunun sonucu olarak da, 1960-1965 yılları arasında, sosyal gerçekliğimizi -şu ya da bu ölçüde- dile getiren filmler görüyoruz. Ne var ki, egemen güçler, bu filmlere ve onların yapımcılarına da hoşgörülü bir tavır takınmamışlardır. Tersine, Kıbrıs olayları nedeniyle başlayan ve giderek anti-emperyalist bir boyuta ulaşan gençlik eylemleri, Türkiye İşçi Partisi'nin 1965 seçimlerinde sağladığı başarı, egemen güçleri yeni önlemler almaya götürmüştür. İşte bu durumda, yerleşik düzenin sinemasına karşı direnmek, gerçek bir sorun olup çıkar. Böylece, 1965 yılına kadar, gerçekliği dile getirme noktasında birleşen yönetmenler, bu tarihten sonra bir **"yol ayırımı"**na gelirler.

Nedir onları bu "yol ayırımı"na getiren?

Gerçekliği kavrama ve yansıtma yöntemi konusundaki görüş ayrılıkları.

1965 yılı, sinemamızda gerçekten bir "yol ayırımı"nın başladığı yıldır. Bu ayrılma zamanla bir kutuplaşmaya dönüşür: **"Tutucu"** ve **"dönüşümcü"** eğilimler çıkar ortaya.

Tutucu eğilimler, toplumumuzun temel sorununun **"Doğu-Batı çatışması"** olduğunu ileri sürmekde, "sınıf gerçeği"ni, giderek "sınıf çatışması"nı reddetmektedirler; başka ulusların ve halkların kültürlerine kapalı, salt yerli geleneklere yaslanan bir sinema anlayışıdır bu. Dönüşümcü eğilimdekilerin önerdikleri sinema anlayışı ise, bir çözüm önerisi getirmeden, toplumsal aksaklıkları sergilemektir.

Her iki eğilim, kendi içlerinde de ayrışımlara uğrar zamanla: Tutucu eğilimlerin ayrışımı, **"ırkçı"** bir sinema anlayışına kadar varırken, dönüşümcü eğilimin ayrışımı, bir noktada **"ilerici-devrimci"** bir sinema anlayışının doğmasına neden olur. **"Sınıf gerçeği"**ni ve **"sınıflar arası mücadele"**yi kabul eden, perdede her şeyin bu bağlam içinde gösterilmesi gerektiğini öneren bir sinema anlayışıdır bu.

Bu eğilimin en büyük temsilcisi, işte bugün burada son yolculuğuna uğurlamaya geldiğimiz Yılmaz Güney'dir. Yılmaz Güney, gerçekten, sinemacılığımızda yeni bir satırın ilk harfidir. Kendisinin de içinde yer aldığı dönüşümcü eğilimleri daha ileri götürmüş; niteliksel bir değişime uğratarak, **"devrimci"** bir boyuta ulaştırmıştır onları.

Bu nedenle de o, sinamacılığımızın bir **"dönemeci"**dir.

Yılmaz Güney, yöntemini tastamam berraklaştırdığı andan başlayarak, "Umut"uyla, "Arkadaş"ıyla, "Düşman"ıyla, "Ağıt"ıyla, "Yol"uyla, "Duvar"ıyla, hele hele "Sürü"süyle, yaşadığı toplumun acı gerçekliğine kamerasını çevirmiş ve onunla aldığı "insan manzaraları"nı, kimsenin ilgisiz kalamayacağı, zaman zaman **"epik"** bir anlatımla, seyircilerine sunmaya ve onlara seslenmeye başlamıştır; yalnız Türkiye'deki değil, bir tarihten başlayarak Türkiye dışındaki seyircilerine de.

Onunla sinemamız, ulusal plandan, uluslararası plâna da çıkar.

Bizim yapımızdaki toplumlarda her soylu, giderek devrimci sanatçının karşısına olduğu gibi, düzen, onun da karşısına, bütün kahredici araçlarıyla ve bu arada hapishaneleriyle çıktı. Ama o, hapishane duvarlarının arkasından da, toplumuna mesajını göndermeyi sürdürdü. Gerçekliği öteden beri çarpıtmış olan **"resmi ideoloji"**nin bütün sahtekârlığını suratına vurdu durdu.

Arkaya bıraktığı miras görkemlidir. Biçim olarak görkemli, içerik olarak görkemli.

Türkiye'de sinemacılık güçtür; ama Yılmaz Güney'den sonra daha da güçleşecektir. Çünkü, sinema sanatçısı, sanatının bilincinde olan, yani yurdunu ve halkını seven her namuslu sinema sanatçısı, kamerasını, Yılmaz Güney'in bıraktığı noktadan çevirmek zorundadır gerçekliğe. Bugün, burada bir şey sona eriyor değil, hayır, bir büyük çığırın, Yılmaz Güney'le başlamış yepyeni bir çığırın yeni bir aşaması başlıyor.

O yüce çığırı açana da, onu git gide yükseltecek olanlara da selâm!

Yılmaz Güney, kardeşim, dostum, yoldaşım.

Ölüm elbette ki yaşamın kanunu. Bilmez miyiz? Ama, erken gelince gaddar oluyor. Bilesin ki, bu vakitsiz ayrılışın, bizleri can evimizden vurmuştur. Senin bıraktığın sanat mirası başımızın üstünde; ama gidişinle yüreklerimize saldığın acı, kolay kolay göğüsleyebileceğimiz bir şey değil. Şimdilik, yurdundan uzak bir yerde, ama sana bağrını seve seve açmış onurlu bir ülkede, Fransa'da, onun nice devrimcinin kanlarıyla sulanmış kutsal topraklarında uyuyacaksın uykunu. Aslında, özgürlük ve sanat aşığı olan aydın gönüllerde ve onca zulme karşı amansız bir kavga veren yurdunun insanlarının, çilekeş halkının gönlünde yatacaksın.

Nur içinde yat!

Yılmaz Güney elvedâ; elvedâ kardeşimiz, elvedâ dostumuz, elvedâ yoldaşımız!

Elvedâ !...

(*) Bu yazı Tanilli'nin, Yılmaz Güney, 13.09.1984 günü Paris'te Pére Lachaise'de toprağa verilirken, tabutu önünde yaptığı konuşmanın metnidir.

---

buldu. Burada yazar ve bilimadamı Profesör **Server Tanilli** bu sayfada tam metnini yayınladığımız bir konuşma yaptı. Tanilli'nin ardından, ABD'den cenaze töreni için Paris'e gelen eski DP milletvekili **Mustafa Remzi Bucak** da kısa bir Kürtçe konuşma yaptı. Ve Yılmaz Güney toprağa verildi.

Cenaze törenine katılanlar

Türkiye Postası muhabirlerinin saptayabildiğine göre, Güney'in cenaze töreninde Türkiyeliler dışında şu kişi ve kuruluşlar yer aldı:

Fransa Kültür Bakanı **Jack Lang, Amiral Sanguinetti,** Başbakanlık adına **Louis Joinet,** Fransa Dışişleri Bakanlığı adına **Madam Cecile Sperti,** Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu adına Yunanistan'ın Fransa Büyükelçisi, CGT adına **Marius Bertou** ve CGT Uluslararası Sekreteri Avukat **Christian Rostoher,** Uluslararası Demokratik Hukukçular Birliği adına **Frederick Weil,** Kıbrıs Başbakanı **Kipriyanu** adına bir milletvekili, Iran Büyükelçiliği heyeti, Paris Belediyesi temsilcisi, Fransa Barış Derneği temsilcisi, 21 Haziran Derneği temsilcisi, CFTD temsilcisi, Türkiye-Fransa Dostluk Derneği yöneticileri, l'Humanité gazetesi adına **Marc Delouze,** Unita gazetesi temsilcisi, Yunanlı anti-faşist sinema yönetmeni **Costa Gavras,** Iranlı Avukatlar Komitesi, Iran Yazarlar Komitesi.

Törene temsilci gönderen siyasi partiler ise şöyle:

Fransız Komünist Partisi adına **Guy hermier, Herri Costa, Maxime Gremetz, Lucier Marest,** Yunanistan Komünist Partisi, Şili Komünist Partisi, Çin Komünist Partisi, Vietnam Komünist Partisi, AKEL, Uruguay Komünist Partisi temsilcileri, Fransız Sosyalist Partisi Birinci Sekreteri **Lionel Jospin** ve Ulusal Sekreteri **Jean Jacques Guyrare,** Fransız Sosyalist Birlik Partisi temsilcisi, Belçika İşçi Partisi adına **Alice Bernard,** İspanyol Sosyalist Partisi temsilcisi, Belçika Sosyalist Partisi adına dört parlamenter, Iran Halkın Mücahitleri Örgütü, Iran Halkın Fedaileri Örgütü, Gabonlu Devrimciler temsilcisi, Iran için CNR, Komala Iran, Kürdistan Yurtsever Partisi, Iran Kürdistanı Demokrat Partisi, Venezüella Rejim Karşıtı Örgüt temsilcisi, Gabonlu devrimciler adına bir heyet.

Ayrıca ABD'den sinema yönetmeni **Elia Kazan,** Türkiye'den romancı **Yaşar Kemal** ve eski parlamenter **Şerafettin Elçi** de mesaj yolladılar.

Son duruşmada Aziz Nesin, YÖK hakkında suç duyurusunda bulundu

Dilekçe Davası'nda aydınlar ödün vermiyor, baş eğmiyor

Aydınlar Dilekçesi'yle ilgili olarak haklarında dava açılan 59 aydının duruşmalarına Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde devam ediliyor. Henüz sorgu aşamasında olunmasına rağmen **"sanıklar"**, Evren-Özal rejimini yargılıyor ve ödün vermeksizin demokrasiye ilişkin görüşlerini savunuyorlar. Nitekim, 14 Eylül Cumartesi günü yapılan duruşmada da davanın bir numaralı **"sanığı" Aziz Nesin**, daha önce sorgusu yapılmış olmasına rağmen yeniden söz aldı ve YÖK hakkında suç duyurusunda bulundu. Aziz Nesin dilekçeye imza koyan üniversite öğretim üyeleri hakkında YÖK tarafından yürütülen koğuşturmanın ve uygulanan disiplin cezalarının **Anayasal bir suç** oluşturduğunu ifade etti.

AZIZ NESIN

YALÇIN KÜÇÜK

MAHMUT T. ÖNGÖREN

Sorgusu yapılanlardan yazar **Yalçın Küçük** ise, Cumhurbaşkanı Evren'in dilekçeyi imzalayanlar hakkında **"Vatan haini"** dediğini hatırlatarak, **"Cumhurbaşkanını mahkemeye vermek istiyoruz. Ancak Anayasa buna olanak tanımıyor. Bu bakımdan hakkımızdaki vatan haini nitelemesinin çürütülmesine hizmet edeceği için bu davanın açılması pek isabetli olmuştur"** dedi. Sorgusu yapılanlardan **Ilhan Tekeli, Erbil Tuşalp, Uğur Mumcu, Mahmut Tali Öngören, Profesör Şerafettin Turhan Mete Tuncay** da ödünsüz bir tutumla savcının iddianamesini yanıtladılar. Bir yandan savcının **"bildiri"** iddiasına karşılık ortada bir **"dilekçe"** bulunduğuna ilişkin hukuksal kanıtlar ortaya koyarlarken, bir yandan da ülkede demokrasinin egemen olmasını istemenin b'r **suç değil bir ödev** olduğuna dikkati çektiler.

Hemen hemen aynı günlerde Başbakan Turgut Özal da, 12 Eylül'ün dördüncü yılı dolayısıyla Anadolu Ajansı'na verdiği bir **"özel"** demeçte, demokrasiye ilişkin bilinen sakat yargı ve demagojilerini yineledi. Nitekim Özal, demecinde, **Aydınlar Dilekçesi**'yle ilgili olarak **"Cumhurbaşkanı'na kadar dilekçelerini ulaştırabildiklerine göre demokrasinin varolmadığından söz etmek mümkün değildir"** dedi.

"Tarafsız" arabulucuların tümü tekellerin temsilcisi, danışmanı ya da memuru

150 bin işçinin toplu sözleşmesi IMF- ANAP-Türk İş kıskacında

Türkiye'de kağıt üzerinde ve yasa maddelerinde, sendikalar, sendikal çalışma özgürlüğü, özgür toplu pazarlık hakkı, hatta grev bile var ama, ücret zamlarından tutun da işyerlerinde çalışma koşullarına kadar, kendilerini ilgilendiren hiçbir konuda işçilerin, hatta sendikaların söz hakkı yok.

Cunta'nın faşizan yasalarıyla, grev kullanılmaz ve etkisiz bir silah haline getiril-

tam uyuşmazlığa gidecekken, işverenin yani Koordinasyon Kurulu'nun dayatması olan yüzde 30 ücret zammı ve tüm sosyal hakların geriletilmesinin kabulüyle imzalanabildi. Sadece bu yıl enflasyonun yüzde 50'nin üzerinde olacağı hesaplanırsa, işçiler bu sözde ücret zammıyla, yıl sonunda geçtiğimiz yıldaki satın alma güçlerinin bile altına düşmüş olacaklar. Kamu kesiminde halen Tür-

maye kesiminin birinci adamlarıydı. Üstelik de işçi düşmanı olarak tanınan Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Kutlu Savaş'ın da dahil olduğu diğer üyelerin tümünün işverenden yana kimlikleriyle tanındıkları, iki de resmi işveren temsilcisinin yeraldığı Seçici Kurul'da Kaya Özdemir, ve Sadık Şide gibi iki "işçi temsilcisi" de bulunmaktaydı ve 65 arabulucunun adı oy çokluğuyla falan değil tam oy birli-

AYDIN ENGİN **Tırmık**

47 yaşında... sürgünde...

– Aydın Abi duydun mu?

– Neyi?

– Şimdi radyo söyledi: Yılmaz Güney ölmüş!..

Ilk tepki: Kavrayamamak. Soruyu yinelemek. Aynı yanıtın aynen yinelenmesi...

Ilk düşünce kırıntısı: 47 yaşında... Sürgünde...

Ilk duygu: Keder...

Frankfurt'a yağmur yağıyor. Inceden, kederli...

Bir aykırı düşünce: Kederin filmini çekse, herhal böyle bir havayı yeğlerdi...

Aykırı düşünceye aykırı bir başka düşünce: Yoksa Çukurova'nın iri damlalı, deli yağmurlarını mı yeğlerdi?..

Sonra, yürekte ince bir sızı, gökten keder yağan bir Batı Avrupa kentinde, kirli suları tembel tembel akıtan Main Irmağı kıyısında yürümek...

Bir türlü boşanamayan yağmura inat, boşanıveren anılar sağanağı. Çukurova'nın deli yağmurları gibi...

* * *

Bu satırların yazarı üç yıl (1966-1969) Yılmaz Güney'le çalıştı. Üç uzun yıl boyunca bir sürü **kötü** filmin senaryosunu yazdı; tasarlanmış öyküleri senaryolaştırdı; bitmişe benzeyen senaryoları kesip biçti, diyalogladı, onardı, alladı, telledi, pulladı; uzamış senaryoları daha da uzatıp ikiye böldü, çift filmlik hale getirdi.., hasılı bir sürü halt yedi...

Kötü filmlerdi bunlar. Kitlelerin şiddet duygularını gıdıklayan, bireysel kurtuluşa (yada öç almaya) övgüler düzen, kitlelerde birikmiş haklı öfkeyi yoz çözümlerle boşaltan kötü filmlerdi...

Bizim için ne de olsa hava hoştu. Baştan anlaşmıştık. Senaryolarda imzamız olmayacaktı. Bugün burada olduğu gibi itiraf etmedikçe, bizim günah hanemize yazılan pek bir şey yoktu. Oysa bizim ve bizim gibi daha bir kaç kişinin de katkılarıyla pişen bu maz oluyor küçücük çatı katında. Şiir, kepazeliği yeniyor. (Hep yener).

Konyak, sigara, şiir ve geleceğe kanatlanmış umut. Yılmaz Güney ödünleri biriktiriyor. Ödünsüz bir sanatçı olmak için...

* * *

Bir Batı Avrupa kentinde, Frankfurt'ta, Main Irmağı'nın kirli suları boyunca yürümek. Gökte yağmur ve keder.

– 47 yaşında... sürgünde...

Aynı kuşağın çocuklarıyız biz. Ilk gençliğimizi, 50'li yılların sonlarını, şiir, hikaye, roman doldurmuş. Türkiye'de edebiyatın altın çağlarından birinde, yerli ve yabancı ustaların özsuyuyla besleniyoruz ve büyüyoruz.

Büyüyoruz. Büyüdükçe yollar ufaktan ufaktan ayrılıyor. Biz yaşamımızı daktilo makinasının tuşlarında kazanmaya çabalıyoruz. Kimileri uslu akıllı iyi aile çocukları. Üniversiteyi tamamlıyorlar. Doktor, mühendis çıkıyorlar. **Yılmaz Güney** bir başka akıntıya salıyor kendini: **Sinemaya.**

Bir yandan da hikayeler, utangaç şiir taslakları ve Çukurova toprağına amansız bir bağlılık. **(Bu Halk'a bağlılık demek).** Seyhan Köprüsü'nden şallak mallak, çırılçıplak kendini suya bırakıveren kavruk Çukurova çocuklarının **"Delloooo"** çığlıkları ile döneme egemen kaçış edebiyatının izleri birbirine karışıyor hikayelerde. Sonra 142. Süren mahkemeler ve 24 ay hapis, 6 ay Konya bozkırında sürgün.

Hapisten dönüş. Çirkin Kral efsanesi büyüyor. Uykusuzluktan kızarmış gözlerle bir film setinden ötekine doludizgin bir yarış. Içiçe çekilen filmler, uzayınca daha da uzatılıp **"çift filme"** dönüştürülen filmler. (Bu çift ücret demek, ne iyi).

Yılmaz Güney Yeşilçam batağında ödün biriktiriyor. Hiç ödünsüz bir sanatçı olmayı kafaya koymuş bir kere. **Kürt inadı** bu, koymuş kafasına...

Ilk gençliğin umutlarından ve Çu-

Cunta'nın faşizan yasalarıyla, grev kullanılmaz ve etkisiz bir silah haline getirildikten sonra, toplu sözleşme prosedürü de çeşitli engellerle ve işçi aleyhine hükümlerle dolduruldu. Yeni toplu pazarlık dönemine girildikten sonra, var sanılan hakların sadece kağıt üzerinde kaldıkları açıkça görüldü. Önce Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) tüm üyelerinin uymasını istediği "ilke kararları " aldı ve gelecek toplu sözleşmelerde verilecek ücret zamlarından çeşitli haklara kadar sınırlamalar getirdi. Ardından kamu kesimi işyerleri için hükümet bir Koordinasyon Kurulu kurdu, tümü işçi düşmanı sermaye adamı kişilerden oluşan bu kurul kamu kesimi ücret zamlarında yüzde 30'un üzerine çıkılmamasını kararlaştırdı ve bunu tüm kamu kuruluşlarına bir emir olarak iletti.

Kamu işyerleri için ücret zammı tavanının yüzde 30 olarak dayatılması, sadece bu işyerlerindeki toplu sözleşme pazarlıklarını etkilemekle kalmadı, aynı zamanda özel işyerleri de yüzde 30'un üstüne çıkmamakta direnmeye başladılar. Kamuda imzalanabilen tek önemli sözleşme olan Sağlık İş Sendikası'nın 12 bin SSK işçisi adına bağıtladığı sözleşme, tın alma güçlerinin bile altına düşmüş olacaklar. Kamu kesiminde, halen Türkiye Genel Maden İş ve Türkiye Maden İş Sendikalarının Türkiye Taşkömürü İşletmeleri'nde 75 bin işçi adına sürdürdükleri sözleşme, kamu işvereninin yüzde 30 ücret zammının üzerine çıkmaması nedeniyle çıkmazda. Sümerbank'ta 30 bin işçi, Türkiye Çimento Sanayiinde 14 bin işçi, Yol İş işçileri, Basın İş, Petrol İş ve Harp İş'in çeşitli işyerlerindeki işçilerinin durumu ve toplu sözleşme görüşmelerinin içine girdiği çıkmaz da aynı. Yine Petrol İş'in sözleşme görüşmeleri yürüttüğü Deva, İbrahim Ethem, Sandoz, Asaf Alemli, Karlo-Erba işyerlerinde de, işveren kamu kesimi gibi yüzde 30 tavanında ısrarlı.

Yasa, toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlığa düşülmesi halinde önce "tarafsız" arabulucuya gidilmesini, yine uyuşma olmazsa, son sözün YHK'da olmasını öngörüyor. Görünen o ki pek çok sözleşme uyuşmazlığa gidecek. Bu arada "tarafsız" arabulucular da tesbit edildi. İş anlaşmazlıklarında arabuluculuk yapacak 65 kişiyi bir **"Seçici Kurul"** seçti. Seçilen adlar ortaya çıkınca, en iyimser çevreler bile şaşkınlığa uğradılar. Çünkü tarafsız arabulucuların tümü ser- bulunmaktaydı ve 65 arabulucunun adı oy çokluğuyla falan değil tam oy birliğiyle tesbit edilmişti. Şevket Yılmaz'ın "Canım peşin hükümlü olmayalım, daha adamlar işe başlamadan taraflı olacaklarını düşünmeyelim" diye bir kez daha sapsarı bir sendikacılık tepkisini utanmazca dile getirdiği bu "tarafsız arabulucular" arasından gelişigüzel birkaç ad sayılacak olursa durum daha iyi anlaşılıyor: **Erdal Egemen:** ENKA Holding koordinatörü, **Nejat Bakırcı:** Işıklar Holding murahhas azası, **Teoman Akünal:** Halit Narin'in danışmanı, Tekstil İşverenleri Sendikası Hukuk Müşaviri, **Hasan Basri Esmer:** TİSK müşaviri, **İsmet Sipahi:** MESS Toplu Sözleşme Dairesi Başkanı, **Fikret Eren:** Kurt Karaca takma adıyla Milliyetçi Türkiye kitabını yazan eski MHP'li profesör, **Kenan Tunçomağ:** DEVA Holding hukuk müşaviri vs.. vs..

Birbiri üstüne binen ve giderek ağırlaşan bu işçi düşmanı uygulamalara karşı Türk İş yönetici kliği, faşizm ve sermaye ile anlaşmış durumda. Grev silah olmaktan çıkmış, baskı ve terör kol geziyor... 1980 askersel darbesi ve onu izleyen faşizmin ana hedefinin işçi sınıfı olduğu her gün **biraz daha** ortaya çıkıyor.

Özal "olay bastırılmış ve kapatılmıştır" derken Evren ve ordu onu yalanlıyorlar

Kürdistan'da resmi terör sürüyor

"Bu olaylarda öyle büyütüp abartılacak bir durum yok. Bunu açıkça ifade edeyim. Bir basit eşkiyalık, terörist olayıdır. Bastırılmıştır. Zaten kendileri bir iki saatlik bir gösteri yapıp kaçmışlardır. Bir kısmı yakalanmıştır. Gerekli tedbirlerin hepsi alınmıştır. Hadise budur..." Bu sözler Turgut Özal'ın. Bodrum'daki bilmem kaçıncı tatilini bitirip Ankara'ya dönen Özal, ayağının tozuyla düzenlediği basın toplantısında, Şemdinli ve Eruh ilçelerindeki **"baskın"**ı bahane edip haftalardır Türkiye Kürdistanı'nda zulüm estiren Türk ordusunun **"operasyonu"** ile ilgili soruyu, işte böyle yanıtlıyordu.

Ancak Özal'ın bu sözlerinin daha mürekkebi kurumadan, 30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla bir mesaj yayınlayan **"devletin başı" Kenan Evren** ise şunları söylemekteydi: **"...Türk milletinin özü olan silahlı kuvvetlerimiz, bu gibi izan ve idrakten yoksun çapulcu ve eşkiya artıklarına geçmişte olduğu gibi bugün de gerekli dersi verecektir..."**

Bir üçüncü alıntıyı da tekelci basının başlıklarından yapalım. Özal'ın olayların **"bastırıldığını"** söylediği 28 Ağustos'tan yedi, Evren'in mesaj yayınladığı 30 Ağustos'tan beş gün sonra, 4 **Ağustos** günü **Hürriyet** gazetesi **"Tek eşkiya kalmayacak"** diyor, **Milliyet** bu koroya **"Eşkiyaya baskın"** teranesiyle katılıyor, **Tercüman** ise eski bir başlığı yineliyordu: **"Kıstırıldılar"**...

Ancak **kıstırıldı, yakalandı, vuruldu, kırıldı...** çığlıkları arasında bir gerçek tüm dünyadan hünerle saklanmaya çalışılıyordu: **Türkiye Kürdistanı'nda sürdürülen zalim ve kanlı terör.** Türkiye Kürdistanı'nda artık sadece halka yöneldiği saklanamaz hale gelen operasyona koskoca bir **kolordu** kapatılmıştı. 7.Kolordu Komutanı Korgeneral Kaya Yazgan, Başbakan Özal'ı yalanlarcasına, **"Eruh-Pervari-Şırnak üçgeni ile Şemdinli-Hakkari-Yüksekova üçgeni arasındaki bölgede kuşatma çemberimiz kapanmak üzeredir"** diyordu.

Nitekim Özal'ın "bitti" dediği askeri harekat 26. gününü doldurdu ve sürüyor. Son alınan haberlere göre Pervari yöresinde 7. Kolordu komandolarınca kuşatılanlardan üçü öldürüldü. 14 kişi ise yaralı olarak yakalanıp gözaltına alındı. Ancak bu bilgiler tekelci basından elde edildi.

Buna karşılık, Türkiye'de faşist iktidarın Kürt halkına bir kez daha saldırmak için bahane ettiği **Eruh ve Şemdinli Baskını** üstüne sağlam ve ayrıntılı bilgi elde etmek hâlâ mümkün olamıyor. Olağan haber kaynakları, olaya uygulanan ağır sansür yüzünden işlemiyor. Bu yüzden henüz baskın olayını sağlıklı bir değerlendirmeye tabi tutmak mümkün değil. Ancak 19 **Ağustos'ta Iran Azerbaycanı'n**da ve **Mehabad** yöresinde Kürtlere yönelik büyük çaplı askeri operasyon ve Eylül'ün ilk günlerinde Irak Kürdistanı'nda Saddam'a bağlı birliklerin başlattıkları saldırı bir arada ele alındığında, bahanesi ve gerekçesi ne olursa olsun tüm Kürdistan'da bölgedeki egemen güçlerin Kürtlere ağır bir saldırı yöneltikleri açık.

yoktu. Oysa bizim ve bizim gibi daha bir kaç kişinin de katkılarıyla pişen bu **kepazelikler çorbasının** bütün günahı Yılmaz Güney'in sırtına yükleniyor, onun günah hanesine yazılıyordu. Magazin basınının pek sevdiği deyimle **"Çirkin Kral"**ın ünü yayılıyor; yayılan ün sorumluluğu artırıyor; artan sorumluluk üretilen kötü filmlerin sıkıntısını, öfkesini, doyumsuzluğunu yoğunlaştırıyordu.

Taksim Meydanı'na yakın küçücük, sevimli bir çatı katında aynı konu belki yüzüncü kez açılıyor, belki yüzüncü kez aynı tartışma yürüyordu:

– Ödün veriyoruz...

– **Tabii veriyoruz. Bu kurtlar sofrasında ayakta kalacağım. Verdiğim ödünleri biriktiriyorum ben. Hiç ödün vermeyecek bir sinemacı olabilmek için...**

Sonra, çelebi bir Çukurova gülüşü:

– **Gel boş verelim bu laflara. Şu yeni kepazelikte kendimize bir keyif, bir şiir kımıltısı üretelim.**

(Galiba) At Hırsızı filminin senaryosunu çalışıyoruz. Bir resim yakalamış, onu aktarmak niyetinde. Yeşilçam bataklığında şiir kıvılcımlarıyla avunacağız.

– **Hani ağa çocukları, şehirden gelen kıza çiçekler getiriyorlar ya, At Hırsızı da çiçek getirsin.**

Bizde daha jeton düşmemiş:

– **İyi, bir de baloda dansettirelim bari de millet bize gülsün.**

Tadını çıkarıyor:

– **Şiir kim sen kim. Anlamıyorsun. Bak dinle. Ağa çocukları çiçek buketi veriyorlar ya. İşte o günün akşamı At Hırsızı, gece gizlice kızın odasına girsin. Kız uyurken bıraksın çiçeklerini...**

Bizde jeton hâlâ düşmemiş, dalga geçiyoruz:

– **Çok güzel! Çiçekler orkide mi olsun, krizantem mi?**

Tadını çıkarıyor:

– **Kızın odasına zerdali ağacı getirsin. Çiçekleri bahara durmuş koskoca bir zerdali fidanını diksin kızın odasına. Kız sabah uyanınca, gözünü bahara açsın. Sabah güneşi zerdali çiçeklerinin arasından vursun kızın yüzüne...**

Ey okuyucu, söyle: **Şiir nedir?** Yoksa bahara durmuş bir zerdali ağacı mı?

Yeşilçam batağının kokusu duyul-

Kürt inadı bu, koymuş kafasına...

İlk gençliğin umutlarından ve Çukurova toprağından doğuyor ilk film: **Umut...** Adanalı kavruk arabacının yürek yakan öyküsü, Yeşilçam'ı sarsıyor. Sinemamız bir dönemeci yaşamakta. Dönemeci muştulayan imza: **Yılmaz Güney...**

* * *

Yıllar geçiyor. Yollar da ayrılıyor yavaştan. Devrimin yolu üstüne farklılaşmalar derinleşiyor. Bir yerlerde, bir rastlantıyla karşılaşıldığında, eski güzel günlerden kalma **dostça,** siyasal farklılaşmalardan doğan **soğuk** bir selamlaşma. 12 Mart. Hapishane. Selimiye günleri. Bir savcı odasının kapısında elleri kelepçeli iki eski arkadaşın karşılaşması. Gardiyan erlerin bir anlık gafletinde fısıldanıveren bir şiir dizesi:

– **Kelepçemin demiri, seni pulluk yapacağız.**

Ardından o utangaç Çukurova gülücüğü. Erler ihtar ediyor:

– **Konuşmak yok!**

Yılmaz Güney'den keyifli bir yanıt:

– **Konuşmadım ki. Şiir söyledim...**

* * *

Frankfurt'ta yağmur yağıyor. Yürekte ince bir sızı. Gökte keder... Ve deli Çukurova sağanakları gibi boşanan anılar, anılar...

– **47 yaşında... Sürgünde.**

Çukurova'nın Yenice köyünden Paris'e **Pére Lachaise** Mezarlığı'na. Paris Komüncülerinin, tarihin ilk proleterya devletinin yiğitlerinin yanıbaşına...

Gökten keder yağıyor:

– **Ey komüncüler, ey Parisli kahramanlar, arkadaşımızla arkadaş olun. O buna fazlasıyla layıktır. Bizse... Bizse ona layık olmaya çalışalım.**

* * *

Sinemacı, devrimci Yılmaz Güney'i anlatmadık bu yazıda. **Yılmaz Güney'i anlattık...** Beceremedikse kederimize verin.

Frankfurt'a yağmur yağıyor inceden. Yüreğimizde ince bir sızı.

– **47 Yaşında... sürgünde...**

30 Kasım-2 Aralık tarihleri arasında toplanacak konferansa FIDEF, HDF ve HTIB de çağrıldı

Uluslararası Göçmen İşçiler Konferansı İsveç'te yapılacak

Konferansın, işçi sorunları etrafında yeni ve olumlu çözümler için bir diyalog başlatacağına işaret eden Hazırlık Komitesi katılacak örgütlerin şimdiden bu yönde çalışmaya başlamalarını tavsiye etti

Batı Avrupa ülkelerindeki göçmen işçi örgütleri, 30 Kasım-2 Aralık tarihleri arasında Isveç'in başkenti Stokholm kentinde uluslararası bir konferans toplamaya karar verdiler. Ekonomik kriz ve yabancı işçilerin sorunları konusunu ele alacak konferansın hazırlık çalışmalarını aralarında **Türk Işçi Dernekleri Federasyonu**'nun da yer aldığı Isveç'deki göçmen işçi örgütlerinin oluşturdukları bir komite yürütüyor.

Gazetemize özel demeç veren Isveç Göçmen Örgütleri Ortak Çalışma Grubu Sekreteri **Susanne Brandhild,** konferansta ele alınacak konuların dört ana başlık altında toplandığını açıkladı. Buna göre, **"Ekonomik krizin göçmen işçiler ve aileleri üzerindeki etkileri", "Toplumsal kararların alınmasına göçmenlerin de katılması", "Uluslararası düzeyde ortak çalışma ve işbirliği"** ve **"Göçmen gençliğin geleceği"** konularının ele alınacağı konferansın, Avrupa Konseyi, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Kiliseler Birliği ve birçok hükümet tarafından desteklenmesi bekleniyor. **Isveç, Finlandiya, Italya, Ispanya** ve **Portekiz** hükümetleri şimdiden desteklediklerini bildirmiş bulunuyorlar. **Federal Almanya, Yunanistan, Belçika** ve **Fransa** henüz kararlarını açıklamadılar. **Ingiltere** ise konferansı desteklemediğini bildirmiş bulunuyor.

Susanne Brandhild'in açıkladığına göre, Federal Almanya'dan **FIDEF** ve **HDF**, Hollanda'dan **HTIB** ve Fransa'dan **Association de Travailler de Turquie** konferansın çağrılıları arasında bulunuyor.

Bu arada konferansın hazırlık çalışmalarını yürüten komite bir açıklama yaparak, Batı Avrupa ülkelerinde hızla artmakta olan işsizliğin kazanılmış haklar için bir tehdit haline gelebileceğine ve bundan öncelikle göçmenlerin zarar göreceğine işaret ederek, **"birçok Batı Avrupa ülkesinin sert önlemlerle göçmen işçileri geri göndermeye çalıştığını söyledi. Yapılacak konferansın göçmen işçi sorunları etrafında yeni ve olumlu çözümler için bir diyalog başlatacağına işaret eden Hazırlık Komitesi, katılacak örgütlere bulundukları ülkelerde bir tartışma ortamı yaratma yolunda şimdiden çalışmalara başlamalarını tavsiye etti.**

Foto: Türkiye Postası-özel

Isveç Göçmen Örgütleri (SIOS) Ortak Çalışma Grubu Sekreteri Susanne Brandhild, yapılacak olan uluslararası konferansa 150 dolayında delegenin ve sendika ve hükümetlerden de 100 dolayında gözlemcinin katılmasının beklendiğini söyledi

Batı Berlin'de 2131 genci sınırdışı edilme tehlikesi bekliyor

Batı Berlin'de yaşamakta olan 2131 yabancı gencin, bu yıl ve önümüzdeki yıl içinde sınırdışı edilme tehlikesiyle karşı karşıya oldukları açıklandı. Batı Berlin Içişleri Senatörlüğü'nün yaptığı açıklamaya göre bu gençlerden 1435'ini Türkiyeli gençler, gerisini Yugoslav gençleri oluşturuyor.

Hatırlanacağı gibi, Batı Berlin Içişleri Senatörü CDU'lu Lummer 1981 sonbaharında kendi adıyla anılan bir kararname çıkararak, 20 Kasım 1981'den sonra Batı Berlin'deki ailesinin yanına gelen yabancı gençlerin 18 yaşını doldurduklarında oturma izinleri uzatılmayarak sınırdışı edileceklerini ilan etmişti.

Batı Berlin Bilim ve Eğitim Sendikası **GEW** geçtiğimiz günlerde bir broşür yayınlayarak, gençleri 18 yaşına gelmeden **"erken sınırsız oturma izni"** (Vorgezogene Unbefristete Aufenthaltserlaubnis) almak üzere derhal harekete geçmeye çağırdı. Sınırdışı edilmeyi engelleyen bu oturma izninin nasıl alınabileceğini açıklayan broşür, Batı Berlin'de yaşayan Türkiyeli'lerin yoğun olduğu bölgelerdeki gençlik evlerine, kurslara ve dükkanlara dağıtıldı.

RÖPORTAJ — Ingiliz barış hareketi (CND) Genel Sekreteri Bruce Kent Türkiye Postası'nın sorularını yanıtladı

Edith Cavell'in önünde bir kararlı adam...

Abdullah YILMAZ

Edith Cavell anıtı, Trafalgar Alanı'nın kuzey çıkışına düşer. Hemen National Galery'nin **"portreler"** girişi ile merkez postanesi arasında. Anıt bu üç yol ağzında kuruludur.

Monsenyor Bruce Kent'in barış ey-

Kalabalık... Oysa bu ne bir yürüyüş, ne de bir miting.

Birden göründü **Bruce Kent.** Anıtın arkasından girmiş. O mu, değil mi, derken etrafı doluverdi. Fotoğraf çekenler, mülakat isteyenler, yüzüne, gözüne, rengine bakanlar... Fakat torunlarını önüne katıp gelen nineler ne yapsın?

Foto: Türkiye Postası-özel

CND Genel Sekreteri Bruce Kent, İngiliz İşçi Partisi eski genel başkanı Michael Foot, milletvekili Clare Short ve Londra Belediye Başkanı Herrington bir arada

Militarizmin egemen olduğu her yerde özgürlük yasaklanmıştır

TÜRKIYE POSTASI: Birkaç yıldan beri Türkiye ile ilgili çalışmalarınızı saygıyla, büyük değer vererek izliyoruz. Şimdi burada, Türkiye barış hareketini mahkumiyetten kurtarma eylemi içindesiniz. Bu eyleminizden hangi sonuçları bekliyorsunuz?

BRUCE KENT: Bu nöbetin, kısa dönemdeki amacı: Türk ve Britanya hükümetlerinden Türkiye Barış Derneği yöneticilerinin serbest bırakılmasını istemektir. Bu insanlar suçlu değildir. Bu insanları hapiste tutmanın hiç kimseye bir yararı olamaz. Batıda bu konuda büyük bir ilgi ve endişe var. Bu nöbetin, uzun dönemdeki amacı ise: Dünya kamuoyunun dikkatini, militarizme karşı olan, barış için çaba gösteren insanların tutuklanmalarına, uluslararası olaylar hakkındaki görüşlerinden ötürü hapise atılmalarına çekmektir.

TÜRKIYE POSTASI: Bugün, Türkiye Amerika'dan çok silah satın alan bir ülke durumunda. Türkiye'de de askeri sanayi kompleksleri kurulmakta. Ingiltere'de olduğu gibi bir monetarist ekonomik model yürürlüktedir. Her iki ülkede de barış ve insan hakları baskı altındadır. Bununla monetarist ekonomi politika arasında bir bağ var mıdır?

BRUCE KENT: Kuşkusuz. Sürekli olarak ve gittikçe daha da yoğun biçimde kamplara bölünmekte olan bir dünyada, militarizmin gittikçe ekonomilere kök saldığı ortamda, özellikle Türkiye gibi Amerika etkisiyle militarizme sürüklenen ülkelerde, militarizmin egemen olduğu her yerde, özgür düşünce ve barış hareketi yasaklanmıştır. Barışçılar olarak görevimiz tüm askersel blokları ortadan kaldırmaktır. Militarizm, aşırı milliyetçiliğin kaynağıdır, bu çerçeve dışında söz söyleyen herkesin cezalandırılmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla sorunuzda belirttiğiniz gibi ekonomik öğelerle militarizm arasındaki ilişki gerçekten son derece yakındır. Önemli olan gerginliğin azaldığı bir dünya için çabalamamız ve bu yeni düzende ekonomilerin gerçek anlamda kişi ve toplum yararına çalışan, insanların sosyal ihtiyaçlarına cevap veren, insanları işsiz bırakmayan bir yapıya kavuşmasıdır. Ekonomilerin militaristleşmesinden uzaklaşmak gerekir.

TÜRKIYE POSTASI: Avrupa Konseyi'nde, Türkiye için en büyük desteği, Ingiliz muhafazakar milletvekilleri sağladı. Bu çalışmanın başını, CND'yi eleştiren broşürün yazarı Sir Frederick Bennet çekti. Bu durumu nasıl açıklarsınız?

BRUCE KENT: Sir Frederick Bennet'in, Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne yeniden kabulü için büyük çaba göstermesi beni hiç şaşırtmadı. Bildiğiniz gibi kendisi Muhafazakar Parti sağ kanattan milletvekilidir. Çeşitli defalar örgütümüz **CND**'nin **"Sovyet ajanları"** olup Sovyetler tarafından finanse edildiğini iddia etmiştir. Çeşitli vesilelerle kendisini bu iddiaları ispatlamaya davet ettiğimi bilmek isterim. Kuşkusuz en küçük bir delil gösteremediği gibi cevap da vermedi; veremez de... Benim için, Ingiltere sağ kanadının Türkiye'yi Avrupa Konseyi'nde görmek istemesi bir sürpriz değil. Bu **NATO** için de geçerli. Türkiye ile birlikte, Batı blokunun tümüyle birleşik ve sert bir tutum içinde olmasını istiyorlar. **Sir Frederick Bennet**'in Türkiye ilişkisi bu çerçeve içinde son derece doğal.

TÜRKIYE POSTASI: Avrupa kamuoyu Türkiye'de olup bitenlere gereken ilgi ve desteği gösterdi diyemeyiz. Türkiye'de faşizmin bir süre daha devam edeceği görülmekte. Acaba sizce dayanışmayı geliştirmek için neler yapılmalıdır?

BRUCE KENT: Güç bir soru. Önce gerçekten Batı basın ve yayınının Türkiye'ye karşı gösterdiği ilgisizlik nedeniyle kamuoyunda Türkiye'de olup bitenler hakkında bilgi eksikliği var. Örneğin Polonya hakkında 50 haber çıkıyorsa Türkiye ile ilgili bir tane bile zor çıkıyor. Bunun bir nedeni Ingiltere'de basın ve yayının olayları **sağ açıdan** değerlendirmesidir. Bu açıklamam herşeyi anlatmıyor. Aynı zamanda gerek sizlerin, gerekse benim gibi kişilerin olup bitenleri yeterli şekilde kamuoyuna yansıtamamalarının da getirdiği güçlükler var. Örneğin, Avrupa Konseyi mekanizmasını yeterli biçimde kullanmak gerekir.

zında kuruludur.

Monsenyor Bruce Kent'in barış eylemine gidiyorduk. Çağrısında demiş ki Genel Sekreter **"21 Ağustos günü, Ankara'daki Yargıtay'da Türkiye Barış Derneği davası mürafası başlayacak... Burada emekli büyükelçi ve kanser hastası Başkan Dikerdem savunulacaktır..."** Ve eklemiş: **"Ben 20 Ağustos saat 10.00-14.00 arası Edith Cavell'de saygı nöbeti tutacağım..."**

Trafalgar'ı geçip anıtın önüne çıkınca bir **"Oh be!"**'yi çekivermiştik. Trafalgar çünkü boğuntuluydu. Gerçi ip gibi uzun kaidesinde Amiral Nelson **"Ben ki Napolyon'u yenmişim" der gibi mağrurdu. Ve şişkin pazulu kraliyet muhafızları, gergin bakışlı süvarileri ve de aslanlar, kaplanlar alçacık zeminlerinde ondan emir bekliyorlardı. Şarıldamayan havuz, uçuşmayan kuşlar ve pislikleri... Bir savaş tablosu ki, hazır kıta sanki...**

Belli ki, bir zamanların **"güneş batmayan imparatorluğunun"** bir çeşit inatlaşmasıydı bu. Ama dinleyen kimdi ki? Yenmişse yenmiş!.. Birkaç punk kılıklı turistin çat-çut eden fotoğraf makinasından öte, ortalıkta ilgiyle, sevgiyle bakınan bile yoktu. Tablo kanıksanmış...

Denebilir ki, insanların yönü daha çok Edith Cavell'e doğru. Ve hafif meyili tırmanıp **"barış anıtı"**nın önüne varanlarda bir: **"Oh be!"**..

Üstelik Edith Cavell yalnızda değildi. Başkan Dikerdem, kocaman posteriyle gelip dikilmişti yanına. Ve öte başta, cunta hapisanelerinin **"tek tip"** elbiseleri içinde Türkiye Barış Derneği yönetim kurulu üyeleri...

Edith Cavell bir Ingiliz hemşiresi. Birinci Dünya Savaşı sırasında, savaşa karşı durma **"cüreti"** gösterdiği ve savaş esirlerini kaçırmaya kalkıştığı için kurşuna dizilmiş, 1915'de, Brüksel'de. Edith Cavell'in **"Yurtseverlik yeterli değildir. Hiç kimseye kin ve nefret duymamalıyım"** sözleri, anıtının tabanına yakın yere hakkedilmiş. Süt beyaz yüzü ise gönün ortamı ile bütün...

Ve Başkan Dikerdem kendine yönelen umutlu gözlerle tanışık ve kararlı...

Ve de gazeteciler, foto muhabirleri, BBC ve ITN'nin röportaj ekipleri... Bekleşiyorlar. Hep de gözler Türkiyeli gazetecilerde. Ve soru belli: **Neden? Neden barış savaşçıları hapis tutuluyorlar?**

Biraz sonra **Monsenyor Bruce Kent** gelecek ve **"saygı nöbeti"** başlayacak.

rengine bakanlar... Fakat torunlarını önüne katıp gelen nineler ne yapsın? **"Oh! Yes, Dikerdem!"** deyip postere yaklaşanlar, papazın ardında dolaşanlar... Üstelik çağrılı seçkinler sökün edecekti... Öyle ya bu adam yüzbinleri miting alanlarına dolduran **CND"nin başıydı. Katolik papaz, Monsenyor Bruce Kent**.. Papa'nın homurdandığı, kilise tepelerinde **"din düşmanı"**, Thatcher Hükümeti'nce **"Rus uşağı"** ilan edilen adam... **"Nöbet tutacağım"** diyordu. Nasıl?

Ve işte ünlü piyes yazarı **Harold Pinter** ve eşi **Lady Antonian Fraser;** Papaz **Lord Soper,** rahip **Oestreicher,** haham **Friedlander**... Ve işte milletvekili **Clare Short** ve eşi **Alex Lyon OC, Meg Beresford, E.P. Thompson, Prof. Peter Worsley, Phil Bolsover...** Ve işte Londra Belediye Başkanı **Ityld Harrington,** Observer'den **Andrew Wilson,** Guardian'dan **Jonathan Steal...** Ve bilim adamları, sendikacılar, sanatçılar. 4 saat boyunca gelip gelip durdular. Çiçeklerle, mesajlarla. Herbirinin gelişi ayrı bir kaynaşma yaratıyor ve sevgi halesi **Monsenyor**'un ve **Başkan Dikerdem**'in etrafında dolanıyordu.

Hele İşçi Partisi eski başkanı **Michael Foot**'un gelişi ve buna Türkiyeli barışçıları temsilen gelen heyetin eklenişi... Türkiye Barış Derneği Yönetim Kurulu üyesi Karabey Kalkan ve üyeler Cahit Baylav, Nafiz Bostancı ve Ayşe Bircan **"Türkiyeli barış tutukluları adına teşekkür ediyoruz"** yazılı kocaman kızıl karanfil buketini **CND** liderine sunduklarında ve anında Türkiyeli öteki yurtseverler ortalığı doldurduğunda, hem **Monsenyor** ve hem de **Michael Foot** **"Türkiye'de bu kadar barışçı var mıdı?"** der gibiydiler. Şaşkın fakat sevinçli...

Bu, Bruce Kent'in sözüydü. **Çağrı**'sının altına iri iri yazmış. **Barış mümkündür!** Ne Cunta savcısının **"zindan"**, **"sürgün"** diye göz belertmesi, ne de **"sahibi"**nin Pentagon jandarmalığındaki sadakati... Hayır, bunlar sürgit değil, olamaz...

Sabahtır burdayız. Yedi düvelin insanları geldi gitti. Yürekleri hızlı atıyor, gözleri yaşam fırlatıyordu. Başkan Dikerdem'le, barış güçleriyle hâldaştılar... Ve az aşağıdaki, **Nelson'ların sivrilip halklarını kahredildiği** savaş tablosuna dönmek istemiyorlardı. Ne şimdi, ne de hiç bir zaman...

Evet, **"Barış mümkündür"** ve kaçınılmaz...

"Frankfurter Appell Koordinasyon Komitesi"nin girişimiyle yapılan yürüyüşü 40 kadar kuruluş destekliyor

(Yeni Yabancılar Yasasına karşı) Uzun yürüyüş başlıyor !

Federal Almanya'da yürürlükte bulunan yabancılar yasasını değiştirmeyi amaçlayan yeni yabancılar yasa tasarısının sonbaharda Federal Parlamento'da tartışılmasına başlanacak. İçişleri Bakanı **Zimmermann**'ın hazırlattığı ve bu sayımızda geniş bir biçimde tanıttığımız yeni yabancılar yasa tasarısının (12. sayfaya bakınız) parlamentodan geçmesini önlemek üzere, **"Frankfurter Appell" Koordinasyon Komitesi**'nin girişimiyle 26 Eylül'den 13 Ekim'e kadar sürecek ve bütün Federal Almanya'yı kapsayacak bir **"uzun yürüyüş"** düzenlendi.

Yürüyüş nasıl yapılacak ?

"Bizi bölmelerine izin vermeyeceğiz", **"Almanlara ve yabancılara eşit haklar"** ve **"Yeni yabancılar yasası kabul edilmesin"** sloganları altında düzenlenen **"uzun yürüyüş"** iki koldan başlayacak. Batı Berlin ve Hamburg'dan hareket edecek olan **"Kuzey Kolu"** birçok kent ve kasabadan geçerek Bonn'a ve Köln'e doğru ilerlerken, Münih'ten hareket edecek olan **"Güney Kolu"** da, gene birçok kent ve kasabadan geçerek Bonn'a ve Köln'e ulaşacak. Her iki yürüyüş kolu, 12 Ekim günü Bonn'da (Erftkreis'da) birleşecek ve 13 Ekim günü birlikte Köln'e gidecekler. Yürüyüş kolunun burada büyük bir politik gösteriyle karşılanmasından sonra bir **"Tribünal"** düzenlenecek ve akşam yapılacak **"kültür gecesi"**yle yürüyüş sona erecek.

Otomobillerle yol alacak her iki yürüyüş kolu da, bu eylemi destekleyen girişimlerin temsilcilerinden, tanınmış sanatçılardan ve kültür adamlarından oluşacak. Yürüyüş kolu, güzergah üzerindeki her kent ve kasabada yerel girişimler ve örgütler tarafından gösteriler ve toplantılarla karşılanacak.

Yürüyüşü aktif destekleyen siyasi partiler, girişimler, yabancı örgütleri, tanınmış politikacı, sanatçı, kültür adamı ve sendikacılar, yürüyüş için yaptıkları ortak çağrıda, yabancılar yasasında yapılması tasarlanan değişiklikler konusundaki görüşlerini kamuoyuna duyurdular. Alman kamuoyuna seslenen bu ortak çağrıda özetle şu görüşlere yer verildi:

"Yabancı düşmanlığı ne bir takım neofaşist grupların faaliyetlerinden ibarettir, ne de yabancılara karşı duyulan nefretten. Yabancı düşmanlığı herşeyden önce, 4,5 milyon insanı politik, toplumsal ve yasal olarak "ikinci sınıf insan" **ilan eden yüzlerce ve yüzlerce yasa maddesi ve idari kararlardır.**

Yeni yabancılar yasa tasarısı yalnızca yabancıların durumlarını ağırlaştırmakla kalmıyor. Sosyal ve demokratik hakların yabancılar üzerinden başlatılan tırpanlanma harekatı, bütün kadınlara, gençliğe, işsizlere, vb. yönelik saldırıların bir başlangıcıdır. Tehlike hepimize yöneliktir. Ve herkes bilmelidir ki, bugün yabancılara karşı alınan önlemler yarın hepimizi tehdit edecektir.

Ekonomik kriz ve işyerlerinin yokedilmesi hepimizi etkiliyor. İşsizler "birinci sınıf", "ikinci sınıf" ve "üçüncü sınıf" **diye ayrılamaz. Eğer herkese iş istiyorsak, Yunanlı, Türk ve Portekizli iş arkadaşlarımıza da iş istiyoruz demektir.**

Yabancıların politik haklarına konan bütün kısıtlamalar kaldırılmalıdır. Çünkü İçişleri Bakanı Zimmermann, grev gözcülüğünü, lokavtlara karşı gösteri yapılmasını, barış hareketinin düzenlediği eylemleri "yasaklanmış politik faaliyet" **ilan etmiştir ve yabancılar bu gerekçeyle sınırdışı edileceklerdir."**

Yürüyüşü destekleyen örgüt ve kişiler

Yürüyüş için yapılan ortak çağrıya 40'a yakın siyasi parti, girişim ve yabancı örgüt imza atarak aktif desteklerini açıkladılar. Bunlar arasında **Batı Berlin Alternatif Liste, Yeşiller Partisi**'nin çeşitli yerel örgütleri, **Alman Komünist Partisi** (DKP), **Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi** (SEW), **Terre des Femmes, Devrimci İşçi**'nin Münih, Darmstadt, Stuttgart ve Mainz örgütleri, **FIDEF, KOMKAR, Halkçı Devrimci Federasyonu** (HDF), **DIDF, ATIF, KAWA-Hamburg, Kurtuluş-Stuttgart, Proleter Dayanışma-Batı Berlin** de yer alıyor.

YÜRÜYÜŞ PROGRAMI

KUZEY KOLU: 1 Ekim: Batı Berlin. **1 Ekim:** Hamburg **2 Ekim:** Bremen **3 Ekim:** Hannover, **4 Ekim:** Bielefeld, Gütersloh, Herford, **5 Ekim:** Münster, **6 Ekim:** Dortmund, **8 Ekim:** Witten, **8-9 Ekim:** Bochum, Gelsenkirchen, Essen, **10 Ekim:** Oberhausen, Mülheim, Duisburg, **11 Ekim:** Krefeld, Düsseldorf, **12 Ekim:** Bonn (Erftkreis), **13 Ekim:** Köln,

GÜNEY KOLU: 29 Eylül: Münih, **30 Eylül:** Nürnberg, **1 Ekim:** Heilbronn, **2 Ekim:** Schwäbisch Gmünd, **3 Ekim:** Ulm, **4 Ekim:** Pforzheim, Karlsruhe, **5 Ekim:** Stuttgart, **6-7 Ekim:** Mannheim, Darmstadt, **8 Ekim:** Wiesbaden, Mainz, **9 Ekim:** Frankfurt, **10 Ekim:** Giessen, **11 Ekim:** Kassel, **12 Ekim:** Bonn (Erftkreis), **13 Ekim:** Köln.

DİKKAT

Yürüyüş konusunda daha ayrıntılı bilgi ve bildiri, afiş ve kaset gibi malzeme edinmek isteyenler ve kendi kentlerindeki yerel irtibat adres ve telefonlarını öğrenmek isteyenler şu adrese başvurmalıdırlar: **Koordinationsbüro Frankfurter Appel, AG Marschvorbereitung Kirchplatz 6 a,6000 Frankfurt 90,Tel: 069-70 08 22**

Ingiliz Maden Işçileri sendikasından Joe Holmes Batı Almanya'da dayanışma toplantıları düzenliyor

İngiliz madencileriyle uluslararası dayanışma

si kılığındaki ajan provokatörler kana-

mıştı. **"Ancak"**, diyordu Holmes, **"bu bö-**

Avustralya, Amerika ve Batı Avrupa

"DAS MILLIARDENDING"
İki DKP'linin kitapta sergilediği gerçekler ülkede büyük yankılar uyandırdı

Hayali bir Amerikan firması için rüşvet yarışı

- **Devlet tekelci kapitalizmini tüm çirkefliği ve somutluğuyla gösteren Das Milliardendig (Milyarlık Iş) kitabı Federal Almanya'da basın-yayın organlarında geniş yankı uyandırdı**

Alman Komünist Partisi (DKP) Yönetim Kurulu üyesi **Jörg Heimbrecht** ve DKP'nin yayın organı **Unsere Zeit** (UZ) gazetesinin redaktörlerinden **Otmar Steinbicker**, kendilerini bir ABD firmasının temsilcileri olarak göstererek çeşitli kent yönetimlerinden sözkonusu firmaya kolaylıklar sağlamalarını istediler. Belediyelerin, eyalet yöneticilerinin ve hatta maliye bakanlarının, **"firmaya"** vergi indirimlerinden, arazilerden, nakit paralara kadar yaptıkları bir di-

Ingiltere'de 25 haftayı aşkın bir süredir devam eden madenciler grevine gerek ülke içinde gerekse tüm Avrupa ülkeleri düzeyinde dayanışma gittikçe artıyor. Eylül ayı başında Brighton'da kongresini yapan **TUC** (Ingiliz Işçi Sendikaları Konfederasyonu) dört sağcı sendikanın karşı çıkmasına rağmen, grevi **Thatcher** hükümetinin sendikal haklara bir saldırısı olarak niteleyip destekleme kararı aldı. Karara göre **TUC** içindeki sendikaların hepsi, her sendika üye sayısı kadar ve her üye birer **"penny"** olmak kaydıyla maden işçilerine mali destek verecekler.

Ingiltere'de sendikalar maden işçileri ile dayanışma komiteleri örgütlerken, Ingiltere Maden Işçileri Sendikası Kent bölgesi Başkanı **Joe Holmes** da bir süredir Batı Avrupa'da maden işçileri için dayanışma amacıyla toplantılar düzenliyor. **Joe Holmes**'un katıldığı bir dayanışma toplantısı 31 Ağustos günü Federal Almanya'da Gelsenkirchen'de, **Gelsenkirchen Işçi Birliği, Gelsenkirchen Kadınlar Birliği, Gelsenkirchen Gençler Birliği** ve **GEW** bölge yönetiminin ortak girişimleriyle düzenlendi.

Joe Holmes, basın-yayın organlarının grevci işçileri saldırgan olarak tanıtmaya çalıştıklarını, ancak bunun gerçek olmadığını, işçilerin sadece hükümetin polisin saldırılarına karşı koyduklarını anlattı. Daha sonra **Holmes** polisin bütün yolları tutarak madencilerin grev yerlerine gitmesini engellemeye çalıştığını, grev yerinde bin işçi varsa en az da 2-3 bin polisin bulunduğunu, ayrıca maden işçisi kılığındaki ajan provokatörler kanalıyla çeşitli kışkırtıcı eylemler düzenlediğini ve yüzlerce madencinin bu kışkırtmalar sonucunda tutuklandığını anlattı. Şimdiye dek grevlerde iki madenci ölmüş, pekçok kişi yaralanmış, beşbinin üzerinde işçi tutuklanmıştı. Tutuklananlar 24 saat ile bir hafta arasında polis hücrelerinde tutulmakta, sorgulamalar sırasında kendilerine grevle ilgili sorular değil, politik eğilimlerine ilişkin, örneğin gelecek seçimlerde komünistlere mi, muhafazakarlara mı oy verecekleri gibi sorular yöneltilmekte idi.

Grevin politik ve maden işçilerinin saldırgan olduğu konusunu hükümet ve sağcı basın sürekli olarak işlemiş, böylece sendikaların ve kamuoyunun greve destek vermemesi sağlanmaya çalışılmıştı. "**Ancak**", diyordu Holmes, "**bu bölücü çabalara rağmen Ingiliz işçi sendikalarının çoğunluğu hükümetin madencilere karşı tutumunu sendikal haklara ve tüm işçi sınıfına yönelik bir saldırı olarak değerlendirdi. Pekçok işçi sendikası grevcilere maddi destek verdi ve dayanışma grevine gitti.**"

Holmes maden işçilerinin grev parası almadan grevde olduklarını söyleyerek, bunun grevin başarısı ve işçilerin tüm güçleriyle grevi desteklemeleri açısından çok önemli olduğu konusu üzerinde durdu. "**Eğer işçiler sendikadan alacakları grev parasına güvenerek greve çıkarlarsa bu daha baştan yenilgiyi kabul etmek demektir**" dedi Holmes, "**çünkü o zaman grevi ancak sendikanın parası yettiği sürece sürdürebilirdik.**"

Avustralya, Amerika ve Batı Avrupa sendikalarının şimdiye dek maden işçileriyle dayanışmaya girdiklerini anlatan Ingiliz sendikacı "**Fransız liman işçileri kendi ülkelerinden, Belçika liman işçileri ise Belçika limanlarından ve Hollanda'dan Ingiltere'ye kömür taşımadılar, böylece bizimle dayanışma gösterdiler. Alman ya liman işçilerinin de aynı dayanışmayı göstereceklerini umuyoruz**" dedi.

Federal Almanya'da **FIDEF** örgütleri de Ingiliz maden işçilerinin grevini aktif olarak destekliyor ve bu konuda çeşitli etkinlikler düzenliyorlar. Bu çerçevede Eylül ayının ilk haftasında Stuttgart ve çevresinde **FIDEF** üye ve sempatizanları aralarında topladıkları 112.50 DM'ı destek mesajlarıyla birlikte Ingiltere Maden Işçileri Sendikası'na ulaştırdılar.

Ingiliz sendikacı Joe Holmes

IG Chemie'nin 12.Olağan Kongresi toplandı

Federal Almanya'nın Kimya-Kağıt-Keramik Işçileri Sendikası'nın (Industriegewerkschaft Chemie-Papier-Keramik) 12. Olağan Kongresi, 2-8 Eylül tarihleri arasında Batı Berlin'de yapıldı. Sendikanın 650 bin dolayındaki üyesini temsil eden 450 dolayındaki delege bir hafta süren kongre boyunca toplam 343 karar tasarısını görüştü ve onayladı. Bu karar tasarılarından 13'ü Federal Almanya'da yaşamakta olan yabancı işçileri ve ailelerini ilgilendiriyordu.

Kohl hükümetinin önümüzdeki günlerde parlamentoya getireceği yeni yabancılar yasasına karşı çıkan ve Federal Almanya'daki yabancıların sahip oldukları hakların daha da genişletilmesini isteyen kongre, 5 yıldır Federal Almanya'da yasal olarak yaşayan bütün yabancılara "**oturma hakkının**" tanınması için yeni seçilen sendika yönetimini girişimlerde bulunmakla görevlendirdi. Kongre kabul ettiği bir başka kararla, yürürlükte olan Iş Yasası'nın 19. maddesinin değiştirilmesini ve işe alınışlarda Almanlara ve Ortak Pazar üyesi ülkelerin vatandaşlarına tanınan önceliğin kaldırılmasını istedi.

Türkiye'de sendikacılara karşı yürütülen davaların durdurulmasını ve bunlara tekrar sendikal faaliyette bulunma özgürlüğünün tanınmasını da isteyen kongre, Bonn hükümetinden de Türkiye'ye yapmakta olduğu yardımları durdurmasını talep etti. Kararda, "**Işçi düşmanı bir politika bizim ödediğimiz vergilerle desteklenemez**" denildi. Kongrede kabul edilen bir başka kararla da, "**faşist**" diye nitelendirilen **Türk Federasyonu**'nun ve ona bağlı yerel örgütlerin kapatılması ve yöneticilerinin de sınırdışı edilmesi istendi ve yeni seçilen yönetimi bu konuda girişimlerde bulunmakla görevlendirdi.

Wolfgang Schultze'nin sözleri

Kongre sırasında sendikanın yürütme kurulu üyesi, yabancı işçiler bölümü yöneticisi ve Aşağı Saksonya Eyalet milletvekili **Wolfgang Schultze** ile **Türkiye Postası** olarak yaptığımız özel görüşmede **Schultze**, Türkiye'deki rejim konusundaki görüşlerini de açıklayarak özetle şöyle dedi:

"**Türkiye'de demokrasiye geçilme yolunda atılmakta olan adımlar bizi tatmin edebilecek bir düzeye varmaktan çok uzaktır. Sendikacılara karşı açılmış olan davalar sürüyor. Türkiye'ye geri dönüş yapan emekçiler arasında tutuklananlar oluyor, kendilerinden günlerce haber alınamıyor. Bu durumu onaylamamız bizden beklenemez.**"

Kimya-Kağıt-Keramik sendikasının kongresi sırasında sendika Yürütme Kurulu üyesi Wolfgang Schultze Türkiye Postası'yla özel bir görüşme yaparak sorularımızı yanıtladı ve gazetemiz konusunda bilgi aldı. (Soldan sağa: Wolfgang Schultze, Ahmet Kardam, sendika merkezinde görevli Türkiyeli sendikacı Özcan Sağlam)

vergi indirimlerinden, arazilerden, nakit paralara kadar yaptıkları bir dizi rüşvet önerileri üzerine, Heimbrecht ve Steinbicker, devlet tekelci kapitalizmini tüm çirkefliğiyle ve somutluğuyla gösteren bu gelişmeleri kaleme aldılar. **Pahl Rugenstein** yayınevi tarafından "**Das Milliardending**" (Milyarlık Iş) adıyla basılan kitap Federal Almanya'nın her köşesinde, yerel basında, radyo ve televizyonlarda geniş yankılar uyandırdı.

Heimbrecht ve Steinbicker, geçtiğimiz aylarda "**Işverenler Danışma Bürosu**" adı ve özel olarak bastırttıkları kartvizit ve antetli kağıtlarla kentlerin su, gaz ve elektrik idarelerine başvurarak büyük bir ABD firmasının Avrupa kolunu kurmak istediklerini bildirdiler. Belediyeler, eyalet yöneticileri ve maliye bakanlıkları, bu "**ABD kimya tekeli**"ne kolaylıklar göstermede adeta birbirleriyle yarışa girdiler. Evlerde kullanılan elektriğin kilowat-saati 25 Feniğe gelirken, "**ABD tekeli**" için indirim yapılarak 9,5 Feniği bulan teklifler, elektrik, gaz ve su tesisatlarının ücretsiz kurulması, vergi indirimleri teklifleri birbirini kovaladı. Gelen teklifler arasında devlet rüşveti, milyonlarca Marklık nakit "**hediyeler**", firmanın Federal Almanya'da kurulabilmesi için gerekli arazinin bedava verilmesi ve hatta firmanın kurulacağı bölgedeki liman ve havaalanlarının sözkonusu tekele hediye edilmesi dahi yer aldı.

Kitap, kamuoyunda ve eyalet yönetimlerinde çeşitli tartışmalara yol açarken, bakanlar rüşvet iddialarını tek tek yalanlamaya kalktılar. Trier kenti meclisindeki Yeşiller grubu, çevre kirlenmesine en fazla yol açabilecek olan bir kimya firmasına "**doğayı koruma bölgesi**" sayılan bir arazinin nasıl teklif edilebildiği konusunda kent yönetimine bir soru önergesi verdi. Rheinland-Pfalz Ekonomi Bakanı **Holkenbrink**, "**firma**" için göstermiş olduğu vergi indirimi vb... "**kolaylıkları**" kitap yasaklandıktan sonra yalanlarken, çok sayıda yetkili "**firma kurulsaydı yeni işyerleri açılacaktı, onun için çeşitli kolaylıklar sağladık**" gerekçesiyle yasadışı uygulamalarını temize çıkartmaya çalıştılar.

Sinema sanatı öksüz kaldı Türk ve Kürt halkları derin acılar içinde

Umut'la başlayıp Duvar'la noktalanan sanat yaşamı sinemamızda bir dönemeci başlattı ve henüz aşılamadı

Yılmaz Güney faşizme değil, ölüme yenildi

"Çukurova toprağından zalim de çıkar mazlum da; adam da çıkar eşek de; yılgın da çıkar yiğit de..."

Bu sözler Yılmaz Güney'in. Çukurova toprağının yetiştirdiği mazlumlardan, adamlardan, yiğitlerden birinden, Türkiye'de sinema sanatının yüzakı, sanat savaşçısı **Yılmaz Güney**'den bu sözler...

"Türk sinemasının en iyileri arasında bir sıralama yapılsa, birinci Yılmaz Güney **olurdu. Ikinci, üçüncü, dördüncü de o. Onu izleyen ilk sinemacının sırası olsa olsa sekizincilik, belki de dokuzunculuk olurdu."**

Bu sözler de bir başka sinema ustasının, Türk sinemasının "Yorgun Savaşçısı" **Lütfi Ö. Akad**'ın. Yılmaz Güney'in "dönemeç" filmlerinden **"Hudutların Kanunu"**na rejisör olarak imza atan namuslu sinema sanatçısı Lütfi Akad'ın...

* * *

Yukarıda aktardığımız iki **"söz"**, iki yargı rastgele seçilmedi. Yaşar Kemalleri, Orhan Kemalleri yetiştiren, Türkiye halkına armağan eden o **"Bereketli Topraklar"**, sinema sanatına da bir Yılmaz Güney armağan etti.

Kuşkusuz onu salt sinema sanatçısı gibi ele almak -hele ölümünün ardından sıcağı sıcağına yazılan bir yazıda- haksızlıktır. Sanatçı kişiliğinin ayrılmaz, bütünleyen bir yanı olarak siyasetin içinde yer alan bir eylem adamıydı da. Güney siyasal alanda kararlı, ödünsüz bir anti-faşist, düzenle uyuşmayan bir ilerici olarak yaşadı, savaştı ve öyle öldü... sürgünde.

Özellikle **"düzenle uyuşmayan bir ilerici"** nitelemesi önem taşıyor. Güney'in sinema sanatında ulaştığı düzey, kazandığı haklı ün, elde ettiği -üstelik bir kaç katına kolayca ulaşabileceği- servet düzenle uyuşmamak için güçlü bir irade, sağlam bir bilinç ve teklemeyen bir yürek gerektirirdi. Öyle oldu. Öyleyse övülmelidir.

Peki, **sinema sanatçısı Yılmaz Güney** üstüne ne söylenebilir. Hem de ölümünün hemen ardından... Hayır, **Cannes Film Şenliği**'nde büyük ödül kazanmış, bu ödülü **Costa Gavras** gibi bir başka büyük usta ile bölüşmüş olması değildir Yılmaz Güney'i sanatçı olarak yücelten.

Umut, Sürü, Seyyit Han, Endişe, Arkadaş, Ağıt, Baba ve hatırlayamadığımız nice soylu filmin tasarımından senaryosuna, oyuncu yönetiminden baş oyunculuğuna, montajından pazarlama başarısına kadar tümünde Yılmaz Güney imzası var. Insan harcamayı ön plana alan kimileri hemen hatırlayacaklardır: Kovboy Ali, Yedi Dağın Aslanı, Aslanların Dönüşü, Kasımpaşalı, Kasımpaşalının Oğlu, Çirkin Kral ve hatırlayamadığımız **"kötü" "yoz"** sinema örnekleri sayılacaktır, bunların altında da Yılmaz Güney'in imzasının bulunduğundan söz edilecektir.

Doğrudur. 142. madde **"suçlusu"** olarak 18 aylık hapis, altı aylık sürgün **"cezasını"** tamamlayıp Yeşilçam'a dönen Yılmaz Güney **"o sinema"**ya ödünler de vermiştir. Halka salt şiddet, bireysel kahramanlığa övgü, lumpenliğe özen, sahte, yapay bir dünya sunan filmler de yapmıştır. Bir başka sanatçı için, sanat yaşamına başlamadan bitirecek kadar kötü filmlerdir bunlar. Ama Yılmaz'ın büyüklüğü de buradadır. Yılmaz Güney ödün vermiştir; **ama bu ödünleri biriktirip ödünsüz bir sanatçı olmayı başarmıştır.**

Nedir Yılmaz Güney'i sinema sanatında önemli, değerli kılan?

Güney, sinemanın **kendine özgü bir dili** olduğunu, biraz hareketli fotoğraf, biraz bol diyaloglu roman ya da hikaye, biraz müzikten oluşan **paçal** olmadığını kavrayan az sayıdaki sinemacıdan biriydi. Ve bu dili iyi konuşuyordu. Güney'i Güney yapan filmlerinde şiddet ögesi abartmalı olduğu (Ağıt) filmlerin fazla şematik olduğu (Arkadaş), dramatik örgünün gevşek olduğu (Umut), çok şeyi birarada ve birden anlatmak isterken olgular panayırına dönüştüğü (Sürü) söylenebilir. Ama bütün bu -doğru ya da yanlış- değerlendirmeler Türk sinemasının **en iyi ürünleri** üstüne yapılmaktadır. Utanılacak kadar büyük bir çoğunluğu eleştirilmeye bile değmez Yeşilçam sinemasında Yılmaz Güney, **"Yeşilçamdışı"** bir seçkinler sineması tuzaklarına düşmeksizin, ama Yeşilçam'ın tuzaklarına da düşmeksizin sinema sanatını taçlandıran filmler üretti. Eleştirilmeye değer ama öncelikle övgüye değer filmlerdir bunlar.

Çukurova toprağında Yenice köyünde başlayan bir yaşam 47 yıl içinde başdöndürücü bir serüven gibi geçti. Bu serüvenin yaklaşık 12 yılı da mapus damlarında geçti. 47 yılda, çocukluğu ve ilk gençliği atın, 30 yılda 12 yıl hapis. Işte Türkiye burjuvazisinin, bu toprakların yetiştirdiği pek çok soylu sanatçı gibi, Yılmaz Güney'e de **"lâyık"** gördüğü... En verimli olabileceği yıllarda demir parmaklıklar ardında olmak belki bir şair, bir romancı, hatta bir ressam için kimi olumluluklar, olanaklar içerebilir. Ama bir sinema sanatçısı için, bunu lâyık görmek cinayet işlemekten ne kadar az farklıdır? Inatçı, savaşçı kişiliğiyle Yılmaz Güney bu **"cinayet"** girişimlerine karşı koymasını bildi. Taa Imralı'dan yönetilen filmler, filmin rejisörüne neredeyse hiç iş bırakmayacak kadar ayrıntılı (plan plan, kamera açıları verilerek, mercek numaraları sıralanarak, tek tek mekan tanımlarıyla yazılmış) senaryolarla karşı koydu. Mapusdamında **görüş günlerini** sinema, sadece ve çekilecek ve çekilen ve çekilmiş filmlerin konuşulduğu **"brifingler"**e dönüştürerek karşı koydu. Yenilgiyi kabullenmedi.

Tıpkı faşizmin zindanına tıkılıp kalmayı da kabul etmediği gibi. Eski dönem filmlerini çağrıştıran ustaişi senaryo ile zindandan kaçtı. Faşizme yenilmedi.

Ama ölüme yenildi. Paris'te. 47 yaşında... ve sürgünde!

Güney'in son resimlerinden biri (solda) ve Güney 1980 yılında Imralı Cezaevi'nde (sağda)

Yılmaz Güney'in kısa yaşam öyküsü

1937 yılında Çukurova'da, Adana'nın Yenice köyünde doğdu. Yoksul, çok yoksul bir ailenin çocuğuydu. Büyük babası Muş yöresinden Çukurova toprağına ekmek parası için göçetmiş bir Kürt'tü. Yüksek öğrenim için Istanbul Iktisat Fakültesi'nde karar kıldı. Ancak iktisat öğreniminden çok edebiyatla ilgilendi. Bu arada Yeşilçam'a ilk adımlarını attı. Bir daha da sinemadan kopmadı. 1958'de Atıf Yılmaz'ın "Bu Vatanın çocukları" filminde senarist, reji asistanı ve oyuncu olarak görev aldı. Bir yandan hikayeler de yazıyordu. "Üç Bilinmeyenli bir Denklem" adlı hikayesinde komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla 24 ay hapse mahkum edildi. 18 ay hapiste yattı. 1963'de döndü ve gene Yeşilçam'da çalışmaya başladı. Çirkin kral olarak ünlendi ve ününü kısa sürede alabildiğine genişletmeyi başardı. Endişe filminin çekimine başladığında Adana'nın Yumurtalık ilçesinde yargıcın öldürülmesi olayına adı karıştı. 18 yıla hüküm giydi. 1981 yılında Isparta Cezaevi'nden bayram bahanesiyle dışarı, oradan da yurtdışına çıkabilmeyi başardı. 1982'de Cannes Şenliği'nde Altın Palmiye Ödülü'nü Costa Gavras'la bölüştü. Kanser onu sürgünde yakaladı. 9 Eylül sabahı Paris'te öldü. 47 yaşındaydı...

Bulgaristan'da 23 Eylül ayaklanmasının şairi: Georgi Milef Kasabof

Bulgaristan'da 23 Eylül ayaklanmasının şairi: Georgi Milef Kasabof

Geo Milef: "Eylül, Mayıs'a dönüşecek !.."

Bekir KARAKURT

Kısa adıyla **GEO MILEF** olarak tanınan Georgi Milef Kasabof Bulgaristan halkının, kralcılığa ve faşizme karşı yürüttüğü çetin savaşlarda, aydın kitlesi içinden verdiği sayısız kurbanlardan birisidir.

Georgi Milef'in babası köy öğretmeniydi. Milef, 1895 yılında, Stara Zagora sancağına bağlı Radevno köyünde doğdu. Edebiyat alanındaki çalışmaları daha ilk gençliğinde başlamıştı. 1912-1914 yıllarında Almanya'da öğrenimine devam etti. Bu sırada Almanya'da yaygın olan **"Sembolizm"** ve **"Expresyonizm"** sanat akımlarının etkisinde kalan şiirler yazdı. Sanat yolunda bir hayli bocalamalardan geçerek **"toplumsal gerçekçilik"**'e ulaştı.

Georgi Milef sanat hayatına, Bulgar Edebiyatı'nın babası sayılan halk şairi Ivan Vazof'un yolundan yürüyerek girmişti, ama o yolda durmadı, daha ileri aşamalara doğru atılımlar yaptı.

Milef, 1. paylaşım savaşına katıldı. 1917 savaşlarında başından yaralanarak bir gözünü yitirdi. 1918'de tedavi olmak üzere gittiği Berlin'de Alman sanat ve edebiyat hayatına olduğu kadar toplumsal hayata da ilgi gösterdi. 1919'da **"Spartaküsçü"**lerin yönettiği işçi sınıfı ve emekçilerin ayaklanmasını dikkatle izledi ve bu olaylardan etkilendi. Bu ayaklanma bastırıldı. Alman burjuvazisi, Alman işçi sınıfının o günkü iki önderi Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'u katletti. Georgi Milef, Bulgaristan'a döndükten sonra, bu olaylarla ilgili izlenimlerini **"Çirkin Düzyazılar"** adlı eserinde dile getirdi.

Mart 1919'da Bulgaristan'a döndükten sonra çok yönlü bir sanatsal çalışma içine girdi. Tiyatro eleştirileri yazdı, çeşitli piyesler sahneye koydu. 1919-1922 yıllarında **"Terazi"** adlı dergiyi yönetti. Bu dönemde genellikle öznelci bir içeriğe sahip **"Merhametsiz Yüzük"** (1920), **"Expresyonist Takvim"** (1921), **"Şair Yavarofa Ağıt"** (1922), **"Uyuyan Tapınaklar"** (1922) kitaplarını yayınladı. Bu arada ve sonraki yıllarda Bulgaristan'ın toplumsal yapısında gelişen olaylar ve Sovyet Devrimi'nin dünya çapında etkisi, Milef'in sanat anlayışında toplumsal gerçekçiliğe doğru bir ivmeye yol açtı. 9 Haziran 1923'deki askeri-faşist hükümet darbesi memleketteki politik durumu kökten değiştirdi. Iktidara, burjuvazinin en gerici ve karşı-devrimci kesimi geçti. Aleksander Tsankov iktidarı kanlı bir terör yarattı. Işçi ve köylüler 23 Eylül 1923 günü ayaklandılar. Bu ayaklanma dünyanın ilk anti-faşist halk ayaklanmasıydı. Ayaklanma kanlı bir biçimde bastırıldı. Ardından vahşi bir terör tüm Bulgaristan'ı kasıp kavurdu. Bu olgular Milef'in bilincinin netleşmesine, bütün varlığıyla emekçilerin toplumsal kurtuluşları uğruna yürüttükleri mücadelenin yanında yer almasına yol açtı.

1924-1925 yıllarında yönettiği "Alev" isimli dergide çeşitli eserlerinin yanısıra, dünyanın ilk anti-faşist halk ayaklanmasının destanı **"Septemvrı"** (Eylül)(*) yayınladı. **"Eylül"** destanı yayınlanınca toplumu derinden etkiledi. Ayaklanmanın bastırılmasından sonra başgösteren yılgınlık eğilimlerine karşı adeta bir panzehir işlevi gördü. **"Eylül"** destanından dolayı Milef 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı, 15 Mayıs 1925'de tutuklandı. Ve tırmanan faşist terör sonucu vahşice katledildi. Faşizmin 1923 ve 1925 katliamlarını yaşayan ve yurtseverlik duygularını dile getirdiği için faşist cellatlarca katledilen GEO MILEF, **"Eylül"** adlı destanını büyük bir öngörü ile noktalar:

Eylül Mayıs'a dönüşür. Yine bir Eylül sabahı 1944'de... Bu yüzden Bulgaristan halkının hayatında önemli bir yeri vardır Eylül'ün. Yiğit şair, ileri görüşlü aydın GEO MILEF'in anısı, Bulgaristan'da Eylül'ün Mayıs'a dönüşümünün 40. yılında sevgiyle yüreğimizde...

(*) **Eylül** Türkçe'de de yayınlandı. 1. baskısı: Ö. Ufuk, Öncü Kitabevi yayınları, Ist. 1971.

"EYLÜL"ÜN TÜRKÇE BASKISININ KAPAK RESMI ÇIZEN: AVNI MEMEDOĞLU

Eylül Destanı

(5. Bölümden alıntı)

Ayaklandı halk –
tezgâhlardan, ocaklardan çıkarak
– çekiç elde,
isle, kurumla, kıvılcımla
yoğrulmuş halde;
– ve elde orak,
yürüdüler ovalardan
topraktaki kara işin adamları
iliklerine işlemiş rutubet ve ayaz
ve ömür törpüsü sabırları
hiçbir eyleme sığmaz.

(Bunlar ne üstün insan,
ne kabiliyet,
ne protestan,
ne kürsülerde sözcü,
ne ajitatör,
ne fabrikatör,
ne uçman,
ne bilgiç taslağı,
ne yazar,
ne general,
ne yurtluk sahibi, hazırdan yiyen,
ne Çemosot
ne müzisyen).

– Bunlar
düpedüz köylü,
sıradan işçi,
kaba saba,
baldırıçıplak,
ne imza bilirler, ne kitap,
sap olamamışlar bir baltaya,
dikkafa,
yabani,
alınyazıları insandan sayılmamak
bunlar binlerce bin
yığın
halk!

Sovyet yazarı Rady Fish F. Almanya'da Türkiyeli işçi örgütlerinde söyleşilere katılıyor

Türkiye okuyucusunun **"Nazım'ın Çilesi"** kitabı ile tanıdıkları Sovyet yazarı **Rady Fish**, özel bir gezi için bulunduğu Federal Almanya'da Türkiyeli işçi örgütlerinin çağrılarını kabul ederek çeşitli edebiyat söyleşilerine katılıyor. Bir süre daha Federal Almanya'da kalacağı öğrenilen yazar Fish'in bu tür sanat etkinliklerini sürdüreceği bildiriliyor.

Nitekim gazetemizin yayınlanacağı 21 Eylül günü, Kuzey Ren Westfalya Sanatçılar Birliği (San-Der) de yazar ile aynı yönde bir toplantı düzenledi. Geçen günlerde de Münih, Frankfurt, Freiburg kentlerinde, kalabalık dinleyici gruplarının katıldığı sözkonusu söyleşilerde **Rady Fish** özellikle Nazım Hikmet üstüne yıllardır sürdürdüğü araştırmalardan örnekler verdi ve dinleyicilerin sorularını yanıtladı.

Sovyet edebiyat tarihçisi ve araştırmacısı yazar **Rady Fish** ile **Türkiye Postası** da ağırlığı **Nazım Hikmet** üstüne kurulmuş bir söyleşi yaptı. Gelecek sayımızda bu söyleşiyi okuyucularımıza sunacağız.

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE 21 EYLÜL 1984 SAYI: 40

DDR devlet Başkanı Honecker ve Başbakan Kohl, 13 Şubat 1984'de Andropov'un cenaze töreninde biraraya gelmişlerdi.

Honecker'in Bonn gezisini gericiliğin kampanyası engelledi

Eylül ayı başında DDR'in Federal Almanya'daki büyükelçisi **Moldt**, DDR Devlet Başkanı **Honecker**'in Eylül ayı sonu için tasarlanmış olan ziyaretinin artık gerçekleşmeyeceğini bildirdi. **Moldt** açıklamasında, Federal Almanya'da Honecker'in gezisiyle ilgili olarak yürütülen tartışmaların biçiminin bağımsız devletler arasındaki ilişkilerde kesinlikle yer verilmemesi gereken bir yön aldığına da işaret etti. 9 Eylül günü de Federal Almanya'daki Bulgaristan Büyükelçiliği Devlet Başkanı **Jivkov**'un 19-22 Eylül arası için planlanan Bonn ziyaretinin ertelendiğini açıkladı.

Honecker'in ziyaretinin ertelenmesinin ardından bir açıklama yapan **CDU-CSU** parlamento ortak grubu başkanı, ve DDR aleyhine sorumsuzca yürütülen kampanyanın başını çekmiş olan **Dregger**, bu sefer de bu durumu hiç şaşırtıcı bulmadığını söyledi. Daha önce **"Federal Almanya'nın kaderi Honecker'in ziyaretine bağlı değildir"** gibi demeçler vermiş olan **Dregger**, bu sefer de bu ziyareti Moskova'nın istemediği konusundaki yalanlarını yineledi.

Bilindiği gibi başını **Dregger**'in çektiği sağcı çevreler bu ziyareti engellemek için ·özel bir kampanya yürütmüşler, **DDR**'in bağımsız devlet statüsünü hiçe sayan hakaret dolu demeçler vermişler, Başbakan **Kohl** da bunların hiçbirini engelleyici bir tavır almamıştı. Dahası bu arada rövanşist bir derneğin toplantısına katılan **Kohl**, onların "Almanya sorununun yeniden ele alınması", yani 1937

Kohl: "Alman topraklarından bir daha savaş çıkmayacak"

Federal Almanya'ya ilk saldırı silahlarının yerleştirildiği, NATO manevralarında bunların tatbikatının yapıldığı bir ortamda DDR Devlet Başkanı Honecker'in Bonn ziyareti de Reagan'ı destekleyen güçler tarafından engellendi. Oysa bu ziyaret, Batı Avrupa güvenliği açısından gerekli olumlu bir atmosfer yaratacak, barışın korunması ve iki Almanya arasındaki ilişkilerin sağlamlaştırılması yönünde önemli bir diyaloğun başlangıcı olabilecekti.

CDU/CSU ortak parlamento grubu başkanı Dregger'in başını çektiği aşırı sağcı, rövanşist, yabancı düşmanı ve militarist bir politikanın sürdürülmesinden yana olan hükümet çevrelerinin yürüttüğü sorumsuz kampanya sonucunda bu tarihsel fırsat kaçırılmış oldu.

Şili'de yığınlar diktatörü devirmek için her yola başvuruyor.

Şili'de ulusal talep: Pinochet gitmeli !..

Şili'de sendikaların ve **Demokratik İttifak (AD)**'nin çagrısıyla Eylül ayı başında yapılan protesto gösterileri ile 11 Eylül'de 1973 darbesinin 11. yıldönümünde yapılan eylemlere ağır polis baskısına rağmen güçlü bir katılım sağlandı. Dokuz kişinin ölümü, yüzlerce kişinin yaralanması ve yüzlercesinin tutuklanması ile sonuçlanan eylemler Şili'de özellikle son aylarda artan teröre karşın anti-faşist güçlerin elde ettikleri konumları koruduklarını gösterdi; Şili halkının Pinochet'e karşı direnmekte kararlı olduğunun bir göstergesi oldu. Anti-faşist güçlerin özellikle son bir yıl içinde yükselen örgütlülük düzeyi ve eylemleri **"Pinochet Gitmeli"** talebini ulusal bir talep haline getirmiş durumda. Bu belgi artık sadece miting alanlarında değil, futbol maçlarında bile dile getiriliyor.

Demokratik Halk Hareketi (MDP) içinde yer alan Şili Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri **Luis Corvalan** darbenin 11. yılında yaptığı açıklamada Pinochet'in yıkılması için tüm muhalefet güçlerinin birleşmesi ve onu devirmek için her türlü eylem biçimine başvurulması gerektiğini, mücadelesiz hiçbir değişiklik olmayacağını vurguladı. **Corvalan** ayrıca Şili'deki son ulusal protesto gösterilerinin iki muhalefet bloğu **AD** ve **MDP**'nin ortak hareket etmesinin olanaklı olduğunu gösterdiğini de belirtti.

Bugün Şili'de Pinochet'e karşı güçlerin oluşturduğu iki bloktan biri olan **Demokratik Ittifak** (AD) Hristiyan Demokratlar ve diğer burjuva örgütleri tarafından 1983

Karşılıklı Güven ve Güvenlik Sorunları Konferansı Üçüncü Dönem Çalışmaları

Barış için bir fırsat: Stockholm Konferansı

1984 yılı Ocak ayı içinde başlamış olan **Avrupa'da Karşılıklı Güven ve Güvenlik Sorunları Konferansı** yaz döneminde verilen aradan sonra 11 Eylül'de Stockholm'de tekrar çalışmalarına başladı. Arnavutluk dışında 33 Avrupa ülkesi ile Amerika ve Kanada'nın katıldığı Konferans günümüz koşullarında NATO ülke-

Ocak ayından bu yana Konferans'da, ABD ve NATO'nun sosyalist ülkelerin yaptığı somut önerileri tartışmaya yanaşmaması ve toplantıyı ikincil askersel

güdüyorlar; tartışmaları teknik sorunlara boğuyorlar. **NATO** ülkelerinin bu tavrı nedeniyle şimdiye dek Konferans'ta herhangi bir somut sonuç alınamamış durumda.

Öte yanda Batı Avrupa güvenliği açısından somut önlemleri tartışmaktan kaçınan NATO, Kuzey Norveç'ten Türkiye'ye

nunun yeniden ele alınması", yani 1937 sınırlarına dönülmesi konusundaki görüşleriyle dayanışma içinde olduğunu belirtmişti.

Kohl Hükümeti'nin Honecker'in ziyaretinin gerçekleşmeyişi konusundaki tavrı, **SPD**, **Yeşiller** ve **DKP** tarafından eleştirilmiş, bu partilerin sözcüleri **CDU-CSU**'nun sorumsuz tavrını protesto etmişler, rövanşist kampanyayı yürüten güçlerin barış içinde yaşama politikasına karşı oldukları, çatışma politikasına yöneldikleri konusu üzerinde durmuşlar, barışın korunması için sosyalist komşularla barışçıl ilişkilerin sürdürülmesi ve iki Almanya arasındaki ilişkilerin sağlamlaştırılması konusunu vurgulamışlardır.

Amerika ve Kanada'nın katıldığı Konferans günümüz koşullarında **NATO** ülkeleri ile **Varşova Paktı** ülkeleri arasında barışın korunması yönünde ciddi adımlar atılabilecek ve diyaloglar kurulacak bir platform olarak önem taşıyor. Konferans başlamadan önce 6 Eylül'de Moskova'da bir basın toplantısı düzenleyen Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, Konferans'ta savaş tehlikesinin azaltılması yönünde ciddi önlemlerin tartışılması gerektiğini belirterek, Sovyetler Birliği'nin bu konuda Ocak ayından bu yana **NATO** ülkelerine yaptığı önerileri yinelediler.

Başından beri politik bir mücadele alanı olan Konferans'ta sosyalist ülkeler somut öneriler yaparak Konferans'ın başarısının bu önlemlerin gerçekleşmesine bağlı olduğunu belirtiyorlar. Sosyalist ülkelerin en

toplantıyı ikincil askersel sorunlara boğması, somut sonuçlara ulaşılmasını engelledi.

önemli önerileri arasında nükleer silahları ilk kullanan ülke olmama, askersel harcamaların azaltılması, Avrupa'nın kimyasal silahlardan arındırılması, Avrupa'da nükleer silahlardan arındırılmış alanlar oluşturulması yer alıyor. Sosyalist ülkeler bu konularda adım atılabilirse Avrupa'da güvenliğin ve karşılıklı güvenin artacağını belirtiyorlar. Oysa, **ABD** ve **NATO** ülkeleri güven ve güvenlik sorunlarına tümüyle farklı yaklaşıyorlar. Bu tür somut önerileri tartışmaktan kaçınarak, Konferans'ı ikincil ve teknik bazı askersel sorunların ele alındığı bir düzeye indirme hedefini

nan **NATO**, Kuzey Norveç'ten Türkiye'ye kadar uzanan alan üzerinde yapılacak olan sonbahar manevralarını şu günlerde Federal Almanya'da sürdürüyor. Eylül ayının ilk haftasında Brüksel'de düzenlenen bir basın toplantısında NATO Başkomutanı General **Rogers**, İkinci Dünya Savaşı sonrasının en büyük askersel gövde gösterisi olan ve ilk saldırı silahlarının tatbikatının yapıldığı bu manevraların Batı'nın savunması ve güvenliği açısından gerekli olduğunu söyledi.

Bu koşullarda, **ABD**'nin ve **NATO** ülkelerinin Stockholm'de bu dönemde de Avrupa güvenliği açısından sosyalist ülkelerin ileri sürdüğü somut önlemleri tartışmaya yanaşmalarını beklemek iyimserlik olacaktır.

Iran-Irak savaşı dördüncü yılını doldururken...

Filiz KARDAM

Irak'ta 1984'ün ilk iki ayında 670 politik tutuklunun öldüğü ailelerine bildirildi. Ağır hapishane koşulları ve işkenceler sonucu ölen bu insanlar Iran-Irak savaşına ve savaşı sürdüren Saddam Hüseyin hükümetine karşıydılar. Geçtiğimiz Mart ayında ise Irak'ta birçok kışlada yüzlerce subay savaşa gitmeyi reddettikleri için özel idam komandolarınca öldürüldüler.

Savaşa karşı çıkanlar bunu canıyla öderken, şu günlerde dördüncü yılını dolduran Iran-Irak savaşının bilançosu şunu gösteriyor: 500 bini aşan ölü, 600 bin yaralı, 60 bin savaş esiri, yurdunu terketmek zorunda kalan iki milyona yakın insan, 12 yaşını doldurmadan cephelere sürülen çocuklar ve dipsiz kuyulara atılmış 100 milyar dolar savaş harcaması, her iki ülkede de düşen petrol gelirleri, çöken ekonomi, gerçekleştirilemeyen ekonomik ve toplumsal reformlar, gittikçe güçlenen gericilik, demokrasi güçleri üzerinde artan baskılar, zincire vurulan işçi sınıfı hareketi...

Tüm bunlara karşın, iki ülke arasında sömürgecilik dönemlerinden kalma bir sınır anlaşmazlığı nedeniyle başlayan silahlı çatışmalar boyutlarını genişleterek sürüyor. Şu anda iki ülke halkı için de bir karabasan olan savaş, tüm bölge halkları ve dünya barışı açısından da bir tehdit unsuru haline gelmiş durumda. Ve hiç kuşku yok ki savaş, yalnızca bölgede ABD emperyalizminin ve onunla işbirliği içindeki gerici güçlerin çıkarlarına hizmet ettiği için sürüyor.

Hatırlanacaktır; Amerika, savaşın başında, tarafsız olduğunu ilan etmiş ve hatta Amerikan Kongresi her iki tarafa da silah ve malzeme satışını yasaklamıştı. Ancak Kongre'nin bu tavrının **"herkesin bildiği bir sırrı"** kamuoyundan saklama çabası olduğu daha sonraki gelişmelerle ortaya çıktı. ABD yönetimi Iran-Irak savaşını daha en başından bölgedeki hegemonyasını arttırmak açısından politik ve lojistik bir olanak olarak değerlendirmişti. Bunun için kullandığı yöntem, resmen ilan etmeden savaş alevlerini canlı tutmak için inisiyatif kimin elindeyse ondan yana tavır almak, her iki ülke ile de flörtü sürdürmek, ve bu arada savaşın yarattığı gerginlikten yararlanarak bölgedeki gerici Arap rejimlerini askersel açıdan güçlendirmek ve kendisine daha çok bağlamak oldu.

Aslında savaşın başından beri, Körfez'deki gerici Arap rejimlerinin ve özellikle de Suudi Arabistan ve Kuveyt'in tavrı, Irak'tan yana olmuştu. Iran'daki anti-emperyalist kabarışın kendi ülkelerine de sıçramasından ve düzenlerinin sarsılmasından çekinen Arap gericiliği, Irak'a toplam 36 milyar dolar maddi destek sağlamıştı. Şu anda da her ay iki milyar dolara yakın yardımda bulunmaktadır. Bir taraftan da Kuveyt, Suudi Arabistan ve Irak, Iran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma olasılığına karşı 1980'den bu yana Kızıl Deniz'e, Akdeniz'e ve Oman Körfezi'ne altı petrol hattı döşediler. Bu girişimleri destekleyen, bunlara öncülük eden bizzat Amerikan tekelleri oldu. Irak, Arap Yarımadası'nı boydan boya kateden boru hattı projesi için Amerikan firması Bechtel ile 1,2 milyar Dolar'lık bir proje imzaladı.

ABD emperyalizmi bir taraftan savaşın doğurduğu ekonomik zorluklardan yararlanıp, bölgede kendi tekellerini ve onlarla işbirliği içindeki bölge gericiliğini alabildiğine palazlandırırken, öte yandan da **"Körfez'de Iran tehdidi artıyor"** yaygarasıyla gerici Arap rejimlerini kendisine bağlı olarak silahlandırmakta, onların kendi aralarında **"fırtınaları durduracak, yani her türlü ilerici bir çıkışa karşı koyabilecek"** askeri paktlar oluşturmalarına önayak olmakta, bölgede kalıcı üsler elde etmeye çalışmaktadır. Bu arada bir çabası da petrolün önemli bir kısmını buradan sağlayan Batı Avrupalı müttefiklerini bu bölgedeki müdahalesine ortak etmek, NATO'nun sınırlarını Körfez'e doğru yaymaktır. Bugün Körfez'de petrol taşıyan Batı Avrupa ve Arap ülkelerinin tankerlerini korumak gerekçesiyle bölgede devriye gezen ABD savaş gemilerinin sayısı 40'a ulaşmıştır.

Amerika özellikle gerici Arap rejimleri kanalıyla Irak'a destek verirken, Iran'ı da ihmal etmiş değildir. 1979'da Şah'ın devrilmesinden sonra bölgede önemli bir kalesini yitirmiş olan ABD emperyalizmi daha en başından Iran'dan umudunu kesmemiş, iç gericilikle işbirliği içinde devrimin temelde anti-emperyalist olan özünü değiştirmeyi hedeflemiştir. Şah devrildikten sonra ABD yönetimi Iran'a silah satışını ve yedek parça gönderilmesini resmen yasaklarken, fiilen göz yummuştur. Geçtiğimiz yıl içinde ise, Reagan yedi büyük kapitalist ülkenin Williamsburg'da toplanan Zirvesi'nde bu ülkelerden Iran'la kesmiş oldukları ilişkilerini yeniden kurmalarını istemiştir. Bu yönde alınan kararın ardından Iran petrolünün satışı artmış, Iran'ın Batı ülkeleriyle ticareti gelişmiş, bu ülkelerden silah almaya başlamıştır. Ekonomik yönden bir miktar palazlanan Iran, savaşta da inisiyatifi ele geçirince, ABD bu sefer Irak'a göz kırpmaya başlamış, Suudi Arabistan'a AWACS erken uyarı uçakları, **"Stinger"** füzeleri bu dönemde gönderilmiştir.

ABD için önemli olan savaşta her iki tarafın da son darbeyi vuracak güce ulaşmaması ve yaranın kangrenleşerek sürmesidir. Savaşın uzaması ekonomik açıdan ABD silah tekelleri, petrol tekelleri, onların etekleri arasında iş yapan petrol zengini krallar, şeyhler için vurgun, askersel açıdan ise Körfez'de Amerikan hegomonyasının kalıcılaşması demektir. Bu durumda bir gün savaş bitip, iki ülkeden biri savaşı kazanan ilan edilse bile, bu savaşta ne Irak'ın, ne de Iran'ın **kazanan** olmayacağı açıktır.

ve diğer burjuva örgütleri tarafından 1983 Ağustosu'nda kurulmuş olup bugünkü düzenin temellerine dokunulmadan, ancak Pinochet'siz olarak devamını istiyor. Öte yanda anti-faşist mücadelenin esas gücü, sol partilerin ve diğer sol örgütlerin 1983 Eylülü'nde oluşturdukları **Demokratik Halk Hareketi** (MDP) ise rejimi temelden değiştirecek, baskının tümüyle ortadan kalktığı bir düzen hedefliyor. **MDP**'nin geçtiğimiz Şubat ayı içinde açıkladığı asgari programında ülkedeki faşist anayasanın değiştirilmesi, Pinochet'in gizli polisinin ortadan kaldırılması, politik sürgünlerin geri dönmesine izin verilmesi, 1973'den önce varolan politik ve sendikal hak ve özgürlüklerin sağlanması, tutuklu ve kayıpların akibetlerinin açıklanması ve bundan sorumlu olanların cezalandırılması talepleri yer alıyor. **MDP**, Pinochet'e karşı güçleri bu asgari program çerçevesinde birleştirmeyi hedefliyor.

Hedeflerinin farklı oluşu nedeniyle **AD** eylemlerini belli yasal kalıplar içinde tutmayı amaçlıyor ve kanlı olaylara yol açtığını öne sürerek **MDP**'nin bazı protesto gösterilerini eleştiriyor. Ancak şimdiye dek **MDP**'nin güçlü eylemleri ve yine geçtiğimiz yıl içinde oluşturulan **CNT** (Şili Emekçileri Merkez Yönetimi)'nin çabaları sonucunda iki muhalefet bloğu bazı eylemlerde bir araya gelmişlerdir.

Irkçı Güney Afrika rejimi destek bulamadı

Eylül ayının ilk haftası içinde basına bir demeç veren Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırkçı terör dalgasının yükselmesi karşısında duyduğu derin kaygıyı dile getirdi. Irkçı rejimin zenci halkın barışçıl protesto gösterilerine saldırarak işlediği cinayetleri kınadı ve rejimi desteklemeye devam eden ülke ve çevreleri uyardı. Bir süre önce Güney Afrika'da ırk ayırımı politikasını kalıcılaştırmak amacıyla yapılan anayasa değişikliği ve sahte seçimleri protesto eylemleri yer yer devam ederken, son eylemlerde polis saldırısına kurban gidenlerin sayısının 29'u bulduğu, yaralananların ise 300'ü bulduğu açıklandı.

Ortadoğu'nun iki sermaye devi, Faisal ve El Baraka grupları için kapılar ardına kadar açıldı

Arap gericiliğiyle sarmaş dolaş nereye gidiliyor ?

Şu aylarda yıllık izin ya da bayram tatilinde Türkiye'ye giden hemen herkes bir "Arap salgını"**ndan söz ediyor. Özellikle Istanbul'un belli başlı alışveriş merkezleri, her sınıftan otelleri tıklım tıklım Arap** "turistlerle" **dolu. Ülkenin en güzel kıyıları, en değerli yalıları, konakları Arap müşterilere satılıyor. Arap istilasının ekonomiye getirdiği hareketlilik üstüne Turizm Bakanı'ndan holding profesörlerine kadar tekellerin temsilcileri pembe tablolar çizme yarışındalar. Istanbul'un ve öteki turizm merkezlerinin otelcileri, turistik eşya tüccarları, muhabbet tellalları, bakanları, telekızları, bankacıları son derece mutlu ve** "iyi iş" **yaptıklarını ballandıra ballandıra anlatıyor. Istanbul'da sokak tabelalarına bir de Arapça yazılı tabelalar eklendi. Lokantalar Arapça yemek listeleri de bastırttı. Suudi Arabistan Riyal'i, Kuveyt Dinar'ı Federal Alman Markı'nın, Fransız Frangı'nın pabucunu çoktan dama attı da Dolar'la çekişiyor. Evini Araplara pansiyon olarak verenlere Turizm Bankası'ndan yüklü krediler var. Turizm Bakanı, mahalle kabadayısı ağzıyla** "Arap turistlere kötü davrananın boynunu koparırım" **diyebiliyor... Kısacası ülkemizde bir Arap salgınıdır gidiyor.**

Ancak sormak gerek: Hangi Araplar? **Ortadoğu'da ABD emperyalizmine başkaldırmış, özgürlük ve barış için savaşmaya yatkın ileri Arap rejimlerinin yurttaşları mı? Politikalarında ulusal kurtuluşçu izler taşıyan Arap devletlerinin yurttaşları mı? Hayır! Ülkemizde kolgezenler gerici Arap rejimlerinin, başta Suudi Arabistan olmak üzere kimi gerici Körfez Emirlikleri'nin petrol zengini, halklarının servetlerini Avrupalar'da, -şimdi de- Türkiye'de har vurup harman savuran egemen güçlerin çolukları, çocukları, prensleri, prensesleri, tüccarları, işbirlikçileridir. Ancak** bu renkli tablo, **işin sadece** görünen **yanıdır. Kapalı kapılar ardında ise ülkemizin başına Reagan yönetimi -Arap gericiliği- ANAP iktidarı ittifakı tarafından çorap örülüyor. Ortadoğu'da ilan edilmemiş askeri paktlar oluşturuluyor. Ülkemiz ABD emperyalizminin bir sıçrama tahlasına dönüştürülüyor. Aşağıda bu tablodan kimi kesitler sunuyoruz.**

REAGAN VE HAREMİ...

F-16 projesi Arap sermayesine açıldı ve ortakları bir 'Özal' !

YORUM

Adı konmamış askeri ittifaklar

Son birkaç yıldır Ortadoğu'da Türkiye'yi ABD'nin **"sıçrama tahtası"** ve **"Truva atı"** konumuna sokacak hızlı adımlar atılmaktadır. ABD'nin bölgedeki çıkarlarının korunmasında, bölge ülkelerinin daha da silahlandırılmasında, ekonomide ve askeri alanda, Türkiye eskiye oranla çok daha aktif bir duruma getirilmekte ve Ortadoğu'da Türkiye'ye yeni görevler verilmektedir.

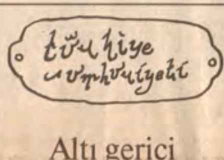
F-16 projesi petrol zengini Arap sermayesine açıldı ve Ortadoğu'nun en büyük sermaye grupları Türkiye'ye girmeye başladı. **Resmi Gazete**'nin 5 Ağustos tarihli sayısında yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, başını Suudi Arabistan'ın çektiği Ortadoğu'nun en büyük iki sermaye grubu olan **"Faisal Grubu"** ile **"Al Baraka Grubu"**'nun Türkiye'ye girmesine izin verildi ve **Al Baraka Özel Finans Kurumu** ile **Faisal Finans Kurumu Anonim Şirketi** adlı iki şirket kuruldu. Ortakları arasında cumhurbaşkanları, başbakanlar, krallar ve prenslerin bulunduğu her iki şirkete yerli ortak olarak Başbakan **Özal**'ın kardeşi **Korkut Özal** seçildi.

Korkut Özal'ın 8 Ağustos tarihli **Cumhuriyet** gazetesinde yayınlanan açıklamasına göre, yeni kurulan bu iki şirket F-16 projesine dayalı olarak Türkiye'de tarım, tarıma dayalı sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine yatırım yapacak. Ayrıca, her iki sermaye kuruluşu Ortadoğu ülkelerinde inşaat sektöründe faaliyet gösteren Türk şirketlerine teminat mektubu verecek (kefil olacak), dışsatım ve dışsatımcılara kredi açacak. Bunların yanısıra, F-16 anlaşmasının silah yapımıyla ilgili projelerine de her iki şirketin ortak olması bekleniyor.

Öte yandan, 29 Ağustos 1984 tarihinde Milli Savunma Bakanı bir açıklama yaparak, Mısır ve Suudi Arabistan'la ortaklık temelinde Türkiye'de ağır savaş sanayii kurma konusunda anlaşmaya varıldığını ve üretilecek silahların Ortadoğu ülkelerine satılacağını söyledi. Bakan'ın açıklamasına göre, F-16 bombardıman uçaklarının yapımı, Oirlikon Uçaksavar üretimi, Leopar tanklarıyla denizaltı ve hücumbotların yapım projelerine Mısır ve Suudi Arabistan ortak olacak ve kesin anlaşmayı imzalamak üzere, Suudi Arabistan Savunma Bakanı **Prens Abdullah bin Abdülaziz** Ey-

Arap sermayesi Türkiye'de... ve Türk askeri birlikleri de

Altı gerici

Ortadoğu ve Türkiye ile yakın ilişkisi olan ABD silah tekelleri, petrol tekelleri, gerici Arap sermayesi ve Türkiye holdingci sermayesinin bazı kesimleri içiçe geçmeye başlamakta, bu üçlü ortaklık temelinde Türkiye'de ABD askersel sanayi kompleksine bağımlı büyük bir silah endüstrisi kurmanın planları yapılmaktadır. Bu girişimler, Türkiye ile Ortadoğu'daki gerici rejimler arasında **"adı konmamış"** askeri ittifaklar oluşturma hazırlıklarının ekonomik temelini yaratma eğilimini de taşımaktadır.

Bu yeni durum, ABD ve Türk yetkilileri tarafından da açıkça dile getirilmektedir. Nitekim, atılan bu yeni adımlar için ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Strauzs Hupe, açıkça **"Biz Türkiye'yi bölgede ilerleyebilmek için bir ortak olarak görüyoruz"** diye belirtirken, Turgut Özal da verdiği demeçlerde **"Biz NATO sistemi içinde bir ileri karakol teşkil ediyoruz"** demekten kaçınmamaktadır.

ABD'nin bölgedeki çıkarları nedir? Ve ABD, Türkiye'yi Ortadoğu'da neden daha aktif bir duruma getirmek istiyor? ABD bu isteklerini Türkiye'ye nasıl ve hangi koşullarda kabul ettirebiliyor?

Doğu Akdeniz ve Yakındoğu'nun Sovyetler Birliği ile sınır olması, dünya petrol yataklarının önemli bir bölümünün Körfez'de bulunması ve burada faaliyet gösteren ABD tekellerinin ekonomik çıkarlarının korunması açılarından, ABD stratejisinde Ortadoğu çok büyük önem taşımaktadır. Bölgede ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesi, 1970'li yıllardan itibaren bazı ülkelerde ilerici ve ABD karşıtı yönetimlerin işbaşına gelmesi, CENTO ve Bağdat Pakt'larının çökmesi, ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarının korunması açısından bir boşluk doğurmuştur. Gerici Arap rejimlerinin bile Israil'e karşı olduğu bir ortamda bölgede bu boşluğu dolduracak Türkiye'den daha uygun bir ülke yoktur ve şu anda Türkiye'deki rejim de buna uygundur. Kuşkusuz, sorun yalnızca ABD'nin bölgedeki çıkarlarının korunması değil, aynı zamanda, ekonomik içeriklidir ve atılan adımlar Türkiye tekelci sermayesi ile gerici Arap sermayesinin de çıkarlarına uygun düşmektedir.

Ortadoğu'da yatırımı olan ABD tekelleri Reagan'ı destekliyor

Geçtiğimiz günlerde ABD basınında başkanlık seçimleri dolayısıyla Reagan'a arka çıkan ve ona seçimleri kazanması için maddi destek veren tekellerin isimleri yeraldı. Yapılan açıklamada, Reagan'ın seçimleri kazanması için maddi olanak sağlayan ABD tekellerinin başında **Bechtel, General Dynamics, Lockheed, McDonald Douglas Aircraft, Northrop** ve **Hughes Aircraft** gibi Ortadoğu ve Türkiye ile yakından ilişkileri olan silah tekelleri yeraldı. Bunları, Ortadoğu ülkelerindeki petrol yataklarını elinde tutan **Exxon, Mobil** ve **Standart Oil** tekellerinin yanısıra, ABD'nin önde gelen iki büyük bankası **Chase Manhattan Bank** ve **Morgan Guaranty Trust** izledi.

Bilindiği gibi, Reagan'ın baş destekçilerinden **General Dynamics,** F-16 anlaşmasına göre F-16 bombardıman uçaklarının ve belli parçalarının Türkiye'de yapımını gerçekleştirecek ve bunları Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yanısıra Ortadoğu ülkelerine pazarlayacak. Ayrıca, **General Dynamics** ve buna bağlı kuruluşlar, Türkiye'de tarım ve tarıma dayalı sanayi kollarına yatırım yapacak ve bu ürünlerin bir bölümü yine Ortadoğu ülkelerine satılacak.

ABD Savunma Bakanı **Weinberger** ile Dışişleri Bakanı **Shultz**'un ortak ve üst yöneticiliğini yaptığı **Bechtel** şirketi ise 21 ülkede ve özellikle Ortadoğu ülkelerinde faaliyet gösteriyor ve bu silah ve inşaat tekeliyle ortaklık ilişkisi olan **Enka Holding,** aynı zamanda bu kuruluşun Ortadoğu'da taşaronluğunu yapıyor.

Bilindiği gibi, **Chase Manhattan Bank** ve **Morgan Guaranty Trust** adlı ABD bankaları bundan birkaç ay önce Türkiye'de şube açarak faaliyete başladılar.

S. Arabistan'da

Suudi Arabistan'ın silahlı kuvvetlerini güçlendirmek ve petrol yataklarını korumak amacıyla, Türkiye'nin bu ülkeye askeri birlik, pilot, bombardıman uçağı ve bir grup subay gönderdiği açıklandı. Ingiltere'de yayınlanan **Foreign Report** dergisinin Ağustos sayısında çıkan habere göre, Türkiye Temmuz ayı başında Suudi Arabistan'a F-5A jet savaş uçakları ile F-104S avcı uçakları, 50 pilot, bir grup subay ve bir komando birliği gönderdi.

Suudi Arabistan'a gönderilen Türk askeri birlikleri ve savaş uçakları, bu ülkenin doğu kıyısındaki Khamis Mushayt askeri üssüne yerleştirildi. Suudi Arabistan'ın en büyük üslerinden birisi olan Khamis Mushayt, petrol yataklarına, Iran ve Yemen Halk Cumhuriyeti'ne en yakın noktada bulunuyor. **Foreign Report**'un haberine göre, Suudi Arabistan'a resmi görüşmeler için giden Milli Savunma Bakanı **Zeki Yavuztürk** 15 Temmuz 1984 tarihinde Khamis Mushayt üssüne giderek buradaki Türk askeri birliklerini teftiş etti.

Foreign Report'un haberinde Türkiye ile Suudi Arabistan'ın aralarında gizli bir anlaşma imzaladıkları kaydedilerek, kritik bir durumda Türkiye'nin başta petrol tesisleri olmak üzere, bu ülkenin bütün stratejik noktalarını korumak amacıyla üç komando tugayı ve savaş uçakları göndermeyi kabul ettiği belirtildi. Ayrıca, Suudi Arabistan'ın isteği üzerine Türk silahlı kuvvetlerine bağlı askeri helikopterler Kuzey Irak'ta ve özellikle petrol boru hattında devriye ve koruma görevi yapmaya başladılar. Derginin haberine göre, bütün bunlara karşılık olarak Suudi Arabistan Türkiye'ye petrol ve nakit olarak 1,6 milyar Dolar ödeyecek.

Altı gerici Arap ülkesinin yurttaşları Türkiye'de mülk edinebilecek

Bakanlar Kurulu'nun 21 Ağustos tarihli **Resmi Gazete**'de yayınlanarak yürürlüğe giren kararına göre, altı Arap ülkesine ait kişi ve kuruluşlar, belediye sınırları içinde her türlü mülk edinebilecek ve turistik tesis, fabrika, arazi, konut ve benzeri gayrimenkulleri alıp satabilecekler. Bakanlar Kurulu'nun kararına göre, bu haktan Suudi Arabistan, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman Sultanlığı, Bahreyn ve Katar vatandaşları ile bu ülkelerin kuruluşları yararlanabilecek.

Yabancıların tarıma ve tarıma dayalı sanayi kollarına girmesini yasaklayan yasaların değiştirilerek, yabancı sermayenin önündeki bütün engellerin ortadan kaldırılmasından sonra, yabancıların belediye sınırları içinde gayrimenkul mülk edinmelerini yasaklayan yasanın bu altı Arap ülkesi vatandaşları için geçersiz kılınmasıyla, Özal Hükümeti petrol zengini Arap sermayesini Türkiye'ye çekmek istiyor.

Bilindiği gibi, eski uygulamaya göre, yabancı kişi ve kuruluşların belediye sınırları içinde mülk edinmeleri, tarım topraklarının mülkiyetine sahip olmaları ve ekonominin belli kollarında faaliyet göstermeleri yasalarla yasaklanmıştı. Özal hükümeti, bütün bu yasaları değiştirerek yabancı sermayenin ekonominin her alanına girebileceği ve yabancıların tarım topraklarının mülkiyetine sahip olabileceği hükmünü getirdi. Son kararname ile de, yabancıların belediye sınırları içinde gayrimenkul mülk edinmelerini yasaklayan yasa hükmü bu altı Arap ülkesi vatandaşları için ortadan kaldırılmış oldu.

Özal Hükümeti, uluslararası bir hukuk kuralı olan **"Mütekabiliyet"** (karşılıklı yararlanma) esasına uyma gereğini bile duymadı ve çıkardığı Kararname ile bu ülkelere ait kimselerin belediye sınırları içinde **"tek taraflı"** mülk edinmelerine olanak tanındı.

[...] Eylül ayının ikinci yarısında Türkiye'ye gelecek.

Türkiye'de kurulan **"Al Baraka Özel Finans Kurumu"** ile **"Faisal Finans Kurumu Anonim Şirketi"**'nin ortakları arasında en büyük pay Suudi Arabistan Kralı **Fahd** ile **Fahd** hanedanından dokuz prense ait bulunuyor. Geri kalan yabancı ortakların tümü de, Ortadoğu'da Suudi Arabistan gibi ABD yanlısı gerici rejimleri yöneten diktatörlerden oluşuyor. Örneğin, her iki şirketin ortakları arasında Pakistan Cumhurbaşkanı **Ziya-ül Hak,** Sudan Devlet ve Hükümet Başkanı **Cafer el-Numeyri,** Bahreyn emiri **Isa bin Sultan** ve Kuveyt Emiri hanedanından **Şeyh Muhammed Salman** ile **Yusuf Salman** yeralıyor.

Türkiye'de faaliyete başlayan ve şimdilik yerli ortak olarak yalnızca **Korkut Özal**'ın katıldığı bu iki şirkete yerli holdinglerle ABD tekellerinin de ortak olması bekleniyor. Nitekim, **Resmi Gazete**'de yayınlanan kuruluş kararına göre, 37 ortaklı olarak kurulan her iki şirketin asgari ortak sayısı 100'e yükseltilecek.

Neden Korkut Özal?

1982 yılında **Hak Yatırım A.Ş** adlı kuruluşta ücretli yönetici olarak iş hayatına atılan **Korkut Özal,** ağabeyi **Turgut Özal**'ın Başbakan olmasından sonra hızla **"ilerledi"** ve Arap sermayesiyle birlikte yeni kurulan iki şirketin yanısıra, yedi büyük kuruluşun ortağı ve yöneticisi oldu. **Korkut Özal**'ın ortağı olduğu ve yöneticiliğini yaptığı kuruluşlar, **Hak Yatırım A.Ş.; Hak Ticaret A.Ş.; Akabe A.Ş.; Bayraktar Firması; Özba A.Ş.; Ispa A.Ş.; Aköz A.Ş.; Al Baraka Özel Finans Kurumu** ve **Faisal Finans Kurumu A.Ş.'dir.**

Korkut Özal'ın ortağı bulunduğu ve yöneticiliğini yaptığı bu şirketler yurtiçi ve yurtdışı inşaat, sanayi, petrol taşımacılığı, TIR taşımacılığı, dışsatım ve dışalımın yanısıra ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Ağabey **Özal**'ın Başbakan olmasından sonra **Korkut Özal** Suudi Arabistan'da büyük bir inşaat ihalesine katıldı ve Suudi Arabistan sarayı inşaatının yapımını **Özal**'ın Akabe inşaat şirketine verdi.

Ayrıca, Türkiye'den Ortadoğu ülkelerine petrol ürünlerinin dışsatımı ile Irak'tan Türkiye'nin satınaldığı ham petrolü taşıma hakkı **Korkut Özal**'ın Özba adlı şirketine verildi. Bunun yanısıra, Irak'tan petrol boru hattıyla Mersin ve Iskenderun'a gelen ham petrolun Avrupa ülkelerine pazarlanmasını da **Korkut Özal**'ın Özba adlı şirketi yapacak.

Yedi aylık dış ticaret açığı 1 milyar 755 milyon dolar

● **Uzmanlar dışsatımda önemli gerilemeler olabileceğini ve yıl sonunda açığın 3,5-4 milyar Dolara yükseleceğini belirtiyorlar.**

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DIE) yaptığı açıklamaya göre, Ocak-Temmuz 1984 dönemini kapsayan yedi aylık sürede Türkiye'nin dış ticaret açığı 1 milyar 755 milyon Dolar olarak gerçekleşti. Ocak-Temmuz döneminde Türkiye'nin yaptığı 3 milyar 966 milyon Dolar'lık dışsatıma karşılık gerçekleşen dışalım miktarı 5 milyar 721 milyon Dolar oldu.

1 Eylül 1984 tarihinden itibaren dışsatımda vergi iade oranlarının (dışsatımcılara devlet teşviki) düşürülmesi nedeniyle, uzmanlar önümüzdeki aylarda Türkiye'nin dışsatımında önemli gerilemeler olabileceğini ve dış ticaret açığının yıl sonunda 3,5-4 milyar Dolar'a yükselebileceğini belirtiyorlar. Bilindiği gibi, devlet para sıkıntısı içine düşmüş ve Özal Hükümeti, 1 Eylül 1984 tarihinden itibaren dışsatımcılara devlet kasasından verdiği desteği yüzde 45 oranında düşürmek zorunda kalmıştı.

Yıl sonunda Türkiye'nin dış ticaret açığının 3,5-4 milyar Dolar'a ulaşması halinde, uzmanlar yıllık dış borç ödemelerinin 3 milyar Dolar'a yaklaştığı bir durumda Türkiye'nin önümüzdeki dönemde dış borç ödemelerinde güçlükle karşılaşabileceğini belirtiyorlar. Nitekim, Merkez Bankası tarafından yapılan açıklamaya göre, kısa vadeli olanlar ve özel bankaların borçları hariç, Türkiye önümüzdeki yıl 2 milyar 671 milyon Dolar dış borç ödeyecek. Türkiye'nin 1984 yılı içinde ödeyeceği 2 milyar 671 milyon Dolar'lık dış borcun 1 milyar 862 milyon Dolar'ını anapara ve geri kalan 809 milyon Dolar'lık bölümünü de faiz ödemeleri oluşturuyor.

Özal hükümeti, devletin mülkiyetinde bulunan kritik madenleri çokuluslu tekellere ve yerli holdinglere veriyor

Madenleri özel sektöre devreden tasarı hazır

Özal Hükümeti, devlet mülkiyetinde bulunan önemli maden işletmelerini özel sektöre devretmek amacıyla yeni bir yasa tasarısı hazırladı. Önümüzdeki günlerde meclise sunulacak olan yasa tasarısına göre, daha önce devletleştirilen bor mineralleri, linyit, demir ve asfaltit işletmeleri eski sahiplerine geri verilecek. Bilindiği gibi, 1978 yılında Ecevit Hükümeti döneminde çıkartılan 2172 Sayılı Yasa ile özel sektörün elinde bulunan bor, linyit, demir ve asfaltit yatakları devletleştirilmiş ve bunlar, Etibank, Türkiye Kömür İşletmeleri ve Türkiye Demir Çelik İşletmeleri'ne devredilmişti.

Yasa tasarısını özel sektör hazırlıyor

Ancak, Ecevit Hükümeti döneminde çıkartılan bu yasaya özel sektör ve maden sanayicileri büyük tepki göstermiş ve devletleştirilen maden yataklarını geri almak için her yola başvurmuşlardı. Ecevit Hükümeti'nin düşmesinden sonra, 1979 yılında yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuş, fakat bu talep yüksek mahkeme tarafından reddedilmişti.

Konu 12 Eylül askersel devirmesinden sonra yeniden gündeme gelmiş ve 1983 yılında Ulusu Hükümeti tarafından çıkartılan 2840 Sayılı Yasa ile devleştirilen madenlerin bir bölümü eski sahiplerine geri verilmişti. Ancak, bu yasa özel sektörün isteklerini tam olarak karşılamamış ve Ulusu Hükümeti, geniş tepki gelmesi nedeniyle yasada **"bor minerallerinin, doğal sodanın, nükleer enerji hammaddelerinin, bazı demir ve linyit alanlarının devlet eliyle işletileceği"** hükmünü muhafaza etmek zorunda kalmıştı.

Özal Hükümeti'nin işbaşına gelmesiyle birlikte konu yeniden ele alınıyor ve hükümet, maden sanayicilerinin örgütleri olan Maden İhracatçılar Birliği (MIB) ile Maden Müstahsilleri Birliği'ni (MMB) yasa tasarısını hazırlamakla görevlendiriyordu. Nitekim, MIB Genel Sekreteri Behçet Firuz ile MMB Genel Başkanı Üner Güner **Nokta** dergisinin 3-9 Eylül 1984 tarihli 29. sayısında yayınlanan demeçlerinde tasarının kendileri tarafından hazırlandığını kabul ediyorlardı.

F-16 anlaşmasıyla, kamu kesiminin mülkiyetinde olan bazı maden işletmelerinin ABD tekelleriyle yerli ortaklarına açılmasının ardından, Özal Hükümeti'nin meclise getirmek üzere olduğu tasarı yasalaşır ve bu maden yatakları eski sahiplerine devredilirse, devlet sektörünün madencilik sanayi kolundaki etkinliği büyük oranda azalacak. Bilindiği gibi, F-16 anlaşmasıyla devletin mülkiyetinde bulunan önemli bakır, kurşun, mermer ve soda madenlerinin ABD tekelleri ile yerli ortakları tarafından işletilmesi kararlaştırılmıştı.

Bunun yanısıra, bu maden yataklarının özel sektöre devredilmesiyle en kritik madenler özel kesim ve çokuluslu tekellerin kontrolüne geçecek ve bu durum, ulusal ekonomiyi olumsuz yönde etkileyecektir. Örneğin, dünya rezervinin yüzde 65'inin Türkiye'de olduğu bor mineralleri demir-çelik, alüminyum ve silah endüstrisi gibi pekçok sanayi kolunda kullanılan çok kritik bir madendir. Bilindiği gibi, Türkiye'nin bor mineralleri 1978 yılına kadar çokuluslu tekellerle yerli ortaklarının kontrolündeydi ve kasıtlı olarak, bor üretimi ve dışsatımı düşük tutuluyordu. Çünkü, çokuluslu tekellerin bor minerallerini kontrol etmesinin nedeni, bu yatakları verimli kullanmak değil, Türkiye'nin dünya pazarlarında kendisine rakip olmasını önlemek içindi. Nitekim, bu maden yataklarının devletleştirilmesiyle birlikte, Türkiye'nin bor dışsatımı 2,5 kat artarak 1977'de 50 milyon Dolar iken 1980'de 124 milyon Dolar'a yükseldi.

Ayrıca, linyit ve demir yataklarının özel sektöre devredilmesiyle, enerji ve demir-çelik endüstrisi büyük bir ağırlıkla hammadde açısından özel sektöre bağlı hale getirilecektir. Bilindiği gibi, bugün devletin mülkiyetinde olan elektrik üreten termik santraller linyit kömürüyle çalışmaktadır. Aynı şekilde, demir-çelik endüstrisinin yaklaşık yüzde 90'ı da devletin mülkiyetinde bulunmaktadır.

Yasaya göre, bor mineralleri, demir, kömür ve asfaltit yatakları özel sektöre devredilecek

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Hem tarafsız, hem uzman !

Cunta döneminde değiştirilen **"Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası"**nda, işçi-işveren ilişkilerine yeni bir sistem getiren bir hüküm var. Yasaya göre, 65 kişilik bir **"Resmi Hakem ve Arabulucular Kurulu"** oluşturulacak ve bu kurul, toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlandığı durumlarda sorunu çözümleyecektir. Yine yasa hükmüne göre, bu kurulda görev yapacak kimseler hem tarafsız ve hem de, bu alanda uzman olacaktır.

"Resmi Hakem ve Arabulucular Kurulu"na seçilen 65 kişinin adları, bundan birkaç gün önce **Resmi Gazete**'de yayınlanarak açıklanmış bulunuyor. Bu kişilerin kimliklerine bakınca da, fazla yoruma gerek kalmıyor. Ve Türkiye'de **"demokrasiye geçişin"** hızlı adımlarının atıldığı, **"demokrasiye geçiş"**le birlikte **"özgürlükler"**in ve **"işçi hakları"**nın **"geri verildiği"** kolayca anlaşılıyor !

İşçi-işveren uyuşmazlığını çözecek olan bu kuruluşta, **"tarafsız"** ve **"uzman"** kişilerden ikisi Enka Holding'den geliyor: Bilgin Özsun, Enka'nın Personel Müdürü ve Erdal Egemen, Enka'nın Endüstriyel İlişkiler Koordinatörü.

Sürdürelim...Bu kurulda, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Müşaviri Hasan Basri Esmer, Tekstil İşverenleri Sendikası Hukuk Müşaviri ve Halit Narin'in Danışmanı Teoman Aktürel, TİSK Müşaviri Yüce Sun, Kimya İşverenleri Sendikası Avukatı Orhan Başaran,

Milyonların emeklilikleri tehlikede

- **SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın kaynakları holdinglere aktarılınca, bu kuruluşlar emekli maaşlarını ödemekte güçlük çekmeye başladılar. Özal hükümeti ise, bu kuruluşların yılda ödedikleri toplam emekli maaşı miktarını azaltmak için, emeklilik yaşını yükseltmeyi gündeme getirdi**

Milyonlarca işçi memur, esnaf ve zanaatkar emeklilik kurumları olan Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK), Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın kaynakları Cunta dönemi holdinglerin arpalığı haline getirildi ve bu kuruluşlar, emekli maaşlarını ödemekte güçlük çekmeye başladılar. Özal Hükümeti ise, bu kuruluşların holdinglerin çıkarına hizmet etme fonksiyonlarını sürdürebilmeleri ve bunların yılda ödedikleri toplam emekli maaşı miktarını azaltabilmek amacıyla emeklilik yaşını yükseltmeyi gündeme getirdi. Bilindiği gibi, geçtiğimiz günlerde hükümet tarafından hazırlanan bir yasa tasarısıyla emeklilik yaşı kadınlarda 50 ve erkeklerde 55'e yükseltilmek isteniyor. Şimdiki uygulamaya göre ise, kadınlar 20 ve erkekler 25 yıl çalıştıktan sonra emekli olabiliyorlar ve böylece, 18 yaşında çalışmaya başlayan bir kadın 38 ve erkek de 43 yaşında emeklilik hakkını elde edebiliyor.

SSK'nın geçtiğimiz günlerde yayınlanan 1983 yılı gelir gider hesapları, sosyal güvenlik kurumlarının üç yoldan işverenlerin arpalığı haline getirildiğini gösteriyor. Yayınlanan gelir gider hesaplarına göre, 1983 yılında SSK holding bankalarına 78 milyar 500 milyon Lira yatırdı ve buna karşılık, 12 milyar 100 milyon Lira faiz **"geliri"** elde ettı. Bu sonuç, yıllık faiz oranının yüzde 50-55 olduğu bir ortamda, SSK'nın holding bankalarına yüzde 15 faiz oranıyla hesap açtırdığını gösteriyor. Böylece, geçtiğimiz yıl enflasyon oranının yüzde 40 olarak gerçekleşmiş olması nedeniyle, işçi paraları SSK eliyle holding bankalarına peşkeş çekilerek 78 milyar 500 milyon Lira'nın 1983 yılı sonunda gerçek satınalma gücü yüzde 18 geriledi ve 63 milyar 370 milyon Lira'ya düştü.

Aynı şekilde, SSK'nın 1983 yılı verilerine göre, bu kurum özel sektörden 88,5 milyar liralık tahvil (borç verme) satınaldı ve buna karşılık 21,5 milyar lira faiz **"geliri"** elde etti. Bu sonuç, devlet tahvillerinin faiz oranının yüzde 55 olduğu bir ortamda, SSK'nın yüzde 21,5 faiz oranıyla holdinglere borç verdiğini ve böylece, işçi paraları holdinglerin buyruğuna sunularak 88,5 milyar Lira'nın gerçek satınalma gücü 64,6 milyar Lira'ya geriletildiğini gösteriyor.

Bunlara ek olarak, SSK'nın işverenlerden tahsil edemediği alacaklarının miktarı, 1983 yılı sonunda 73 milyar liraya yükselmiş bulunuyor. SSK'da olduğu gibi, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'un kaynakları, bu üç yoldan holdinglere aktarılınca, sosyal güvenlik kurumları emekli maaşlarını ödemede güçlük çekmeye başladı ve böylece, milyonlarca emekçinin **"emeklilik hakları"** tehlikeye düştü.

Beş milyon kişiyi ilgilendiriyor

Sosyal güvenlik kurumlarının maddi olanaklarının kötüleşmesi ve Özal Hükümeti'nin emeklilik yaşını yükseltmek istemesi, beş milyondan fazla emekçiyi ilgilendiriyor. Resmi istatistiklere göre, 1983 yılı sonunda Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'a iştirakçi sayısı 5 milyon 61 bin kişiye yükseldi. Aynı verilere göre, halen bu 5 milyon 61 bin kişiden 2 milyon 624 bini emekli maaşı almakta ve geri kalan 2 milyon 437 bini de çalışmaktadır.

Tofaş otomobil fabrikası Personel Müdürü Ersin Taş, MESS Toplu Sözleşmeler Dairesi Başkanı Ismet Sipahi, Profilo Holding Hukuk Müşaviri Oytun Ataüz, Okumuş Holding Yönetim Kurulu üyesi Celalettin Özgen ve Agroteknik A.Ş. ortağı ve Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Filizer gibi gayet **"tarafsız"** ve gayet **"uzman"** isimler var.

Bu kurulda yer alan 65 kişinin kimliklerini, bu köşeye sığdırmak olanaksız. Ama belirtelim ki, geri kalanların hepsi de yukardakiler gibi **"tarafsız"** ve **"uzman"** kişiler. Ancak küçük bir ekleme yapalım. İşçi-işveren ilişkilerinde ortaya çıkacak uyuşmazlıkları çözmekle görevli kuruluşta, bu gayet **"tarafsız"** ve **"uzman"** kişilerin yanısıra, MHP'nin **"teorisyen"**lerine de yer verilmiş. İşte iki örnek: Kurt Karaca takma adıyla yazılar yazan ve Türkiye'de faşist ideolojinin önde gelenlerinden birisi olan Prof. Fikret Eren'le aynı görevi yapan ve Türk-Metal ile Çelik-İş sendikalarının eğitimcisi olan Doçent Nermin Berki de bu kurula seçilenler arasında yer alır.

Böylesine büyük bir **"titizlik"** ve **"itina"** ile görevlendirilen bu 65 kişiyi kimler seçmiştir dersiniz? Yasaya göre, Çalışma Bakanı'nın Başkanlığı'nda 4'ü devlet görevlisi, 2'si işçi ve 2'si işveren temsilcisi olmak üzere 8 kişilik bir **"seçiciler kurulu"** tarafından seçiliyor.

Seçiciler kurulunda bakandan sonra, Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Kutlu Savaş var. Kutlu Savaş, işçi düşmanlığı ile tanınmış, Özal'ın yakın çalışma arkadaşlarından ve eski YHK üyesi. Üçüncü devlet görevlisi Çalışma Genel Müdürü Orhan Başhekim de, aynen Kutlu Savaş gibi Özal'ın **"kemer sıkma"** politikasının uzmanlarından ve YHK üyesi. Dördüncü kişi ise MHP'li Prof. Turan Yazgan...

İşveren temsilcisi olarak, eski MESS Başkanı Şükrü Er ve kamu işverenleri adına MHP'li Hikmet Büyüklimanlı katılıyor. Hikmet Büyüklimanlı'nın MHP'li olmak yanında bir başka özelliği daha var. Hikmet Büyüklimanlı hakkında **"devletin parasını zimmetine geçirmek ve sahte evrak düzenlemek"** suçlarından maliye müfettişleri tarafından iki dava açılmış bulunuyor.

Kalkıp diyeceksiniz ki, 2 temsilciyle işçilerin azınlıkta olduğu **"seçiciler kurulu"**ndan başka ne beklenir? Ama, işin aslı pek öyle değil. 8 kişilik seçiciler kuruluna işçi temsilcisi olarak kimler katılır ve nasıl davranırlar dersiniz? Seçiciler kuruluna işçi temsilcisi olarak, Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide ile Teşkilatlanma Sekreteri Kaya Özdemir katılırlar. Ve seçici kurulda, yukarıda niteliklerini belirttiğimiz 65 kişinin hepsi de oy çokluğu ile değil, oybirliği ile seçilir. Yani, bu 65 kişinin hepsine birden Sadık Şide ve Kaya Özdemir'in de parmakları kalkar.

Türk-İş'in bu iki başı bu haltı yerler de, Başkan Şevket Yılmaz durur mu? Bir gazetecinin **"Sadık Şide ve Kaya Özdemir'in bu tavırlarına ne diyorsunuz?"** şeklindeki sorusuna, Şevket Yılmaz hiç de yüzü kızarmadan aynen şu cevabı verir: **"Çeşitli şirketlerde belli görevlerde bulunan bazı isimlerin bu listelerde yer almış olmaları, onların ilerde de tarafsız davranmayacakları gibi bir izlenim uyandırsa da, bana göre şimdiden önyargılı davranarak böyle bir hüküm vermek son derece yanlıştır."**

Şevket Yılmaz, yerden göğe kadar haklıdır! Adamların fabrikaları, milyarları var diye mutlaka sermayeden yana taraf olmaları mı gerekiyor? Bir bakarsınız, **"Resmi Hakem ve Arabulucular Kurulu"**na seçilen milyarder işadamlarımızdan Celalettin Özgen tarafsızlık bir yana, yarın birden işçiden yana taraf oluvermiş! Dünyada olmayacak şey mi var? Değil mi Şevket Yılmaz? Hatta ve hatta, kırk yıldır kalemini faşist ideoloji için kullanan ve **"Resmi Hakem ve Arabulucular Kurulu"**na seçilen Kurt Karaca, bir de bakmışsınız tarafsızlık bir yana, işçi sınıfından yana oluvermiş! Bütün bunlar olabilir olmasına da, yalnız gelecek için büyük bir tehlike var ortada. Bu adamlar işçiden yana taraf maraf derken, bir de bakıyorsun Marksist ve de Leninist oluvermişler! Aman bu büyük tehlikeye dikkat et Şevket Yılmaz...

Feder Almanya'da yeni yabancılar yasası parlamentoya gelirken... Federal Almanya'da yeni yabancılar yasası parlamentoya ge

Yeni Yabancılar Yasası: Kim, ne

YABANCILAR YASASI

Federal Alman Içişleri Bakanı Zimmermann'ın hazırlattığı yeni yabancılar yasa tasarısının önümüzdeki aylarda Federal Parlamento'da tartışılmasına başlanacak. Bugünkü Kohl hükümetinin Mart 1983'de seçimleri kazanarak hükümeti kurmasından beri gittikçe alevlenen "yabancılar sorunu", Sosyal Demokrat ve Yeşiller"in koalisyonuna dayanan Hessen Eyalet hükümetinin bu eyalette yaşayan yabancılarla ilgili olarak 13 Temmuz günü aldığı kararlarla politik tartışmaların baş konularından birisi haline geldi. Kohl hükümetine meydan okurcasına, sınırdışı edilme koşullarını yabancılar lehine hafifleten, oturma hakkı alma süresini 8 yıldan 5 yıla indiren ve yabancı işçilerin eş ve çocuklarını yanlarına getirtme koşullarını kolaylaştıran bu kararlar, iktidardaki CDU ve CSU partilerini ve hükümetleri çılgına çevirirken, yabancılar yasasının sertleştirilmesine karşı çıkan partileri yabancı dostu örgütleri ve bütün yabancıları da güçlü bir dayanağa kavuşturuyordu. Yabancılar konusunun Federal Almanya'daki politik yaşamin başlıca konularından biri haline gelmesi, iki yıl önce, Sosyal Demokrat-Liberal koalisyonun bozulması ve bugünkü Hristiyan-Liberal hükümetin kurulmasıyla başladı. Iki yıl önce, parlamentodan güvenoyu alan Kohl hükümetinin el attığı ilk işlerden biri "yabancılar" konusu oldu. Içişleri Bakanı Zimmermann'ın yetkisi altında kurulan "Yabancılar Politikası Komisyonu", üç aylık bir çalışmadan sonra, 1965'den beri yürürlükte olan bugünkü yabancılar yasasında yapılması düşünülebilecek değişiklikleri içeren 220 sayfalık bir rapor hazırladı. 1983 Mart ayının başında yapılan genel seçimlerin sonuçları ile bu raporun içeriği aynı günlerde açıklandı: Seçimleri bu raporu hazırlatan hükümet partileri kazanmıştı ve raporda da sayıları 4,5 milyonu bulan yabancıların lehine tek bir öneri yoktu...

Hükümetin hazırlattığı bu rapor, yalnız yabancıların değil, bütün ilerici ve demokrat partilerin, sendikaların ve yığın örgütlerinin büyük tepkisiyle karşılaştı. Söz konusu olan yalnızca yabancılara yönelik bir saldırı değildi. 1930'ların Nazi Almanyasında olduğu gibi, bu kez de Türkler üzerinden başlatılan ve bütün demokratik hak ve özgürlüklere yönelen saldırının temelleri atılıyordu. Kamuoyundaki yoğun eleştiriler ve tepkiler sürerken, Içişleri Bakanı Zimmermann 16 Eylül 1983 günü "Yeni bir yabancılar yasası konusunda Içişleri Bakanlığı'nın görüşleri"ni kamuoyuna açıkladı. "Zimmermann Papier" diye de anılan bu görüşler, "Yabancılar Politikası Komisyonu"nun hazırlamış olduğu rapor temelinde, parlamentoya getirilecek olan yeni yabancılar yasasının esaslarını ortaya koyuyordu. Kohl hükümetinin yabancı düşmanı yasa tasarısına karşı ilk ciddi alternatifi Yeşiller partisi getirdi. Bu parti, ciddi bir çalışmadan sonra, 25 Nisan 1984 günü 20 maddeden oluşan kendi "yabancılar yasası tasarısı"nı parlamentoya sundu. Alman toplumunun bir parçası haline gelmiş olan yabancı işçileri Almanların sahip olduğu bütün haklara sahip "eşit insanlar" durumuna getirmeyi hedefleyen bu "alternatif yasa", ilerici ve demokrat kamuoyunun "koşulsuz" denebilecek desteğini kazandı. Yeşillerin bu yasa tasarısının hemen ardından Sosyal Demokrat Parti yönetiminin kurdurttuğu "Yabancı Hukuku Komisyonu" da yeni bir yabancılar yasası konusunda Sosyal Demokratların temel görüşlerini ortaya koydu.

Aşağıda sundu
ilgilendiren 8 t
Zimmermann'ı
yeni yabancıla
Yeşiller'in,Sos
görüşleri özetli
Genscher'in pa
vermeyi gereks
Zimmermann'ı
çıkmaktadır. B
izin verilen yal
16'dan 6'ya in
getirilmek iste
çıkmaktan ibar
ayrı bir görüş

Alman Komün
topladığı 7. Ke
sahip olduğu bi
istemini karar
sunduğu yasa

	Bugünkü uygulama	Zimmermann'ın yasa önerisi	Yeşiller'in önerisi	SP
Süreli oturma iznini uzatma	Bütün eyaletleri bağlayan genel bir yasal koşul yok. Genellikle **"geçimini sağlıyor olmak"** koşulu aranıyor ve sosyal yardım alıyor olmak, oturma izninin uzatılmasına neden olabiliyor. Eşleri Federal Almanya'da olduğu için oturma izni almış olanlar, evlilik sona ererse, ya da eş ölür veya ülkesine dönerse oturma izinlerini uzatamıyorlar.	Sosyal yardım ya da işsizlik yardımı almadan geçimini sağlıyor olmak. Yeterli konut koşullarına sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak. Alman yasalarını ağır bir biçimde ihlal etmemiş olmak. Eşlerine bağımlı olarak oturma izni almış olanların durumu aynı kalıyor.		Gerekli belgeleri ta verilmesinde ya d dir yetkisi kullanan izni süreleri şöyled Oturma izni ilk ve Ilk uzatmada, çalış alınarak, 2 yıllık sü Ikinci uzatmada, ç 2 yıllık süreyle dah
Süresiz oturma izni	**Aranan Koşullar:** 5 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak, Basit Almanca bilgisi ve yeterli konut koşullarına sahip olmak, 5 yıl süreli çalışma iznine sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak, 2. ya da 3. kuşaktansa, 16 yaşını doldurmuş olmak,	Birinci kuşak için koşullar aynı kalıyor. Ikinci ve üçüncü kuşaktan olanlar için koşullar ağırlaştırılıyor. Yani: 25 yaşını doldurmuş olmak, geçimini bağımsız olarak sağlıyor olmak koşulları aranıyor.	Uzun yıllardan beri Federal Almanya'da yaşamakta olan yabancılar için **"Yerleşme Hakkı"** (Niederlassungsrecht) adıyla yeni bir uygulama öneriliyor: 8 yıldır Federal Almanya'da yaşayanlara, 5 yıldır Federal Almanya'da işçi olarak çalışmakta olanlara, Sığınma başvurusu kabul edilmiş politik sığınmacılara, Şu anda **"Oturma Hakkı"** almış olanlara **"Yerleşme Hakkı** verilmesi öngörülüyor.	
Oturma hakkı	**Aranan koşullar:** 8 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak, Basit Almanca bilgisi ve yeterli konut koşullarına sahip olmak, 5 yıl süreli çalışma iznine sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak,	**"8 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak"** koşulu değiştiriliyor. Onun yerine, **"5 yıldan beri süresiz oturma iznine sahip olmak"** koşulu getiriliyor. Böylece, **"en az 10 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak"** gerekiyor. Diğer bütün koşullar aynı kalıyor.		5 yıldan beri Fede **Hakkı"** verilmesi, ları hakları ve soru duruma getiren " yor.

	5 yıl süreli çalışma iznine sahip olmak ve çocuklarını okula gönderiyor olmak, Gelir sahibi olmak ve sabıkalı olmamak.	az 10 yıldan beri Federal Almanya'da yaşıyor olmak gerekiyor. Diğer bütün koşullar aynı kalıyor.		duruma getiren "Ye yor.
Sınırdışı etme	Yasa, yabancıların **"politik faaliyette bulunmasını"** yasaklıyor. Ama bu nedenle herhangi bir sınırdışı etme uygulaması yok. Herhangi bir suçtan sınırdışı edilme, polisin takdirine bırakılmış durumda ve yabancının sınırdışı edilebilmesi için suçunun mutlaka mahkeme kararıyla kesinleşmiş olması gerekiyor.	Yabancıların **"aşırı faaliyetlerini"** önlemek gerekçesiyle politik nedenlerle sınırdışı etme uygulaması getiriliyor. Üstelik, sınırdışı etme uygulaması için mahkeme kararını bekleme koşulu kaldırılarak **"derhal uygulama"** önlemi alınıyor. **Kural olarak ya da mutlaka sınırdışı edilmeyi gerektiren haller:** Kamu düzenini ya da güvenliğini tehlikeye sokmak, Politik nedenlerle şiddete başvurmak, Yasaklanmış derneklerde çalışmak, Toplantı ve gösteri yasasını ve sendika ya da dernekler yasasını hapis cezasını gerektirir biçimde ihlal etmek, Politik faaliyette bulunma yasağını çiğnemekte ısrar etmek. **Polisin takdirine bırakılan sınırdışı halleri:** izin verilmeyen politik faaliyette bulunmak, **"Aşırı dernekler"**de çalışmak, Politik nedenlerle şiddete başvurmakla tehdit etmek, Yasaları diğer politik nedenlerle çiğnemek. **Sınırdışı edilmeyi gerektiren diğer haller:** Sosyal yardım ya da bir yıldan beri işsizlik yardımı alıyor olmak (oturma hakkı olanlar hariç), Çeşitli adi suçlar işlemek.	**"Yerleşme Hakkı"** almış olan yabancılar hiçbir şekilde sınırdışı edilemezler.	Yabancı şu durumd 12 aylık bir süre içi mak, Kapatılmış bir derne 5 yıldan daha az s yıllık hapis cezasına çarptırılırsa; oturma fazla hapis cezasına **"Yerleşme Hakkı"**
Eşlerin Federal Almanya'ya gelebilmeleri	**Aranan koşullar:** **Birinci kuşak için:** Evliliğin üzerinden bir yıl geçmiş olması, çalışıyor olmak ve yeterli konut koşullarına sahip olmak. **İkinci ve üçüncü kuşak için:** (yukarıdakilere ek olarak): 8 yıldır Federal Almanya'da yaşıyor olmak, 18 yaşını doldurmuş olmak ve bazı eyaletler için evliliğin üzerinden 3 yıl geçmiş olması.	**Birinci kuşak için:** Bugünkü uygulama aynen kalıyor. **İkinci ve üçüncü kuşak için:** Bugünkü uygulamaya ek olarak: Alman vatandaşlığına geçme başvurusunun reddedilmemiş olması.	**"Yerleşme Hakkı"** olan yabancıların: 21 yaşından küçük yakın akrabaları ve eşleri, Geçimleri kendilerine bağlı olan yakın ve uzak akrabaları Federal Almanya'ya serbestçe gelebilirler ve onlar da **"Yerleşme Hakkı"** alabilirler.	Eşin getirtilebilmesi olması gerekir. Eşin gelmesinin üz lursa, sonradan gel çerliliğini yitirir.
Çocukların gelmesi	**Aranan koşullar:** Çocuğun 16 yaşını geçmemiş olması, Anne ve babanın her ikisinin de Federal Almanya'da yaşıyor olması.	Çocuğun 6 yaşını geçmemiş olması, Anne ve babanın her ikisinin de Federal Almanya'da yaşıyor olması.		Çocuk 16 yaşını ge
Çalışma izni	Yabancılar bulundukları her işte çalışamazlar. Çalışma izni almak zorundadırlar. İşe alınırken ilkönce Almanlara, sonra Ortak Pazar üyesi ülke vatandaşlarına, sonra sosyalist ülkelerden kaçmış olanlara öncelik tanınır. Öteki yabancılara sıra ancak bunlardan sonra gelir.	Bugünkü uygulama aynen kalıyor.	**"Yerleşme Hakkı"**na sahip yabancılar çalışma ve bir iş sahibi olma bakımından Almanlar'la aynı haklara sahiptirler. Ayrıca çalışma izni almalarına gerek yoktur.	**"Yerleşme Hakkı"**n larına gerek yoktur. olarak bugünkü gib
Politik haklar	Yabancıların ne genel ne de yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakları yoktur. Politik faaliyette bulunmaları da zaten yasaktır.	Yukarıda sıralanan **"politik nedenlerle sınırdışı etme"** önlemleriyle yabancıların demokratik hak ve özgürlüklerine büyük sınırlamalar getirilmektedir. Bu sınırlamalarla yabancıların varolan dernekleri kapatılabilecek ve sendikalar ve dernekler içindeki çalışmalar, miting ve gösterilere katılma hakları da ellerinden alınabilecektir.	**"Yerleşme Hakkı"**na sahip olan yabancılar, Almanlar'ın sahip oldukları bütün örgütlenme, toplanma ve politik faaliyette bulunma hak ve özgürlüklerine sahiptirler. **"Yerleşme Hakkı"**na sahip olan yabancılar, 1990 yılından itibaren genel seçimlerde seçme ve seçilme haklarına da sahip olacaklardır.	**"Yerleşme Hakkı"**n eşit haklara ve soru **"Yerleşme Hakkı"**n na da sahiptirler. (görüş belirtilmiyor

e diyor?

unduğumuz tablo, yabancılar hukukunu en 8 temel konuda, bugünkü uygulamaları, nann'ın parlamentoya sunmaya hazırlandığı ncılar yasa tasarısını ve bunlara karşı n,Sosyal Demokrat Partisi'nin savunduğu özetliyor. Bu tabloda hükümet ortağı 'in partisi FDP'nin görüşlerine ayrıca yer gereksiz bulduk. Bu parti, Içişleri Bakanı nann'ın görüşlerine yalnızca iki noktada karşı dır. Bunlar, Federal Almanya'ya gelmelerine en yabancı işçi çocuklarının yaş sınırının ya indirilmesine ve ailelerin birleştirilmesine k istenen yeni sınırlandırmalara karşı n ibarettir. FDP bunun dışında kalan konularda örüş öne sürmüş değildir.

omünist Partisi ise, 1984 yılının başında 7. Kongresinde yabancı işçilere Almanların uğu bütün sosyal ve politik hakların tanınması karar altına almış ve Yeşiller'in parlamentoya yasa tasarısını olumlu bulduğunu açıklamıştır.

SPD'nin görüşü

eri tamamlamış olan yabancıya oturma izni ya da bu iznin uzatılmasında polis tak- anamaz, izin vermek zorundadır. Oturma öyledir:

k verilişte en az 1 yıllık,
çalışma dairesinin de (Arbeitsamt) görüşü ık süreyle uzatma,
da, çalışma dairesinin görüşü alınmadan,
daha uzatma.

ederal Almanya'da yaşayanlara **"Oturma** nesi, 8 yıldan beri yaşayanlara da, on- sorumlulukları açısından Almanlarla eşit n **"Yerleşme Hakkı"** verilmesi öngörülü-

Yabancı işçilerin yaşadıkları Batı Avrupa ülkeleri arasında göçmenlere en geniş hakları tanıyan Isveç'in Sosyal Demokrat Bakanı Anita Gradin Türkiye Postası'nın sorularını yanıtladı

"Yabancıların aile fertlerini yanlarına getirtme haklarını genişletiyoruz"

Bugün Isveçte bir milyona yakın yabancı kökenli insan yaşıyor. Bu ülkeye yabancı işçilerin gelmesi 1967 yılına dek sürdü. 1970'li yıllarda ise özellikle Latin Amerika ülkelerinden politik sığınmacıların sayısında büyük bir artış oldu. 1975 yılında Isveç Parlamentosu bugünkü göçmenler ve azınlıklar politikasını oybirliği ile kabul etti. 1976 yılında da, en az üç yıldır Isveç'te yaşamakta olan bütün yabancılara yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı tanındı.

Batı Avrupa ülkeleri arasında yabancılara en geniş hakları tanıyan bu ülkenin iktidarda olan Sosyal Demokrat Partisi'nin **Göç**menler Bakanı **Anita Gradin'**le bir görüşme yaptık.

TÜRKİYE POSTASI: **Sayın Gradin, hükümetiniz 1975'ten beri yürürlükte olan göçmen politikasını tümüyle gözden geçirmek üzere 1982 yılı başlarında bir çalışma başlattı. Bu çalışmanın nedenlerini açıklar mısınız?**

Foto: Türkiye Postası:özel

ANİTA GRADİN: Var olan birşeyi yenilemek, yeni koşullara uygun hale getirmek için her zaman bir neden vardır. Ayrıca 1975'den bu yana yürürlükte olan göçmen politikasının bazı bölümleri eleştiriye uğruyordu ve bazı konularda yeni görüşler ortaya çıkmıştı. Ama şunu belirtmek isterim ki, göçmen politikası belli değişikliklere uğrasa da, 1975'de saptanmış olan politikanın ana ilkeleri değişmeyecektir.

TÜRKİYE POSTASI: **Göçmen politikasında yapılması önerilen önemli değişiklikler nelerdir?**

ANİTA GRADİN: Bilindiği gibi Isveç, 1967'den beri işgücüne dayalı göçü durdurmuştur. Oturma ve çalışma izni sadece politik göçmenlere ve Isveç'te yaşayan göçmenlerin aile fertlerine verilmektedir. Bu ilke aynen kalıyor. Ancak eskiden, politik sığınmacıların işlemleri çok uzun sürüyordu. Bunu kısaltmayı hedefliyoruz.

TÜRKİYE POSTASI: **Bildiğimiz kadarıyla ailelerin birleştirilmesi konusunda da belli değişiklikler oldu.**

ANİTA GRADİN: Evet. Isveç'te çalışmakta olan bir yabancı, aile fertlerini de buraya getirtebiliyor. Ama bizim aile kavramımızla göçmenlerin aile kavramı arasında büyük farklılıklar var. Biz **"aile"** deyince ana, baba ve 18 yaşından küçük çocuklarını anlıyoruz. Şimdiye kadar ancak bu tanımın içine giren aile fertlerinin Isveç'e gelmelerine, oturma ve çalışma izni almalarına olanak veriliyordu. Şimdi **"aile"** tanımını genişlettik. Kendi ülkelerinde aile olarak yaşayan, yani **"aynı tencereden aş yiyen"** kişileri aile ferdi olarak kabul ediyo-

uzlaşmaya zorladı. Biz bunu bir başlangıç, bu hakkın bütün göçmenlere tanınması yolunda atılmış bir adım olarak görüyoruz.

TÜRKİYE POSTASI: **Devlet Göçmen Dairesi Başkanı Tord Palmlund geçtiğimiz günlerde çifte vatandaşlık konusunu gündeme getirdi. Göçmenlere çifte vatandaşlık hakkı tanındığı takdirde seçme ve seçilme hakkı konusunun da çözüme kavuşacağını savundu. Bu konudaki görüşünüz nedir?**

ANİTA GRADİN: Çifte vatandaşlık önerisi yeni birşey değil. Isveç'te daha önce de tartışıldı. Bu elbette bir alternatif. Ama henüz tüm boyutlarıyla ele almış değiliz.

TÜRKİYE POSTASI: **Isveç yerel seçimlerde göçmenlere seçme ve seçilme hakkını tanıyan ilk Batı Avrupa ülkesi. Isveç, öteki Batı Avrupa ülkelerinin de bu hakkı oralarda yaşayan yabancılara tanımaları için girişimde bulunuyor mu?**

ANİTA GRADİN: Evet, bulunuyoruz. Konu ile ilgili olarak Avrupa Konseyi'nde son derece sert tartışmalar oldu. Sonuç olarak belli bir noktaya gelindi. Örneğin Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nde onaylanması beklenen öneride, **"Göçmenlerin yaşadıkları toplumlarda etkinliklerini artırabilmelerini kolaylaştırıcı önlemlerin alınması"** yeralıyor.

...i "Yerleşme Hakkı" verilmesi öngörülü-

...rumda sınırdışı edilir:
...re içinde 6 ay boyunca sosyal yardım al-

... dernekte çalışmak,
...a az süreli oturma iznine sahipken, bir
...cezasına ya da buna eşdeğerde para cezasına
...turma hakkına sahip olanlar ise 3 yıldan
...cezasına çarptırılırsa.
...kkı" almış olanlar sınırdışı edilemezler.

...lmesi için evliliğin üzerinden 1 yıl geçmiş

...in üzerinden 2 yıl geçmeden boşanma o-
...n gelen eşe verilmiş olan oturma izni ge-
...ir.

...nı geçmemiş olmalıdır.

...kkı"na sahip olanların çalışma izni alma-
...ktur. Öteki yabancılar, oturma iznine bağlı
...ü gibi çalışma izni almak zorundadırlar.

...kkı"na sahip olan yabancılar Almanlar'la
... sorumluluklara sahiptirler.
...kkı"na sahip olan yabancılar seçme hakkı-
...ler. (Seçilme hakkı konusunda ayrıca bir
...niyor.)

ANITA GRADIN
Isveç Göçmenler Bakanı

...rak yaşayan, yani "aynı tencereden aş yiyen" kişileri aile ferdi olarak kabul ediyoruz.

TÜRKİYE POSTASI: **Göçmen politikası yeniden saptanırken ele alınan önemli bir konu da, göçmenlere genel seçimlerde oy kullanma hakkının tanınmasıydı. Ama parlamentoya sunulan tasarıda yalnızca Iskandinavya ülkelerinden gelen yabancılara oy kullanma hakkı tanınıyor. Oysa Sosyal Demokrat Partisi seçimler öncesinde bu hakkın bütün göçmenlere tanınmasını savunmuştu.**

ANİTA GRADİN: Evet, bu üzücü bir durum. Ama şunu belirtmek isterim: Sosyal Demokrat Partisi bu konudaki görüşünü değiştirmiş değildir. Sağ partilerin bu konudaki görüşü değişik. Bu yüzden, değişik partilerin temsilcilerinden oluşan **"Oy Hakkı Komitesi"** yalnızca Iskandinav ülkelerinden gelen göçmenlere genel seçimlerde oy hakkı verilmesini önerdi. Sağ partilerle bu konudaki görüş ayrılığımız bizi böyle bir

Fotomontaj: Mehmet Ünal

Federal Almanya'da yaşayan yabancılar hakkında bazı veriler

	Toplam	Türkiyeliler
Erkekler (16 yaşın üzeri)	2.000.000	588.000
Kadınlar (16 yaşın üzeri)	1.400.000	408.000
Çocuklar (16 yaşından küçük)	1.130.000	556.000
Toplam yabancı nüfus	4.530.000	1.552.000
Çalışan yabancılar	1.990.000	654.000

SENDİKACI GÖZÜYLE

Ümit KÖSEOĞLU

Zimmermann'ın yabancılar yasası üzerine gelişmeler

Federal İçişleri Bakanı Zimmermann'ın hazırlattığı yabancılarla ilgili yeni yasa tasarısının oldu bittiye getirilerek, bir an önce parlamentodan geçirilmesi için baskılar artıyor. FDP'nin, çıkarılacak yasanın belirli maddeleri üzerindeki değişiklik önerileri, diğer koalisyon ortaklarının ve özellikle Bavyera ve Baden Württemberg eyaletlerinin sert tepkileriyle karşılaşıyor.

Hessen'de SPD ve Yeşiller'in yabancılar üzerine aldıkları kararlardan hemen sonra bir açıklama yapan Bavyera eyalet müsteşarı Edmund Stoiber, Bavyera ve Baden Württemberg eyaletlerinin Federal hükümetten, Zimmermann'ın hazırladığı yasa tasarısı doğrultusunda karar almasını istediklerini belirtti. Stoiber, alınacak kararın gecikmesi halinde, Baden Württemberg eyaletinin konu ile ilgili olarak eyaletler meclisi (Bundesrat) nezdinde yaptığı girişimi Bavyera'nın da destekleyeceğini söyleyerek, ayrıca yabancıları geri dönüşe teşvik için yeni önlemlerin alınmasını da istedi.

Yabancılar yasasının eyaletler meclisine getirilmek istenmesi, burada gerici hükümetin politik yandaşı eyalet yöneticilerinin çoğunlukta oluşundandır.

Öte yanda, belirli olumlu tutumlarına rağmen biz yabancıların, yeni yabancılar yasası konusunda güvencesi FDP olmamalıdır, olamaz da. Yani **"FDP varken bu yasa Zimmermann'ın istediği biçimde çıkamaz"** diyenler (ki bunların sayıları iyimser çevrelerde az değil) yanılacaktır. Son tahlilde CDU/CSU'nun FDP'nin değişiklik istemlerine belirli tavizler verip, karşılığında da bazı tavizler alarak üç aşağı, beş yukarı anlaşacaklarına mutlak gözüyle bakılmalıdır. FDP'nin yabancılar yasası nedeniyle koalisyon ortaklığını tehlikeye sokacağını düşünmek bile iyimserlik olur. FDP'nin özünde ne böyle bir istemi, ne de böyle niyeti vardır.

O zaman ortaya karşılıklı verilecek bu tavizlerin yasanın hangi konularında olabileceği sorusu çıkıyor. Bu sorunun yanıtını burada vermek oldukça güç ama, görünen odur ki, FDP'nin istemi olan, yabancı çocukların FAC'ye getiriliş yaşının halen geçerli uygulama olan 16'da sınırlanmasına CDU/CSU'nun belirli oranda da olsa taviz vereceğidir. Bir anlık iyimser davranarak yaş sınırlamasının 16'da kaldığını var sayalım, CDU/CSU'nun buna karşı alacağı taviz ne olacaktır?

Zimmermann'ın üzerinde ısrarla durduğu çeşitli konular var: 2. kuşağın oturma işleminin yeniden kötüleştirilerek düzenlenmesi, yine aynı kuşağın ülkelerinde evlenmeleri halinde eşlerini yanlarına aldırmadaki kötü ön şartların zorlaştırılması, yabancıların FAC'deki politik çalışmalarını kısıtlama, sınır dışı etmeyi kolaylaştırma ve politik iltica cılar konuları gibi...

Bize öyle geliyor ki, Zimmermann 16 yaş konusunu koz olarak kullanıp, büyüğe, daha büyüğe oynuyor. Bizce 16 yaş tavizine karşılık, hükümetin FDP'den koparmak istedikleri tavizler bunlardır. Ve Zimmermann'ın hedefi de, amacı da budur.

Bütün bunlardan sonra bizlere düşen görev nedir, konu ile ilgili neler yapabiliriz? Bizce daha önemli olan budur.

Bir kere herkes, ama herkes kendi çevresinde seferber olarak yasanın çirkin yüzünü, anti-demokratik içeriğini en geniş çevrelere tanıtma çalışmaları yapmalıdır. Geniş, en geniş çevreler bu davaya kazanılmadan kalıcı bir başarı elde edilemeyecektir. Bunun için de, çevremizdeki girişimleri, demokratik örgüt ve kuruluşları, oturduğumuz mahalle ve çalıştığımız yerdeki insanları, okul, kulüp ve dernekleri, sendikaları, kiliseleri, politik parti ve kişileri harekete geçirmeliyiz.

Özellikle sendikaların yan kuruluşları olan **"Yabancı işçiler çalışma komisyonları"** içinde çalışan veya bu ralarla ilişkisi olanlara burada büyük görevler düşmekte. Bu komisyonların sendika şubelerinin de destek ve yardımlarıyla yapacakları kamuya açık toplantı, konferans, podyum tartışmaları ve buralara çeşitli yüksek düzeydeki, eyalet ve federal politikacıları, parlamenterleri çağırmaları, onlarla tartışma olanakları yaratmaları, kararlar almaları çok önemlidir. Bildiğimiz kadarıyla bu konuda Ekim ayı içinde parlamenterlerin de katılacağı podyum tartışma eylemi koyacak bölgeler vardır. Bunları genişlettirmek ve sayılarını arttırmak gereklidir. Unutulmaması gereken bir konu da kiliselerin eyleme çekilmesidir.

Yukarıda örneklerini vermeye çalıştığımız çalışma biçimlerini kendi çevresinde gerçekleştiren okurlarımız, bu çalışmaların, hazırlanışını, günün akışını, katılan kişi ve kitleyi kısa ve öz haber şeklinde gazetemize bildirmelidirler. Bunlar arasında seçerek yayınlayacaklarımız, aynı çalışmayı kendi çevrelerinde yapacaklara yardımcı örnek olacaktır.

OKUYUCU POSTASI

Malatya'da devlet terörü

Ben de birçok Türkiyeli gibi iznimi memlekette geçirdim. Dört haftalık bir geriye bakınca, izin değil sinir yıpratma günleri olduğunu farkediyor insan.

Askeri Cunta ve polis, Temmuz ayında Malatya'da korku yaratmak ve tamamen sus-pus yapmak için tüm şehirde terör havası estirip, onlarca fabrika işçisini ve solcu tanınan halkı işkenceden geçirdi.

Göreve çıkmış bir polis ve bir komisere gece yarısı, alevilerin ve işçilerin çoğunlukta olduğu bir semtte ateş açılıyor. Polis ölüyor, komiser yaralı. On dakika sonra tüm mahalle asker ve polis kordonu altında. Gece 23 vardiyasından çıkan işçiler evlerine salınmıyor. Fabrika önünde tek sıra halinde saat 01'e kadar bekletiliyor. Olayların geçtiği mahallede oturanlar gözaltına alınıyor.

Bu arada olaydan habersiz bir vatandaş, aynı semtte olan evine giderken yakalanıp karakola götürülüyor. Kendisinden günlerce haber alınamıyor. Çaresiz kalan mahalleli, şehrin emniyet müdürüyle merhabası olan birini bulup durumu sorduruyorlar. Emniyet müdürü, vatandaşın bir müddet için gözaltına alındığını ve merak edilecek birşey olmadığını söylüyorlar.

Aradan birkaç gün daha geçiyor ki, **"durumundan merak edilmeyecek"** olan vatandaş koma halinde hastaneye kaldırılıyor. Günlerce en yakınlarıyla dahi görüştürülmüyor. Sonunda vatandaşın durumu öğreniliyor, felç olmuş...

Gelelim polislere: Polis memuru ve komiser, Malatya'ya 15 gün önce tayin oluyorlar. Daha önceki görev yerleri Bitlis. Bu şehirde 15 yaşında bir kıza tecavüz ediyorlar. Olay duyuluyor acele tayinlerini çıkartıyorlar. Fakat kızın yakınları takipteler ve Malatya'da bu fırsatı buluyorlar.

Olaydan bir ay sonra failler yakalanıyor. Herşey açıklığa kavuşmasına rağmen, bu durum Malatyalı'lardan gizli tutuluyor. Mahalle, şehrin ana kavşakları ve fabrika asker kontrolünde. Malatya'da 7 gün kaldım, 11 defa kimlik kontrolünden geçtim. Sizler düşünün bu şehirde yaşayan halkın durumunu.

Vatandaşa kazık atmaya yeminli

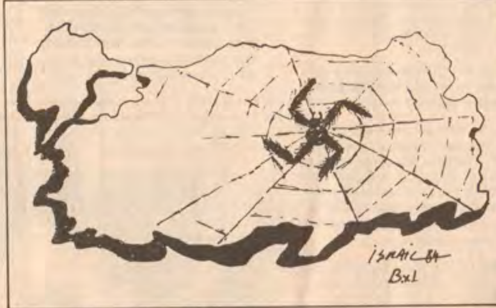
Özal iktidara geldiğinden beri, halkın başına her gün yeni çoraplar örmeye, yeni kazıklar atmaya devam ediyor. Şimdi gecekondu halkına atılmak istenen yeni bir kazık daha var.

Seçimler öncesi, gecekondulara tapu vereceğini ilân edip vatandaşın oyunu çalan Özal, seçim sonrası birçok gecekonduyu yıktırıp vatandaşlarla alay etmişti. Şimdi ise, Özal gözünü vatandaşın sofrasındaki son lokmaya, sırtındaki son gömleğe dikti.

Gecekondu halkına sözde yeni tapu yerine verilmek istenen belgeler için, Özal Hükümeti yeni yeminli (vatandaşa kazık atmaya yeminli) bürolar açtı. Vatandaş, sözkonusu bürolara ev ve yer beyanında bulunmak zorunda. Beyanda bulunanların, önce 20 bin lira ödemesi gerekiyor. Bundan sonra, sözkonusu bürolar yerini ve evini ölçmeye gidiyorlar ve iş bundan sonra başlıyor. Yeri ölçülen vatandaş, yerin metre karesine bin lira ödemek zorunda. Yani, 300 metre kare yeri olan 300 bin, 500 bin metre kare yeri olan 500 bin lira ödeyecek. Bu paranın, yer ölçümünden sonra dört yıllık bir sürede ödenmesi lazım. Bu işlemleri yaptırmayanlar, ev ve yer konusunda ileride bir hak talep edemeyecekler.

Yıllardan beri evi ve yeri için vergi ödeyen vatandaş bu yolla yeni bir soyguna uğruyor. Ülkemizde işsizliğin, pahalılığın alabildiğine arttığı, ücretlerin gerilediği ve hayatın çekilmez olduğu bir ortamda, bu yüklü parayı hangi gecekondu sahibi ödeyebilecektir?

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Aachen

Yoksul köylü ne yapsın?

Türkiye Postası okuyucusu olarak Türkiye'den bazı izlenimlerimi anlatmak istiyorum. Büyük bir istekle gittiğim memleketimden hiç de iç açıcı olmayan durumlarla karşılaştım. Ben Ordu'luyum. Bilirsiniz bizim oralarda fındık çok olur. Köye gittiğimde fındığın toplanmasına az bir zaman kalmıştı. Fakat daha toplanıp satılmadan çoktan yerlerini bulmuş bile fındık paraları. Köylü-

dığımız zamanlar oluyor diye ekliyor.

Öte yandan, herkes Türkiye'de artan hırsızlık olaylarından sözediyor. Bu yıl, bizim köyde bile iki evi soymuşlar. Ekmek almaya para bulamayanlar hırsızlık yapmaya başlıyor, insanlar zorla hırsızlığa itiliyorlar.

Üç dört yıl önce evlenecek arkadaşları gördüm. Halen evlenememişler. Nasıl evlensinler? Oğlanın işi yok diye,

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Alanlara hasret

Bir hüzün var içimde
Islak Mayıs sabahlarında.
Vedatları izledim
Kitapları kan içinde
Beyazıt meydanında.
Irkilerek,
Dolup akmayan gözlerimde
Ve ıslak Mayıs sabahlarında
Her an göğe fırlayacakmış gibi
apartmanların ortasında
Koca bir alanda toplandılar
Ve zulme lanet okudular
Kavgaya davet buyurdular
Kitabın düşmanları,
açlıktan çağrışanları.
Ve görünmeyen eller,
Kara soğuk namlular
birden ısındılar.
Insanlar serçeler gibi ürkek
Saçıldılar sağa sola
Geleceğin özlemini bırakıp ortada
Hasret kaldılar alanlara.

Ö. Kartal/Nürnberg

Atom roketleri

Ağaçlar ölüyor sevgilim
ağaçlar ölüyor, çiçekler kokusuz
atom roketleri yükseliyor sevgilim
ağaçların yerine atom roketleri
ekmeğimizi ufaltıp işsiz bırakarak
ellerimizi
göğümüzü kuşatıyor atom roketleri.

Çığlık çığlığa haykırıyor kuşlar
yaşamak adına böcekler çığlık çığlığa
ve insanlar haykırıyor özlemlerini
işe, okula, savaşsız bir hayata,
toprakta ot yitiriyor yeşilini
göğümüzü kuşatıyor atom roketleri.

Çocuklar ölüyor sevgilim
çocuklar ölüyor açlıktan
ağaçlardan çok çocuklar ölüyor
ağacı, kuşu, böceği tanımadan,
çocuk mezarlarından yükseliyor
yani atom roketleri
bileklere vurulan kelepçelerden
kurulan darağaçlarından

Yangında ölen çocuğun ağıtı

Gece diplerinde uyandım uykumdan
Hani güzelim günlerin özlemi gibi
Hani bunca yıl uğruna akıtılan
kızıl kan gibi
Kızıl alevleri gördüm düşümde

Daha çocuktum ben ölümlere gülen
Dumanlar bürüdü kör kuyuları
Kör kuyuda tuzak
Kör kuyuda gamalı haçlı Hitler
Düşmanlık bizden uzak
bize yakın

Kardeşimle ben birlikte yürüdük
Camdan öte ormanlara
-Anam babam bakakaldı-
Ormanda periler gezinir
Ninem anlatırdı
Ormanda küçücük dereler
Derede çocuklar yüzer
Dere götür beni uzaklara

Uzaktaki köyüme
Kanatlanıyorum göklere
Gökyüzünde bulut
Gökyüzünde duman
Gökyüzünde alev
Dere akıyor durmadan
Bu düş ne kötü
Düşümü dumanlar bürüdü
Düşümde tuzak
Gamalı haç bir yakın
Bir uzak
Anam-babam tutun beni uçuyorum
Dumanlar sarıyor
Yüzümü alevler yalıyor
Uyandırın beni düşümden
Ben derede yüzmek
Ben yabancı olmadığım
Ben pis Türk denmediğim yere
Ben köyüme gitmek istiyorum
Uyandırın bizi düşlerden!..

Mehmet Esen/Duisburg

Onlar

Onlar
düşük başları,
masum bakışlarıyla yürüyor.
Onlar

ilk kontrolünden geçtim. Sizleri düşünün bu şehirde yaşayan halkın durumunu.

Yaşar Yeyin/Freiburg

Mezarda olsan kurtulamazsın

Özenerek yazılmış bir asker mektubu aldım. Çok yakın bir arkadaşım, kendisi 6 aydır vatani görevini yapmakta. Uzun bir süredir mektup alamıyordum, unuttu beni arkadaşım dedim. Bekledim aylarca postacının yolunu. Nihayet o gün geldi, zarfın üzerindeki ismi görünce bütün dallarım yeşerdi. Meğer 60 gündür zindanda işkence altında olduğu için yazamamış can kardeşim. İki sene de daha önce aynı suçlamadan yatmıştı, 60 gün de faizi olacak.

Arkadaşım adam öldürmedi, banka soymadı, ırza geçmedi. Onun tek suçu solcu olması, MHP'nin eli kanlı köpeği olmaması. İki seni önce izne gittiğinde hapisteydi. Köyden tekme tokat götürmüşler. Ağzın gözün derken, hiç sebepsiz tam iki sene yatırdılar. Sonra bırakmak zorunda kaldılar. Fakat 60 günlük borcu varmış garibin. İki sene önce köyden götürülen arkadaşım, bu sefer askerden alınıp götürülüyor.

Heriflerin niyetleri belli, zindandan geçmedik kul bırakmayacaklar. Kurtuluş yok, heriflerin keyfi icabı yazıldıysa cezanı çekeceksin, askerde değil, mezarda da olsan.

Özer/Strasbourg

bana toplanıp satılmadan çoktan yerlerini bulmuş bile fındık paraları. Köylüler, gittikçe artan zamlar karşısında hep borç almışlar ve epeyce borçlanmışlar.

Tabii hep fındık zamanı ödenmek üzere alınıyor borçlar. Köylü fındığı da mecbur borç para aldığı tüccara satmak zorunda. O da, piyasaya oranla daha ucuz fiyatla satın alıyor. Fındıklar toplanıp satıldıktan sonra, bakıyorsun aldığın para borçlarını bile ödemeye yetmiyor. Soruyorsun, amca nasıl geçiniyorsun diye? Bizimkine de geçinmek mi diyorsun kızım diye cevap geliyor. Fındık üretici köylü amca, et yüzü gördüğümüz yok diyor ve bırak et almayı, ekmek almaya bile para bulama-

ları gördüm. Halen evlenememişler. Nasıl evlensinler? Oğlanın işi yok diye, kız babası kızını vermiyor. İş bulup da evleneceğiz diye bekliyorlar.

İşte bütün bu sorunlar dururken, Evren her konuşmasında mutlaka komünistlere çatıyor. Onları yok edeceğiz, kökünü kazıyacağız diyor. Evren, demek ki komünistlerden korkuyor. Bana yürürken bir çocuk taş atsa pek aldırmam. Ne de olsa çocuktur, ne yaptığını bilmiyor der geçerim. Ama, büyük biri taş atsa, o zaman ciddiye alırım, kızarım, hatta kavga ederim. Evren'in konuşmaları, komünistlerin güçlü olduğunu göstermiyor mu?

A.T./Recklinghausen

yani atom roketleri
bileklere vurulan kelepçelerden
kurulan darağaçlarından
işlenemeyen topraklardan yükseliyor
göğümüzü kuşatıyor atom roketleri.

Ama çok şükür yüreklerimiz
yaşıyor sevgilim
yüreklerimiz çarpıyor hayat gibi
barışı taşıyor yüreklerimiz çünkü
çünkü güne, umuda açılıyor
gözlerimiz
kendi gücünü tanıyor çünkü ellerimiz
tanıyıp çoğalıyor günden güne
göğümüzden söküp atacağız
atom roketlerini.

Cengiz Doğu/Neuburg

düşük başları,
masum bakışlarıyla yürüyor,
Onlar,
ellerini çenelerine koymuş
düşünüyor
Onlar
dün örgütsüz
ve bilinçsizdi.
Onlar dün,
girdikleri savaşta haince yenildi.
Onlar
şimdi yeniden silahlanıyor
damarlarındaki al kan kaynıyor.
Onların
elinde olanak,
gelecek mutlaka onların olacak.

Işıl Korkmaz/Frankfurt

Sorma ver

Kapıkule gümrük kapısından selamlar. Günlerden 22 Temmuz 1984 ve saat 13.00. Arabamda gümrüklü hiç eşya yok, ağızdan beyan usulüyle geçiyorum. Kapıdan hemen üç metre sonra, bir memur koşarak yanıma geldi. Arabanı şuraya çek dedi. Parmağıyla gösteriyor, bakıyorum bir yolcu otobüsü. Hemen otobüsün önünde durdum.

Memur koşarak geldi ve hişt 20 Lira ver dedi. Niçin olduğunu sormadım, çıkartıp 50 Lira verdim. Memur 50 Lira'yı almadı ve ben sana 20 Lira diyorum diyerek tersledi. Abi bozuğu yok üstü sende kalsın dedim. Meğer adamın 20 Lira dediği, 20 Mark'mış.

Bu sefer benim kafam attı. O niye diye sordum. 20 Mark istiyorum o kadar diye cevapladı. Veremem dedim. Yanımda eniştem ve bir arkadaşım daha var. Memura ne kadar güç şartlarda çalıştığımızı anlattım ve yaptığı şeyin ayıp olduğunu söyledim. Baktım adamın yüzü bile kızarmıyor. Cevap olarak, **"be kardeşim, insan hiç olmazsa bir yemek parası verir, o yemek parası ne kadar, 2 bin liracık"** demez mi?

Bu memur, ayda bin kişiden 20 Mark almış olsa 20 bin Mark yapar ve iki sene sonra köşeyi döner. Bizler de burada kazma kürek talim yapıp aylık bekleyelim para biriktirip köşeyi döneceğiz diye. İcraatın içinden programında konuşan ANAP'lılara, Başbakana selamlar olsun ve utansınlar.

H.T/Duisburg

Kapıkule soygunu

Vatan hasretini gidermek için ben ve hanımım yola çıktık. Askerler başa gelmeden önce, bir kere daha gitmiştim. O zamanlarda bile nefret etmiştim, ama bu defa kendimi tutamadım. Burada gazetelerde okuyordum olup bitenleri, ama inanmıyordum. Şimdi ise gözlerimle gördüm ve yaşadım.

Ağustos'un birinde uzun bir yolculuktan sonra Kapıkule'ye vardım. Ben de herkes gibi sıramı bekledim. Nihayet bana sıra geldi. Gümrük memuru beni kulübesine aldı ve benden 100 Mark istedi. Ben gümrüğe tabi herhangi bir malım olmadığını söyledim. Gümrük memuru bana döndü, ben şunu bunu anlamam vereceksin dedi. Önce direndim ama, gümrük memuru diretince ve tehdit edince korktum ve 100 Mark'ı verdim. Daha önce, bir işçi arkadaşımın başına da aynı şeyler gelmiş ve parayı ödemeyince bir araba dayak yemişti.

100 Mark'ı ödedikten sonra, hanım bana takılınca ben de bütün hıncımı ondan çıkardım, bağırdım çağırdım. Çünkü, yola çıkarken hanıma bir kuruş haraç vermem diye konuşmuştum. Bu yazdıklarımı **Türkiye Postası**'nda yayınlarsanız memnun olurum. Benim gibi Türkiye'ye gidecek olanlar öğrensin diye.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Stockholm

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausgeber:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam, **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92 **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48 Säntisstr. 49, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler-Fransa:** Paris, Tel: 01-258 26 90, **Belçika:** Brüksel: B.P. 83, **Hollanda:** Amsterdam, Tel: 020-942323, **Ingiltere:** Londra, Tel: 01-340 47 39, **Danimarka:** Kopenhag, Tel: 01-707 506, **Isveç:** Stockholm, Tel: 08-367 576, Yazışma adresi: Box 5067 163 05 Spanga.

Dortmund Barış Şenliği'nde Nazım Hikmet de vardı

Sanatçılar Barış İçin Şenliği'ne 15 bin kişi katıldı

Dortmund'da **Krefeld Girişimi'nin 4. Forumu**'nun ardından 9 Eylül günü yapılan **"Sanatçılar Barıştan Yana"** eylemine 15'in üzerinde ülkeden sanatçı ve 15 bin kişi katıldı. Federal Almanya, DDR, ABD, Sovyetler Birliği, Şili, Türkiye, Kanada, Avustralya, Irlanda ve Batı Berlin'den çeşitli sanatçıların katıldığı eylem coşkulu bir biçimde altı saat sürdü. Türkiyelilerin de katıldığı eylemde sahnenin karşısına **Nazım Hikmet**'in 3 x 6 metre boyundaki portresi asılmıştı. Portrede, **"Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşcesine, bu hasret bizim"** dizeleri Türkçe ve Almanca olarak yeralmaktaydı.

"Sanatçılar Barıştan Yana" eylemi binin üzerinde barışseverin katıldığı Krefeld Girişimi 4. Forumu*'nu izledi. Fotoğrafta* Forum*'da tartışmaları yönlendirenler görülüyor*

Gösteride sanatçılar ABD atom füzelerine, silahlanmaya, emperyalist saldırganlığa, Şili'de ve Türkiye'deki faşist baskılara ve Federal Almanya'daki yabancı düşmanlığına karşı tepkilerini yaratıcı ve değişik biçimlerde ortaya koydular. Programda müzik gruplarının yanısıra pandomim, çocuk balesi, spor ve dans gösterileri de yeraldı. Sanatçıların büyük eylemi Batı Avrupa'ya ABD atom füzelerinin yerleştirilmeye başlanmasından sonra mücadelenin güçlenerek ve daha yaratıcı biçimler bularak süreceğini gösterirken, sanatçıların barış hareketi içindeki önemli rolüne de işaret etti.

FIDEF'in desteklediği **"Sanatçılar Barıştan Yana"** eyleminde kısa bir konuşma yapan **FIDEF** Genel Saymanı **Hamdi Maskar FIDEF**'in barış mücadelesine verdiği önemi belirtti, bunun yabancı düşmanlığına karşı mücadele ile arasındaki bağlara işaret etti ve barış güçlerini Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmaya çağırdı. **Maskar**'ın konuşması salonu dolduran binlerce kişinin **"Yaşasın Uluslararası Dayanışma"** belgisiyle son buldu.

Maskar'ın konuşmasının ardından Alman ve Türkiyelilerden oluşan 400 kişilik koro **"Işçi Yürüyor Baştan"**ı Türkçe olarak söyledi. Bunu **Cem Karaca**'nın Almanca okuduğu iki parça izledi.

"Sanatçılar Barıştan Yana" eylemi Dortmund'da 8-9 Eylül günü yapılan **Krefeld Girişimi 4. Forumu**'nu izledi. **"Hiroşima Avrupa'yı ve Dünyayı Uyarıyor, Silahlanma Çılgınlığına Son Verilsin"** belgisi altında düzenlenen 4. **Krefeld Forumu**'na Federal Almanya Barış Hareketi'nin çeşitli akımlarından binin üzerinde kişi katıldı. Katılanlar arasında sendika liderleri, bilim adamları, **Yeşiller**'in ve **SPD**'nin milletvekilleri, Hristiyan Demokrat'ların temsilcileri, **DKP Başkanı Herbert Mies**, çeşitli gençlik kuruluşlarının temsilcileri, olimpiyat birincilerinden **Cornelia Hanisch**, din adamları, ve ayrıca ABD, Sovyetler Birliği, Japonya ve diğer Batı Avrupa ülkelerinden barış savaşımında yer alan bilim adamları ve önemli kişiler yeraldı. **Forum'da silahsızlanmanın ön koşulunun Batı Avru-**

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1. Şili'nin 11 Eylül 1973 günü faşist Pinochet çetesince katledilmiş, Marksizmden yana devrimci devlet başkanı **(adı ve soyadı)**, 2. **Türk ulusal destanları içinde Türk faşistlerinin -nedense- en be-**

Düsseldorf'ta 4. Geleneksel Uluslararası Kadınlar Toplantısı

Düsseldorf'da 15 Eylül günü Kickweg Gemeinsam Schule salonunda, binin üzerinde yerli ve yabancı kadının katıldığı 4. Geleneksel Uluslararası Kadınlar Toplantısı yapıldı. Çeşitli uluslardan örgüt ve kuruluşların kadın kollarının yemek ve informasyon **"stand"**ları açarak katıldığı toplantıda, Düsseldorf Türkiyeli Işçi-Gençlik Birliği (DTI-GB) kadınlar kolu da **"Yabancı Düşmanlığına Karşı Dostluk"** belgisi ile yeraldı. Kent yönetiminde görevli **Bayan Puttmann**'ın yaptığı konuşmanın ardından sürdürülen tartışmada yerli ve yabancı kadınların sorunlarının ortak olduğu, yabancı düşmanlığına karşı birlikte hareket edilmesi, sosyal kısıtlamaların son bulması, sosyal yardım alan yabancıların geri gönderilmemesi, meslek eğitimi olanaklarının açılması konuları ele alındı.

Avustralya Türk Kültür Derneği'nin Genel Kurulu toplandı

Avustralya Türk Kültür Derneği'nin 2 Eylül'de yapılan olağan genel kurulunda yıllık çalışma raporunun eleştirisinin ardından yeni dönem çalışmalarına ışık tutacak kararlar alındı, yeni yönetim kurulu seçildi. Yeni dönem çalışmaları arasında Türkiye barış ve demokrasi güçleriyle dayanışmanın yükseltilmesi, Türkiye'deki politik tutuklular için yürütülen genel af kampanyasının Avustralya'da da duyurulup destek sağlanması, 6 partinin ortak çalışmaları doğrultusunda yapılan eylemlerin desteklenmesi de yeralıyor. Çalışma raporunda, Avustralya Barış Hareketi içinde daha aktif rol almak üzerinde durularak, **"savaşa karşı barış isterken, barış için savaşacağız"** denildi. Çok sayıda üye, sempatizan ve diğer örgütlerden izleyicilerin katıldığı genel kurul yedi saat sürdü.

Türkiye Barış Davası'nı sergileyen bir derleme

Türkiye'nin Barış Davası adlı bir kitapçık yayınlandı

"Ne umudum, ne korkum, ne de endişem var. Seni tekrar görebilirim. Görmeyebilirim de. Görevimi yaptım, içim rahat..." Barış Derneği Genel Başkanı **Mahmut Dikerdem** oğluna cezaevinden yazdığı mektupta böyle diyordu. **Mahmut Dikerdem**'in Ingiltere'de yaşayan oğlu **Dr. M.A.Dikerdem** tarafından hazırlanan ve geçtiğimiz ay içinde yayınlanan **Turkey's Peace Trial** (Türkiye'nin Barış Davası) adlı Ingilizce kitapçığın ilk sayfasında yer alıyor bu sözler...

Dr. M.A. Dikerdem kitabın önsözünde babasıyla 1981 Ekim'inde Ingiltere'deki son buluşmalarında onun kendisine **"Barış Derneği için endişen olmasın, Türkiye'de yasalar ve hukuk kuralları yürürlükte olduğu sürece, bize hiçbirşey olmayacaktır"** dediğini belirterek, 1981'de-dir" diyor M.A. Dikerdem. **"Bu çalışmanın onun yaşamını kurtarmak için giriştiğim destek ve dayanışma kampanyasında daha fazla kişiyi harekete geçireceğini umuyorum."**

Titiz bir derleme olarak kitapçık, **Türkiye Barış Derneği**'nin amaç ve çalışmalarını anlatıyor, **Barış Derneği** davasında yargılanan yöneticilerin kimlikleri hakkında bilgi veriyor, davaya ilişkin belgeleri, savunmaları ve bu konuda Ingiliz basınında yeralan haber ve yorumları biraraya getiriyor. Ayrıca, yurtdışında **Barış Derneği** davasından yargılananlara sağlanan dayanışmayla ilgili bazı dokümanlar sunuyor, ve **Mahmut Dikerdem**'e cunta cezaevinde yapılan baskılar konusundaki bir mektuba yer veriyor.

nimsediği destan - Daire ile ilgili hesaplamalarda kullanılan sabit sayı - Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun, Türk-

çe'deki kısa yazılışı, 3. **(Tersi)** Ingilizce bay - Cambazları, palyaçoları, marifetli hayvanlarıyla ünlü eğlence yerleri - **(Tersi)** Beyaz - Alman halk masallarını derlemiş iki kardeş, 4. **"Patlayış"**, **"Orkestra"** gibi sinema tarihinin önemli filmlerine başkadın oyuncu olarak imza atmış, Kuzey Irlanda kurtuluş hareketinde militanca etkinlik gösteren sinema oyuncusu **(adı ve soyadı)**, 5. **"Kafanı ve belini bük"** anlamında bir emir - **(Tersi)** Su ya da içki koymak için kullanılan genellikle camdan ya da kristalden yapılmış kap - Boru sesi, 6. Ağırlama, saygı göstererek konuk etme - Bir emir - Küçük, kanatlı, çoğu zaman zararlı böcek, 7. Itikatsızlık - Cennete layık güzel kadınlara denir, 8. Numune, örnek - **(Tersi)** En büyük yönetim birimi, 9. Denizcilik Bankası'nın Istanbul-Bandırma arasında çalıştırdığı ve bir anlamda bu hattın simgesi haline gelmiş yolcu gemisi - Türk Müziği'nin en iyi yorumcularından biri olarak ün yapmış Çingene şarkıcımız **(iki sözcük)**, 10. **Aldatılanın arkasından yapılan burun kıvırma hareketi - Öç alma duygusu - Kürek mahkumlarının ayağına takılan ağır zincirler**, 11. **(Tersi)** Tavlada iki - Alçak bahçe duvarı - **(Tersi)** Argoda sorguya çekmek, 12. Çok taneli, ilkçağlarda bereket simgesi olarak kabul edilen bir meyve - Tüylü hayvan derisi - Politika.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Adı **"Bilimlerin Zenginliği"** anlamına gelen bir dergi çevresinde başlayan ve aynı adla anılan Osmanlı Impâratorluğu'nun son dönemindeki bir edebiyat akımı, 2. Hediye - Sovyetler Birliği'nde, Fiat lisansıyla üretilen otomobil, 3. **(Tersi)** Ingiliz sıvı ölçüsü **Galon**'un kısa yazılışı - Yasalara, toplumsal kurallara uygun olarak, 4. Son Avrupa Kupası'nda Yugoslav Milli Takımı'nı yöneten, halen Fenerbahçe teknik direktörlüğü yapan Yugoslav futbol adamı, 5. **(Tersi)** Arabistan'da bir yarımada - **(Tersi)** Türkiye bankalarında açılan ve Türkiye'ye döviz akışını hızlandırmayı amaçlayan bir hesap türü - Fiillerde çekim gruplarının herbiri, 6. Düz'-ün tersi - Osmanlı devletinde geceleri kentlerin güvenliğinden sorumlu bir tür polis - **(Tersi)** Küçük, kısa bitki, 7. Osmanlı döneminde ağırlık ölçüsü - **(Tersi)** Miras, 8. **(Tersi)** Generallerin en üst rütbesi - Kimyada ritonyum - Italyan otomobil tekeli, 9. 12 Eylül sonrası biti kanlanıp semiren ve ülkenin en büyük sermaye gruplarından birine dönüşen, Anavatan Partisi'ne bir çok bakan ve yönetici veren bir tekelci kuruluş **(iki sözcük)**, 10. Yağlı güreşin son büyük ustalarından, Kel Aliço'nun çırağı Halil pehlivanın sıfatı - Ateşin bacada bıraktığı, 11. Uzunçalarlar için kullanılan kısaltma - Kilonun binde birinin kısa yazılışı - Bilardoda topun altına vurarak, topu geri geri yürütme, 12. **(Tersi)** Sürek avında, ava ateş etmeksizin belli bir hedefe doğru yöneltme - **(Tersi)** Italyan radyo ve televizyon kurumunun kısa yazılışı, 13. **(Tersi)** Kale, askeri amaçlı, yüksek duvarlı, burçlu, büyük yapı - Harman dönemi çiftçinin pek sık kullandığı bir alet, 14. Canlı renklerle, çocuksu çizgilerle yapılmış resimlere ve bu tür çalışan ressamlara denir - **(Tersi)** Değirmenden geçmiş buğday - **(Tersi)** Uluslararası kısaltmalarda Hollanda, 15. Yunan mitologyasında bereket tanrıçası - Kimyada gümüş, 16. **(Tersi)** Milli Tarih Enstitüsü'nün kısa yazılışı - Bir batında doğan iki canlının herbiri - Yemin.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Paris Komünü - Zade, 2. Itibar - Ezel - Inek, 3. Rica - Ondüle, 4. Ikarem - Iniş - Nata, 5. Natem - Inç - Içeren, 6. Al - Tirşe - Amerika, 7. Is - Lut - An - Kaç, 8. Anemi - Mahir - Ma, 9. Lalezar - Eda - Saat, 10. Mn - Rona - Nosredna, 11. An - Elikanlı - Adn, 12. Nehcaa - Paul Anka.
YUKARIDAN AŞAĞI: 1. Pirina - Alman, 2. Atik Ali - Anne, 3. Ricat - Sal, 4. Ibaret - Nerec, 5. Sa - Emile Zola, 6. Krom - Rumania, 7. Iştirak, 8. Medine - Ap, 9. Üzunç - Amenna, 10. Neli - Anadolu, 11. Üleşim - Hasıl, 12. Çeki, 13. Zignerarse, 14. An - Ariç - Adak, 15. Destek - Manda, 16. Ek - Anavatan.

pa'ya yeni atom füzelerinin yerleştirilmesinin durdurulması olduğu vurgulandı. Forum'a katılanlar tüm hükümetlere silahlanmanın durdurulması, uzayın silahlandırılmasının yasaklanması çağrısını yaparken, Federal Almanya hükümetinden de Pershing-2 ve Cruise füzelerinin yerleştirilmesinin durdurulması ve silahlanma bütçesinin dondurulması talebinde bulundular.

Bilindiği gibi atom silahlarına ve silahlanmaya karşı **Krefeld Çağrısı**'nı yapan barışseverler 1980 yılında ilk kez Krefeld kentinde biraraya gelmişlerdi. Şimdiye dek bu çağrıyı milyonlarca kişi imzalamış bulunuyor.

yacaktır" dediğini belirterek, 1981'de yurda döndükten sonra babasının başına gelenleri kısaca özetliyor. **"Babamın en temel hak olan yaşama hakkı tehlikede-**

MAHMUT DIKERDEM
Barış davasının son duruşmasında

yer veriyor.

M.A. Dikerdem, "Dikerdem'in Yaşamı Kurtarılsın ve Özgürlüğü Geri Verilsin" belgisiyle, kitapçığın sonuna koyduğu çağrısında tüm dünyadaki barışseverlere ve demokratlara **Türkiye Barış Derneği** yöneticileriyle dayanışmayı yükseltmeleri için sesleniyor. Çağrıda, **"ülkemin en değerli insanlarını yıkıcı faaliyette bulunmakla suçlayanların yurtseverliği kendi tekellerine alabileceklerine inanmıyorum"** diyen **Dikerdem** babasının adının şu anda Türkiye'de demokrasinin onuru ile özdeş hale geldiğini belirtiyor. Dünyanın dört bir yanından kendisine gelen mektuplara değinen **Dikerdem**, bunların dünya kamuoyunda Barış Derneği yöneticilerine yapılanları temel insan haklarına saldırı kabul edenlerin sayısında yükselme olduğunu gösterdiğine işaret ediyor.

Isviçre'de Türkiye Postası temsilciliği faaliyete geçti

Isviçre'de Türkiye Postası'nı daha iyi tanıtmak, dağıtmak ve okutmak için bir temsilcilik kurulmuştur. Isviçre temsilciliği, Isviçre'deki gazete abonelerinin ve okurların sorunlarını temsilcilik adresinden yanıtlayabileceğini açıklamıştır. Temsilcilik şu adrestedir: M.Ali Yüksel, Frobenstr. 30, 4053-Basel. tel: 061/ 221591

Herne'de Pir Sultan Abdal gecesi yapılıyor

DGB ve Kiliselerin ilan ettiği **"Yabancılar Haftası"** programı içinde Herne'de, Kültür Dairesi ile **RAA** Yabancı Çocukları ve Gençliğini Geliştirme Bölgesel Çalışma Dairesi) bir **Pir Sultan Abdal** gecesi düzenlediler. **Pir Sultan Abdal**'ın yaşamını ve sanatını konu alan müzikli gece 29 Eylül'de Gesamtschule Wanne, Stöckstr. 39 adresinde yapılacak.

ENIS COŞKUN
Türkiye Barış Derneği Genel Sekreteri konuşmasında 1 Eylül'ün anlamının yanısıra Barış Derneği Davası üzerinde de durdu

FTIB'de 1 Eylül toplantısı

Fransa Türkiyeli Işçiler Birliği (FTIB)'in Kadınlar Kolu'nun 1 Eylül nedeniyle yaptığı toplantıda barış savaşımının önemini anlatan bir senaryo, Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun'*un yaptığı konuşma ve* Askerin Türküsü *adlı bir film yer aldı.* Iranlı Demokrat Kadınlar'*ın da katıldığı toplantı dostluk havası içinde geçti.*

Frankfurt'ta Yabancılar Haftası etkinlikleri

Yabancılar Haftası nedeniyle 23 Eylül'de Franfurt'da DGB-Haus, Wilhelm-Leuscher Strasse 69/77'de **"Komşuluk Barış Getirir"** belgisi altında bir toplantı düzenlenecek. **DGB** Hessen Bölgesi yönetimi ile Hessen'deki Protestan ve Katolik kiliselerinin ortaklaşa düzenlediği toplantı, iç barışın yerli ve yabancıların birlikte, iyi ilişkiler içinde yaşamasıyla sağlanabileceğini göstermeyi hedefliyor. Toplantıda sendika yöneticileri ve din adamlarının yapacakları konuşmaların yanısıra Franfurt Türk Halkevi Korosu, Yunan ve Ispanyol folklor grupları da yeralacak.

Batı Avrupa'nın dokuz ülkesindeki yürüyüş ve toplantılara binlerce kişi katıldı

12 Eylül gösterilerle protesto edildi

Generallerin 12 Eylül 1981 günü gerçekleştirdikleri gerici darbenin 4. yıldönümü Federal Almanya'da, Batı Berlin'de, Hollanda'da, Isviçre'de, Belçika'da, Danimarka'da, Isveç'de, Yunanistan'da ve Fransa'da binlerce kişinin katıldığı çeşitli miting, yürüyüş ve toplantılarla protesto edildi. Bazı ülkelerde, örgütler arasında protesto eylemini ilgilendirmeyen konulardaki görüş ayrılıkları yüzünden ayrı gösteriler düzenlenmesi, değişik politik görüşlerden bütün ilericiler ve demokratlar arasında üzüntüye neden oldu.

Federal Almanya

Federal Almanya'da 8 Eylül günü biri Köln'de, ötekisi Duisburg'da olmak üzere iki ayrı gösteri ve miting düzenlendi. Köln'deki gösteriler 21 Türk ve Kürt örgütünün Ebertplatz'da toplanmasıyla başladı. Alanı dolduran binlerce kişi daha sonra iki ayrı koldan yürüyüşe geçtiler. **Ala Rızgari, Birlik Yolu, Denge Komal Proleter Dayanışma, KKDK, Kurtuluş, Devrimci Işçi, Işçi Gerçeği, KOMKAR, Kürdistanlı Devrimciler, KURT-KOM** (KKDK-KHE), **Tekoşin taraftarları, Gerçek-ADK, DIBAF** ve **FIDEF**'in birlikte yürüdükleri birinci kol kent içindeki yürüyüşten sonra tekrar Ebertplatz'a dönerken, **ATIF, DIDF, Av. Dev-Genç, Işçinin Sesi, Roja Welat** ve **Devrimci Kurtuluş**'un oluşturdukları ikinci yürüyüş kolu Neumarkt alanına yürüdü. Aynı gün **Feyka Kürdistan** da, Duisburg kentinde Johanismarkt'dan başlayıp August-Bebel Platz'da son bulan bir başka yığınsal ve coşkulu protesto gösterisi düzenledi.

Isveç

Isveç'in başkenti Stokholm'da Türkiye Büyük Elçiliği önündeki protesto toplantısıyla sona eren yürüyüş, 12 Eylül günü yapıldı. **Partizan Yolu, Devrimci Işçi, Emeğin Birliği, ISTIB, Işçi Gerçeği, Roja Welat'la Dayanışma Komitesi, KAWA, Tekoşin, Kürdistan Kültür Merkezi** ve **Kürt Federasyonu**'nun birlikte gerçekleştirdikleri yürüyüşe 700 kişi katıldı. Elçilik önünde yapılan mitingde Sosyal Demokrat Partisi milletvekili ve Türkiye'de Demokrasi ve Insan Hakları Için Isveç Dayanışma Komitesi Yönetim Kurulu üyesi **Hans Goran Franch** bir konuşma yaptı.

Danimarka

Başkent Kopenhag'da düzenlenen toplantı ve gösterileri **Danimarka Türkiyeli Işçiler Birliği** (FAT), **Özgürlük Yoluyla Dayanışma Komitesi, DIBAF'la Dayanışma Komitesi** ve **Danimarka Türkiye Dayanışma Komitesi** birlikte gerçekleştirdiler. 8 Eylül akşamı düzenlenen kapalı salon toplantısına 600 dolayında Türk, Kürt, Danimarkalı ve Iranlı emekçi katıldı. 12 Eylül günü de, Türkiye Büyük Elçiliği önünde bir protesto gösterisi yapıldı.

Hollanda

Amsterdam kentinin Dam Meydanı'nda 15 Eylül günü yapılan protesto gösterisi **HTIB, Dev-Sol, Işçi Gerçeği, Işçinin Sesi, Gerçek, Cephe, Kürt Işçileri Birliği, Koç-Kak** ve **Sosyalist Işçi** tarafından ortaklaşa düzenlendi.

İsviçre

Düzenleyici örgütler arasındaki bazı sorunlara rağmen 12 Eylül'ü protesto eylemi, 15 Eylül günü Bern kentinde yapılan ve Şili'li örgütlerin de yer aldığı ortak bir toplantıyla gerçekleştirildi.

Yunanistan

Yunanistan'ın başkenti Atina'da, 12 Eylül'ün dördüncü yılı, 10-19 Eylül tarihleri arasındaki çeşitli gösteri ve toplantılarla protesto edildi. **IGD, Birlik Yolu, Dev-Sol, Ala Rızgari, Özgürlük Yolu, KUK, Acilciler** ve **TKP-B** 10, 11 ve 12 Eylül günleri kentin çeşitli yerlerinde standlar ve resim sergileri açtılar ve 12 bin 500 bildiri dağıttılar; ayrıca 12 Eylül günü ortak bir basın toplantısı ve 19 Eylül günü de ortak bir salon toplantısı düzenlediler.

Bu arada, 14 Eylül günü de, Atina Üniversitesi'nde, ev sahipliğini **Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü KNE**'nin yaptığı ve sorumluluğunu da **Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, Uluslararası Öğrenciler Birliği** ve **IGD**'nin üstlendiği uluslararası bir toplantı yapıldı. 35 ülkeden 54 örgütün yanı sıra, ulusal ve uluslararası düzeyde de 4 örgüt temsilcisinin ve konukların katıldığı toplantıda 22 örgüt temsilcisi konuşma yaptı. Düzenleyici örgütlerin tartışmaya sundukları sonuç belgesi çoğaltılarak katılanlara ve basına dağıtıldı.

Paris

12 Eylül'ü protesto eylemleri, Fransa'nın başkenti Paris'te üç ayrı günde değişik örgütler tarafından düzenlendi. **ATT, Türkiye'deki Politik Tutuklularla Dayanışma Komitesi (ADT, Mayıs, Av.Dev-Genç, FTIF), Kurtuluş, Sosyalist Işçi, Denge Komal** ve **Işçinin Sesi** 8 Eylül günü bir protesto gösterisi düzenlerken, **KWK** da 15 Eylül günü ayrı bir yürüyüş yaptı.

12 Eylül'ün birlikte protesto edilmesini sağlamak için çaba gösteren ancak bunu sağlayamayan 13 Türkiyeli örgüt ise, 20 Eylül günü Türkiye Büyük Elçiliği önünde ayrı bir protesto gösterisi düzenlemek zorunda kaldılar. **Fransız Komünist Partisi**'nin ve **CGT** sendikasının desteğindeki bu protesto gösterisini **Ala Rızgari taraftarları, Birlik Yolu, Emeğin Birliği FTIB, Işçi Gerçeği, KKDK Fransa Komitesi, KKK-S, Koç-Kak, KURT-KOM, Partizan Yolu, Proleter Dayanışma, Tekoşin taraftarları** ve **Gerçek** birlikte düzenlediler.

Strasbourg

Fransa'nın **Strasbourg** kentinde de 15 Eylül günü yapılan bir yürüyüşle hem 12 Eylül darbesinin 4. yılı hem de Şili cuntasının 11. yılı protesto edildi. Şililerle **Strasbourg Türkiyeli Işçiler Birliği**'nin (STIB) birlikte düzenlediği yürüyüşü **Fransız Komünist Partisi, Sosyalist Partisi, CGT** sendikası ve **Birlik Yolu** desteklediler.

Batı Berlin

Türk Merkezi, Birlik Yolu, Kürdistan Işçi Derneği ve **Kültür Merkezi**'nin birlikte oluşturdukları Türkiye-Türkiye Kürdistanı Antifaşist Komitesi, biri 12 Eylül günü Türk Merkezi salonunda, ötekisi de 14 Eylül günü Kürdistan Işçi Derneği'nde olmak üzere iki toplantı düzenledi.

Bu toplantılar sırasında konuşmaların yanı sıra, sinema sanatçısı **Yorgo Boz**'un 12 Eylül darbesini konu alan **"Karanlık Zamanlarda"** adlı kısa metrajlı belgesel filmi gösterildi ve folklor ve müzik gruplarının gösterileriyle kültür programları yapıldı.

12 Eylül'ün dördüncü yılını protesto yürüyüşleri Federal Almanya'da 8 Eylül günü yapıldı. Köln kentinde yapılan protesto toplantısı 21 örgütün katılmasıyla

Foto: Türkiye Postası özel

Belçikalı parlamenterler Türkiye Büyük Elçiliği'ne gelirlerken

On Belçikalı parlamenter cuntayı protesto etti

Belçika'nın başkenti Brüksel'de on Belçikalı parlamenter 12 Eylül'ün dördüncü yılını, **"demokrasi isteyen bir dilekçe verdikleri için"** kovuşturmaya uğrayan Türkiyeli 1256 aydınla ilgili bir dayanışma eylemi düzenleyerek protesto ettiler.

7 Eylül Cuma günü on Belçikalı parlamenter, 1256 Türkiyeli aydınla dayanışma içinde olduklarını belirten Belçikalı aydınların topladıkları imzaları Türkiye Büyük Elçisi'ne vermek üzere Brüksel'deki elçilik binasına geldiler. Eski devlet bakanı **P.Vermeylen**'in başkanlığındaki 10 kişilik parlamento delegasyonunda Sosyalist Parti Başkanı ve Avrupa Parlamentosu üyesi **K.Van Miert**, Sosyalist Parti milletvekili **J.Sleeckx**, Sosyalist Parti üyesi ve Avrupa Parlamentosu üyesi **M. Van Hemmeldonck**, Avrupa Parlamentosu bağımsız üyelerinden **J. Ulburghs**, Avrupa Parlamentosu üyesi **A.M. Lizin**, Yeşil milletvekili **L. Dirckx**, Yeşiller partisi üyesi ve Avrupa Parlamentosu üyesi **P. Staes** V.V. üyesi ve Avrupa Parlamentosu üyesi **W. Kuijpers** ve Belçika Komünist Partisi milletvekili **D. Bajura** yer alıyordu. On Belçika'lı parlamenterin yaptığı bu girişim, Brüksel'deki **Türkiye'de Insan Hakları Savunma Komitesi** ve **Limburg Dayanışma Komitesi** tarafından da desteklenmekteydi.

Sabah saat 10'da elçilik binası önüne gelen delegasyon, daha önceden başvuruda bulunmuş olmalarına rağmen, Büyük Elçi tarafından kabul edilmediler. Parlamenterlerin elçilik binası önünde bekledikleri süre boyunca **BTIB, DIB-AF, Gerçekle Dayanışma** ve **Devrimci Işçi**'nin çağrısı üzerine toplanan kalabalık bir Türkiyeli grup da, 12 Eylül darbesini protesto eden bir gösteri yaptı. Bu gösteriye Brüksel'deki diğer uluslardan göçmen örgütlerin gönderdikleri delegasyonlar da katıldı.

Elçilik binasına alınmayan parlamenterler, daha sonra saat 11.30'da, Ortak Pazar binasının yanındaki International Press Centrum'da bir basın toplantısı düzenlediler. Basın toplantısında tek tek söz alan parlamenterlerin, Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesine devam edildiğini belirten konuşmalarından sonra toplantıyı yöneten **P. Vermeylen,** Büyük Elçiliğe bıraktıkları mektubu basına açıkladı. Belçikalı parlamenterlerin imzalarını taşıyan bu mektupta, Türkiyeli aydınların Kenan Evren'e ve Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdikleri dilekçedeki istekler desteklenmekte ve bu dilekçeyi imzalamış bulunan 1256 aydından 56'sı hakkında açılmış olan dava protesto edilmekteydi. Parlamenterler ayrıca, **"dilekçe vererek anayasal haklarını kullanan vatandaşların yargılanmalarının kabul edilemeyecek bir olay"** olduğuna işaret ederek, hiçbir demokratik ülkede bir devlet başkanının, yargı organlarının yetkilerini çiğneyerek, bir grup vatandaşı **"vatan hainliği"** ile suçlayamayacağını hatırlatıyorlardı.

7 Eylül günü düzenlenen bu basın toplantısı ve elçilik önündeki protesto gösterisi dışında, **DIB-AF, BTIB** ve **Gerçekle Dayanışma** örgütleri Brüksel'in çeşitli yerlerine, birlikte hazırladıkları Türkçe, Fransızca ve Flemenkçe afişleri yapıştırırlarken, üç dilde yayınladıkları bir bildiriyi de geniş şekilde dağıttılar.

yapılan protesto toplantısı 21 örgütün katılmasıyla Ebertplatz'da başladı. Alanı dolduran binlerce kişi daha sonra iki ayrı koldan yürüyüşe geçtiler. Bu kollardan biri kent içinde yürüdükten sonra tekrar Ebertplatz'a dönerek burada bir miting düzenledi (yandaki fotoğraflardan yukarıdaki). Ikinci yürüyüş kolu ise Neumarkt alanında bir başka miting düzenledi (alttaki fotoğraf). Aynı gün Duisburg kentinde de, Johanismarkt'dan başlayıp August-Bebel Platz'da son bulan bir protesto gösterisi daha düzenlendi.

Foto: Soner Gürler

Foto: Laif

CÜNEYT BAŞBUĞ **Nokta**

Umut yok edilemez

Hitler Almanyası desteğindeki faşist Franco orduları Ispanya'da, 1930'ların en kahramanca direnişlerine tanık olan bu tepeden tırnağa Akdeniz ülkesinde umut hariç herşeyi yendiler. Nazi'lerin savaş hazırlığı olarak imal ettikleri silahları-uçakları tek sevgisi halkına ve ülkesine bağlılık olan yurtseverlerin üzerinde acımasızca denediler. Guernica'ları yıktılar, Lorca'ları kurşuna dizdiler. Ama umut, beş kıtadan tüm insanlığın destek verdiği, buğdayla-silahla beslediği umut'u ortadan kaldıramadılar.

Nazı toplama kamplarında, sürgünde, Franco ordularına karşı direnişlerde, grevlerde, portakal bahçelerinde umut dipdiri yaşadı. Ispanyol cumhuriyetçileri sürgünlerde şarkılarıyla, dizeleriyle ayakta kalmaya çalıştılar.

Geçenlerde, Madrid'de Ispanyol halkının unutulmaz kahramanı tutku çiçeği Ibarruri, iç savaş sırasında Uluslararası Birlikler'de, Ispanyol halkıyla birlikte savaşmış 71 eski arkadaşıyla biraraya geldi. Kuşkusuz hepsi çok yaşlanmıştı. 1930'ların siperden sipere atlayan çevikliğiyle hareket edemiyorlardı. Ne de bellekleri utkuya ve yenilgiye tanık oldukları o direnme günlerinin tazeliğini taşıyordu.

Ama La Passionaria ile birlikte iç savaşı ve arkadaşlarını anan bu 71 yaşlı insan zamanın bedenlerine eklediği izlere karşın umut'un asla öldürülemeyeceğine tanıklık ettiler. Azgın saldırılara karşın son olanaklarına dek savundukları Madrid'de biraraya gelerek 1936 Madrid'inin, yani aydınlığın, halka bağlılığın, faşizme karşılığın gerçekten **"GEÇİLMEZ"** olduğunu gösterdiler. Halkın yenilmez olduğunu döneklerin, umutlarını yitirip kendileri yitenlerin suratlarına vurdular.

O yaşlı savaşçılar bugün elde silah cephelerde savaşamaz. Arkadaşlarından çoğu öldü. Oysa **"Uluslararası Birlikler"**in eski savaşçılarının genç arkadaşları var. Hitler'in, Franco'nun yokedemediği **"umut"**u okullar, sağlık ocakları inşa ederek Nikaragua'larda, barış zincirleri oluşturarak Batı Alman otobanlarında, Istanbul, Ankara sokaklarında, sürgünlerde direnerek Batı Avrupa ülkelerinde, Metris, Diyarbakır, Mamak tutukevlerinde suluyorlar.